

Вимушені переселенці: стан, проблеми, перспективи

(1 – 7 вересня 2025 р.)

ОФІЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ.....	3
Центральні органи влади	3
Місьцеве самоврядування	16
ОГЛЯД ПУБЛІКАЦІЙ ЗМІ	34
Центральні.....	34
Регіональні.....	70
МІЖНАРОДНІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ НЕДЕРЖАВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	74

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Центр досліджень соціальних комунікацій

Національна юридична бібліотека

**Вимушені переселенці:
стан, проблеми, перспективи
(01.09-07.09.2025 р.)**

Інформаційно-реферативний бюлетень

(Додаток до журналу «Україна: події, факти, коментарі»

Ідентифікатор медіа R30-01101)

Заснований у 2022 р. Видається щотижнево

Укладальник ***А. Березельський***

Відповідальна за випуск ***Н. Іванова***

Адреса редакції:

НБУВ, Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна

© Національна бібліотека України імені
В. І. Вернадського, 2025

ОФІЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ

Центральні органи влади

02.09.2025

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України

<https://www.msp.gov.ua/press-center/news/oblashtuvannya-zhytla-ta-sotsialna-adaptatsiya:-minsotspolityky-ta-uvkb-oon-prodovzhuyut-spilni-proyekty-z-pidtrymky-vpo>

Облаштування житла та соціальна адаптація: Мінсоцполітики та УВКБ ООН продовжують спільні проекти з підтримки ВПО

На фото зображено жінок, які сидять за столом під час зустрічі

Міністерство соціальної політики сім'ї та єдності України особливу увагу приділяє людям літнього віку, які вимушено покидають свої домівки через війну. Враховуючи ситуацію на фронті, кількість людей, які потребуватимуть допомоги буде збільшуватись.

Про це заступниця міністра соціальної політики, сім'ї та єдності Тетяна Кірієнко сказала під час зустрічі з Ніною Майєю Шрепфер, заступницею Представника УВКБ ООН в Україні.

Тетяна Кірієнко окреслила міжнародним партнерам програми, які міністерство вже розробило для підтримки внутрішньо переміщених осіб літнього віку та маломобільних категорій громадян. Наприклад:

- напрацьовано нові послуги, які фокусуються саме на розселенні людей літнього віку, маломобільних та людей з інвалідністю з числа внутрішньо переміщених осіб;
- додано медичну складову до послуги підтриманого проживання, коли евакуйована людина може відразу в МТП скористатися медичною консультацією і, за потреби, відразу бути переміщеною в медичний заклад.

“Попри державну субвенцію у розмірі 1 мільярд гривень на розбудову МТП, громади потребують додаткової підтримки, аби були створені умови для проживання евакуйованих громадян. На жаль, на сьогодні немає достатньої кількості місць для тимчасового проживання людей, які є маломобільним. Тому ми потребуємо підтримки саме місць проживання для маломобільних людей. На сьогодні ми розуміємо, що навіть якщо ми маємо в місцях тимчасового проживання певні вільні місця, нам необхідно дуже швидко переоблаштувати їх так, щоб людина з маломобільної категорії громадян могла туди заїхати, нормально розміщатися і, умовно кажучи, нормально себе самообслуговувати”, – сказала Тетяна Кірієнко.

Окремо під час зустрічі сторони домовились продовжувати попередні спільні проекти – створення будинків підтриманого проживання у 9 областях України, проект соціальної адаптації осіб літнього віку та осіб з інвалідністю, а також можливість підтримки громад на будівництво та оснащення будинків підтриманого проживання за принципом малих грантів.

Крім того, за результатом перемовин, учасники зустрічі розглянуть можливість впроваджувати спільний проєкт із облаштування та переоблаштування місць тимчасового проживання для людей, які вимушено покинули свої будинки та є маломобільними.

Своєю чергою Ніна Майя Шрепфер наголосила на важливості забезпечити соціальною підтримкою якомога більше осіб та пообіцяла, що УВКБ ООН розгляне можливість облаштування місць проживання для внутрішньо переміщених осіб, які потребують спеціального догляду та підтримки, а також надалі масштабувати проєкт соціальної адаптації.

“Ми маємо досить плідну співпрацю з вашою командою протягом останніх років. У нашій роботі на підтримці людей з інвалідністю і людей літнього віку. Ця категорія потребує особливої уваги в контексті внутрішнього переміщення. Тому, я рада, що ми обговорюємо можливості допомогти саме цим категоріям”, – сказала заступниця Представника УВКБ ООН.

03.09.2025

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України

<https://www.msp.gov.ua/press-center/news/minsotspolityky-prodovzhyt-spivpratsyu-z-platformoyu-%22prykhystok.-roboita%22>

Мінсоцполітики продовжить співпрацю з платформою “Прихисток. Робота”

Міністр соціальної політики, сім'ї та єдності Денис Улютін та очільниця БО “Благодійний фонд “Прихисти своїх”” Олена Гадевич підписали Меморандум про співпрацю. Основна мета – підтримати людей, які вимушено покинули свої домівки та допомогти їм не лише інтегруватися в нові громади, але і знайти роботу.

“Підтримка внутрішньо переміщених осіб – це пріоритет для Міністерства на сьогодні. Ми не лише впроваджуємо програми, які допоможуть ВПО у складних життєвих обставинах, але і готові підтримати ініціативи, аби допомогти людям, які через війну покинули звичне життя та втратили роботу”, – сказав Денис Улютін.

Сторони зосередять зусилля на допомозі з пошуку роботи, кар'єрного консультування, професійного навчання, юридичної підтримки та вирішення житлових питань для ВПО.

“Маємо амбітні плани — об'єднати зусилля бізнесу, місцевої та державної влади задля підтримки вимушених переселенців. Віримо, що результат буде сильним і дієвим”, – зазначила засновниця ініціативи “Прихисток”, народна депутатка Галина Янченко.

Очікується, що проєкт «Прихисток.Робота» стане найбільший в Україні майданчик, де роботодавці з усієї країни та органи місцевого самоврядування публікуватимуть оголошення про вакансії з житлом. Проєкт допоможе

вимушеним переселенцям одночасно знаходити і житло, і роботу, інтегруватися в громади та відчувати себе частиною суспільства.

02.09.2025

Міністерство розвитку громад та територій України

<https://mindev.gov.ua/news/zhodna-liudyna-iaka-vtratyla-zhytlo-cherez-rosiisku-ahresiiu-ne-povynna-zalyshytysia-bez-dopomohy-oleksii-kuleba>

Розвиток програми «Відновлення: підсумки наради з громадами та регіонами»

Віцепрем'єр-міністр з відновлення України — Міністр розвитку громад та територій Олексій Кулеба провів нараду з громадами та регіонами, присвячену подальшому розвитку програми «Відновлення».

У фокусі наради було саме вдосконалення програми. Серед ключових рішень:

- Збільшення кількості реєстраторів. У деяких громадах бракує працівників, які уповноважені вносити дані до Державного реєстру пошкодженого та знищеного майна. Якщо заяви накопичуються, родини змушені чекати місяцями. Передусім необхідно посилити цей напрям, щоб процес стартував швидше, а компенсації надходили без затримок.
- Спрощення процедури згоди співвласників. Велика кількість людей була вимушена покинути свої домівки через безпекову ситуацію. Коли йдеться про відновлення житла, яке має кількох власників, виникають труднощі з отриманням згоди від усіх. Наразі напрацьовуються зміни, які дозволять спростити цю процедуру, щоб родини могли швидше ухвалювати рішення і починати відновлення своїх помешкань.
- Врегулювання компенсацій для житла, яке є об'єктами культурної спадщини. Це особлива категорія – будинки, які водночас є житлом і пам'ятками. Мінкультури має пришвидшити внесення на розгляд Уряду відповідне рішення, щоб мешканці мали зрозумілий і чіткий порядок отримання допомоги.
- Вдосконалення дистанційного обстеження. Вже зараз закріплений офіційний механізм дистанційних обстежень із використанням дронів та супутникових знімків. Механізм працює, але потребує посилення організаційної роботи. Обласні військові адміністрації отримали доручення включитися в цю роботу. Це важливо для громад, де обстеження небезпечно проводити на місці.

«Я вдячний громадам за плідний діалог і конкретику. Саме завдяки цій співпраці ми вдосконалюємо «Відновлення» і робимо його справедливішим та зрозумілішим для людей. Наше завдання чітке: жодна людина, яка втратила житло через російську агресію, не повинна залишитися без допомоги. Кожна

заява має бути на контролі, а люди мають точно знати, коли і як надійде підтримка», — зазначив Олексій Кулеба.

Станом на сьогодні понад 131 тисяча українських родин вже отримали компенсації в межах програми «Відновлення на суму близько 35 мільярдів гривень. Понад 108 тисяч родин використали виплати для відновлення пошкодженого житла. Ще 22,8 тисячі сімей отримали житлові сертифікати на купівлю нових осель, загальна сума яких перевищує 33 мільярди гривень.

Протягом останнього року програма значно розширилася. Вперше компенсації почали отримувати внутрішньо переміщені особи: майже 7 тисяч родин ВПО вже отримали виплати на суму 9,4 млрд грн. Запроваджено нову послугу — відбудова зруйнованого житла на власній земельній ділянці. На сьогодні 632 родини вже отримали перші транші на суму 775 млн грн для будівництва будинків. Також розширено механізм дистанційної технічної оцінки житла у громадах, де проведення обстежень є небезпечним.

04.09.2025

Міністерство розвитку громад та територій України

<https://mindev.gov.ua/news/zhytlo-dlia-vpo-minrozvytku-ta-uvkb-oon-pidpysaly-memorandum-pro-spivpratsiu>

Житло для ВПО: Мінрозвитку та УВКБ ООН підписали меморандум про співпрацю

Міністерство розвитку громад та територій України та Представництво Управління Верховного комісара ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН) підписали Меморандум, який дозволить розширити співпрацю у сфері забезпечення ВПО доступним житлом та компенсацією за пошкоджене внаслідок бойових дій майно.

Документ підписали Віцепрем'єр-міністр з відновлення України — Міністр розвитку громад та територій Олексій Кулеба та представниця УВКБ ООН в Україні Кароліна Ліндхольм Біллінг.

«Ми об'єднуємо зусилля з УВКБ ООН, щоб знайти додаткові ефективні та довгострокові рішення для постраждалих від повномасштабної війни. Наша спільна робота буде спрямована на розробку державної політики та законодавства у сфері житла, а також на створення та підтримку програм для внутрішньо переміщених осіб та тих, хто чие житло було зруйновано або пошкоджене обстрілами», — наголосив Олексій Кулеба.

З початку повномасштабної війни росії проти України УВКБ ООН активно долучається до розробки інструментів, політик та програм доступного житла для ВПО та компенсацій за пошкоджене майно.

В Україні налічується понад 4,6 млн людей, які вимушено залишили власні домівки. Понад 300 тисяч житлових об'єктів пошкоджено або зруйновано внаслідок російської агресії, відновлено — близько 66 тисяч. В Україні діє програма «Відновлення, яка дозволила понад 121 тисячі людей

отримати компенсації для ремонту, сертифікати для купівлі житла та виплати для відбудови на власній ділянці.

Для більш якісної підготовки до діалогу з партнерами щодо інвестицій у відновлення зруйнованих будівель, незабаром буде проведено дослідження актуальної кількості ВПО, які потребують компенсації. Його результати дозволять актуалізувати потреби в житлі серед людей, які виїхали або виїжджають з небезпечних регіонів, та визначити конкретні запити для розміщення маломобільних груп населення, людей старшого віку та осіб з інвалідністю.

У межах підписаного Меморандуму сторони розширюють співпрацю і працюватимуть загалом у таких напрямках:

- Розробка державної політики, стратегій та програм, які покривають потреби ВПО, які проживають у місцях тимчасового проживання, у доступному житлі або компенсації за пошкоджене майно .
- Покращення доступу до державних програм, зокрема «Відновлення, розширення можливостей з отримання житла для найбільш вразливих груп.
- Забезпечення своєчасного поширення інформації про урядові та гуманітарні програми у сфері відновлення житла, зокрема через платформу «Україна – це Дім».
- Підтримка розробки та впровадження законодавства і механізмів, спрямованих на доступ до безбар'єрного житла, зокрема людям старшого віку або людям з інвалідністю.

Кароліна Ліндхольм Біллінг очолювала Місію УВКБ ООН з 2021 року. Олексій Кулеба подякував пані Кароліні у її останній робочий день за її самовіддану працю та особистий внесок у допомогу тим українцям, хто втратив дім або вимушено виїхав з рідного населеного пункту.

04.09.2025

Міністерство розвитку громад та територій України

<https://mindev.gov.ua/news/u-kyievi-zapratsiuvav-chat-bot-ieopora-shvydka-dopomoha-pislia-vorozhykh-atak-ta-pidtrymka-dlia-vpo>

У Києві запрацював чат-бот «Опора: швидка допомога після ворожих атак та підтримка для ВПО»

У столиці запрацював новий сервіс — чат-бот «Опора», запуск якого ініціювала Київська міська військова адміністрація. Сервіс створений для допомоги людям, чиє житло постраждало від війни, а також для тих, хто був вимушений залишити дім і знайшов притулок у столиці.

Міністерство розвитку громад та територій України підтримало цей важливий крок та приєдналось до подальшої інтеграції сервісу у національну платформу «Опора, яка нині розробляється.

«Не залишайся наодинці з наслідками воєнного злочину! У тебе єОпора» - слова, які бачить користувач, коли вперше відкриває чат-бот.

Як наголосив Віцепрем'єр-міністр з відновлення України – Міністр розвитку громад та територій України Олексій Кулеба, важливо, щоб в критичний момент люди могли миттєво отримати важливі контакти, покрокові алгоритми дій і швидко зорієнтуватися у складній ситуації.

«Київ неодноразово перебував під комбінованими російськими атаками. У критичні моменти, коли люди відчують розгубленість і вразливість, важливо мати своєчасну та широку підтримку. Наше завдання — щоб ніхто не залишався сам на сам із проблемами та мав максимальний доступ до життєво необхідної інформації.

Дієві та перевірені практики важливо масштабувати, тому подальші плани — розширити дію сервісу на інші регіони України», — зазначив Олексій Кулеба.

єОпора — це відкритий майданчик і зручний навігатор, який об'єднує державні та недержавні ініціативи, міжнародні організації та благодійні фонди. Усе потрібне зібрано в одному місці, щоб людям було простіше орієнтуватися та отримувати допомогу.

Що пропонує чат-бот єОпора:

- покрокові інструкції дій у надзвичайних ситуаціях, зокрема під час ворожих атак;
- контакти районних штабів, які розгортаються після обстрілів;
- інформацію про державні програми, зокрема «Відновлення», а також про підтримку від міста Києва і міжнародних фондів;
- контакти організацій, що надають безоплатну правову та психологічну допомогу;
- поради та довідкову інформацію для адаптації внутрішньо переміщених осіб у столиці.

У Київській міській військовій адміністрації впевнені, що Чат-бот стане корисним не лише безпосередньо після атаки. Він допоможе киянам і тим, хто знайшов прихисток у столиці краще орієнтуватися у системі підтримки та легше долати побутові виклики.

06.09.2025

Міністерство розвитку громад та територій України

<https://mindev.gov.ua/news/nash-fokus-zhytlo-infrastruktura-pidtrymka-liudei-oleksii-kuleba-na-zustrichi-iz-ochilnykamy-hromad>

Наш фокус – житло, інфраструктура, підтримка людей, – Олексій Кулеба на зустрічі із очільниками громад

В рамках Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України Віцепрем'єр-міністр з відновлення - Міністр розвитку громад та територій Олексій Кулеба провів зустріч із очільниками громад та областей.

Участь у заході взяли також Міністр внутрішніх справ Ігор Клименко та Міністр охорони здоров'я Віктор Ляшко.

Олексій Кулеба представив ключові проекти, що вже працюють у громадах, і нові інструменти, які запускає Уряд.

«Люди бачать не лише відремонтовані стіни, а громади, де можна жити й працювати. Саме це – головний орієнтир нашої роботи. Ми відновлюємо інфраструктуру, створюємо можливості для нових житлових проектів, підтримуємо громади фінансово й організаційно. Це завдання, яке ми виконуємо щодня разом із місцевою владою», – зазначив Олексій Кулеба.

Серед пріоритетів, які він представив:

- комплексне відновлення у постраждалих громадах: у Бородянці вже відновлено 80% об'єктів, у Посад-Покровському на Херсонщині відбудовується житловий фонд «під ключ» із комунікаціями та укриттями, у Ягідному на Чернігівщині відновлено 90 відсотків пошкоджених осель і створюються нові громадські простори;
- найбільший інфраструктурний проект — Миколаївський водогін, завдяки якому понад 500 тисяч мешканців міста вперше з 2022 року отримають прісну воду. Це 134 км нових труб і насосних станцій, завершених менш ніж за рік. Вартість вдалося скоротити з 8,7 до 6,3 млрд грн, також облаштовані укриття для персоналу і передбачено ресурс для зрошення полів;
- житлова політика, що залишається головним запитом від людей:
 - програма «єВідновлення» вже допомогла 131 тисячі сімей на суму 44 млрд грн. Лише за останній рік компенсації отримали 43,5 тисячі родин на понад 21 млрд грн;
 - «єОселя» для ВПО та мешканців прифронтових громад — держава бере на себе значну частину витрат, щоб зробити купівлю житла реальною для людей;
 - старт експериментального проекту зі створення фонду муніципального орендного житла — квартири у власності громад, які передаватимуться в оренду на доступних умовах ветеранам, дітям-сиротам, учителям, лікарям;
 - пілотний квартал для маріупольців у Білій Церкві, де поєднані соціальна оренда та пільгова іпотека;
- підтримка громад: базова дотація цього року становить понад 25 млрд грн, реверсна – понад 15 млрд. Додатково 1,8 млрд грн спрямовано на 200 прифронтових громад, ще 36,5 млрд грн – на відновлення деокупованих і постраждалих територій. Водночас у рамках Програми з відновлення України реалізується понад 200 проектів, ще 130 вже відібрано на наступний рік;
- відновлення роботи Державного фонду регіонального розвитку. У 2025 році його обсяг становив 1 млрд грн, у 2026 році очікується збільшення. Це сучасний інструмент із прозорими процедурами та

цифровими сервісами, який дозволить громадам реалізовувати проекти розвитку на європейських принципах.

«Такі зустрічі дозволяють напряду говорити про результати відновлення і водночас почути головні запити від громад. Це чесний і відкритий діалог, який дає нам можливість рухатися далі», — підкреслив Віце-прем'єр-міністр.

Олексій Кулеба відзначив, що серед ключових запитів громад — підготовка до опалювального сезону, безпека людей, підтримка прифронтових і прикордонних громад, удосконалення можливостей дистанційного обстеження житла. Уряд бере ці питання в роботу спільно з місцевою владою.

06.09.2025

Міністерство розвитку громад та територій України

<https://mindev.gov.ua/news/stan-evakuatsii-naselennia-iz-pryfrontovykh-terytorii-na-5-veresnia>

Стан евакуації населення із прифронтових територій на 5 вересня

В Україні триває евакуація людей із прифронтових територій. Вона здійснюється спільними зусиллями Державної служби з надзвичайних ситуацій, Національної поліції, громад, волонтерів та міжнародних партнерів. На прифронтових територіях працюють спеціальні групи ДСНС «Фенікс» та спецпідрозділу Національної поліції України «Білий Янгол». Вони оснащені броньованим транспортом, медичними засобами та необхідним обладнанням для перевезення маломобільних людей.

У фокусі зараз — ситуація на Дніпропетровщині та Донеччині. За інформацією від обласних військових адміністрацій з 1 червня по 5 вересня із Дніпропетровської області евакуйовано 12 017 людей, допомоги потребують ще 11 509 осіб. Із Донецької області за цей час переміщено в безпечніші регіони понад 64 108 людей, потребують евакуації - 215 755 людей.

В Україні діє 22 пункти, де евакуйовані отримують гуманітарну, медичну, психологічну, юридичну та соціальну підтримку. Тут також допомагають з відновленням документів, оформленням виплат і соціальних послуг, надають грошову допомогу від держави та гуманітарних організацій.

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності працює над тим, щоб маломобільні люди, які потребують медичної допомоги або спеціалізованого догляду, одразу доставлялися з транзитних пунктів - до медичних закладів. У фокусі їх роботи також забезпечення належних умов проживання для цих груп людей.

Комплексні послуги надають у транзитних пунктах в Павлограді, Лозовій та Волоському. Транзитним пунктом у Павлограді з 1 серпня по 5 вересня 2025 року скористалося понад 8,3 тис. осіб. Транзитний пункт у Лозовій працює з 19 серпня і за цей час через нього пройшло майже 1,7 тис. людей. Транзитний пункт у Волоському почав працювати 23 серпня і через нього пройшло понад 550 людей.

Також створений новий транзитний пункт в Миколаєві для мешканців із Херсонської області. Цей пункт також надаватиме комплексні послуги.

Нині функціонує 1090 МТП, в яких передбачено понад 77 тисяч місць. З них вільні - понад 6 тисяч. Для маломобільних груп населення створено понад 3,5 тис. місць, вільними лишаються - 75. Триває розгортання додаткових 30 тисяч місць для розміщення евакуйованих людей в місцях тимчасового проживання, в тому числі для маломобільних осіб.

Найбільше МТП створено у таких областях як: Дніпропетровська – 130; Закарпатська – 111 ; Харківська - 78; Кіровоградська 76; Львівська – 68; Полтавська – 64; Чернівецька – 63; Вінницька та Івано-Франківська по 60; Рівненська – 58; Хмельницька – 57.

Важлива роль у процесі евакуації населення належить саме громадам. Вони організовують виїзд населення, приймають людей у безпечніших регіонах і забезпечують умови для їхнього розміщення.

01.09.2025

Національна соціальна сервісна служба України

<https://nssu.gov.ua/news/robochi-poizdky-viktora-kantsuraka-vasylia-bilousa-do-tymchasovykh-prytkiv-dlia-evakuirovanykh-meshkantsiv-pryfrontovykh-terytorii>

Моніторингові візити до транзитних центрів

Перший заступник Голови Національної соціальної сервісної служби Віктор Канцурак та директор Департаменту державного контролю у сфері соціального захисту населення Василь Білоус відвідали транзитні центри – тимчасові притулки для евакуйованих мешканців прифронтових територій у Сумській, Харківській і Дніпропетровській областях.

Під час робочих поїздок відбулися робочі зустрічі з керівництвом центрів та відповідальними особами, залученими до організації життєдіяльності внутрішньо переміщених осіб.

Фахівці забезпечують необхідні умови перебування на період тимчасового розселення і надають комплекс соціальної, юридичної та психологічної підтримки, зокрема у наданні соціальних послуг, оформленні державних виплат і гуманітарної допомоги від міжнародних організацій тощо.

Моніторингові візити здійснюються Нацсоцслужбою спільно з Міністерством розвитку громад та територій України за підтримки UNHCR Ukraine - Агентство ООН у справах біженців в Україні з метою оцінки якості надання послуг, контролю дотримання вимог законодавства, а також визначення потреб для подальшого вдосконалення соціальної підтримки.

05.09.2025

Національна соціальна сервісна служба України

<https://nssu.gov.ua/news/torhivlia-liudmy-vstanovleni-statusy-postrazhdalym-osobam>

Торгівля людьми: встановлені статуси постраждалим особам

Протягом літнього періоду зафіксовано непоодинокі випадки вербування громадян України з метою сексуальної експлуатації в країнах Європи. Найбільш вразливими є особи, які перебувають у складних життєвих обставинах: безробітні, малозабезпечені, внутрішньо переміщені особи, жінки з дітьми, неповнолітні дівчата і юнаки.

Часто така експлуатація маскується під обіцянки «швидкого заробітку» або «кращого життя». Однак, потрапивши у пастку торгівлі людьми, люди можуть опинитися під примусом до проституції, тяжкої неоплачуваної праці чи втягнуті у злочинну діяльність із застосуванням фізичного та сексуального насильства.

Пам'ятайте про основні правила безпеки:

- будь-яка пропозиція роботи чи навчання без офіційного контракту може бути небезпечною;
- ніколи не віддавайте свої документи стороннім особам;
- повідомляйте рідних про точну адресу та контакти роботодавця, домовляйтеся про кодове слово.

02.09.2025

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

https://ombudsman.gov.ua/news_details/rezultati-monitoringu-mtp-v-misti-kamyanec-podilskij-u-hmelnickij-oblasti

Результати моніторингу МТП в місті Кам'янець-Подільський у Хмельницькій області

Моніторинговою групою регіонального представництва Офісу Омбудсмена у Хмельницькій області спільно із представниками Хмельницького осередку БО «БФ «РОКАДА» проведено моніторинговий візит до місця тимчасового проживання (МТП) внутрішньо переміщених осіб (ВПО) на базі гуртожитку Кам'янець-Подільського фахового коледжу індустрії, бізнесу та інформаційних технологій.

На момент візиту в місці тимчасового проживання мешкає 102 людей, серед яких 22 чоловіків, 53 жінки та 27 дітей.

Під час моніторингу було зафіксовано низку позитивних моментів, зокрема:

- проживання для ВПО повністю безкоштовне;

- кухонні приміщення обладнані необхідним інвентарем;
- санітарно-гігієнічні приміщення розділені за ознакою статі та мають графіки прибирання.

Однак було зафіксовано й недоліки, зокрема:

- приміщення МТП не відповідають вимогам безбар'єрності;
- мешканці МТП потребують додаткових пральних та сушильних машин;
- у санітарно-гігієнічному приміщенні наявні пліснява/грибок.

Під час моніторингового візиту від внутрішньо переміщених осіб не надходили скарги щодо неналежних умов проживання в МТП.

02.09.2025

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

https://ombudsman.gov.ua/news_details/monitoringovij-vizit-do-miscya-timchasovogo-prozhivannya-vpo-v-kiyivskij-oblasti

Моніторинговий візит до місця тимчасового проживання ВПО в Київській області

Представництво Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Київській області спільно з Регіональним координатором зі зв'язків з громадськістю здійснили моніторинговий візит до місця тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб (далі — ВПО), що функціонує на базі комплексу індивідуальних та багатоквартирних будинків та іншої інфраструктури «Містечко Хансена», с.Тарасівка.

Містечко розраховане на 421 сім'ю та включає 57 індивідуальних житлових будинків, 30 багатоквартирних будинків, 12 квартир для дитячих будинків сімейного типу.

На сьогодні у містечку мешкає 1661 ВПО. На базі містечка створено комфортні умови для проживання та проведення дозвілля для мешканців. Зокрема, дитячі майданчики, спортивні майданчики для молоді, басейн для літнього відпочинку, початкова школа, медична клініка, кафе. На території доглянуті газони, фонтани, за якими доглядають мешканці містечка. Кожна родина проживає в окремих одно-, дво-, трикімнатних квартирах або житловому будинку.

Усі кімнати укомплектовані новими меблями та необхідною побутовою та кухонною технікою. В більшості будинків є власне укріття.

Містечко облаштоване з дотриманням принципів безбар'єрності — доступні тротуари, пандуси, широкі проходи, зручні входи до будівель. Особливу увагу приділено потребам осіб з інвалідністю та родинам з дітьми з особливими потребами.

Звернення щодо порушення права мешканців МТП під час моніторингового візиту на адресу Уповноваженого не надходили.

03.09.2025

Судова влада України

<https://court.gov.ua/press/news/1871816/>

Зміни у звільненні від сплати адміністративного збору для внутрішньо переміщених осіб

13 серпня 2025 року Урядом України прийнято постанову № 966 «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 6 березня 2022 р. № 209» (далі – Постанова).

Постановою встановлено низку пільг для внутрішньо переміщених осіб, громадян, які зареєстровані або задекларовані на тимчасово окупованих територіях чи територіях, де ведуться активні бойові дії, а також для юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців із таких територій або тих, що змінили своє місцезнаходження під час воєнного стану під час надання окремих публічних послуг, крім випадків надання публічних послуг в електронній формі засобами Порталу «Дія».

Згідно з Постановою зазначені особи звільняються від:

- сплати адміністративного збору за проведення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно;
- плати за надання інформації з Державного реєстру прав у паперовій формі;
- сплати адміністративного збору за проведення державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу/фізичну особу – підприємця, що містяться в Єдиному державному реєстрі;
- плати за надання відомостей з Єдиного державного реєстру в паперовій формі, якщо юридична особа або фізична особа – підприємець отримує такі відомості про себе;
- сплати державного мита за реєстрацію шлюбу, розірвання шлюбу, зміну прізвища, імені та по батькові, у тому числі повторну, не пов'язану з реєстрацією шлюбу; повторну видачу свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану, у тому числі у зв'язку із зміною, доповненням, виправленням і поновленням актових записів цивільного стану; видачу витягів з Державного реєстру актів цивільного стану громадян, що стосуються безпосередньо зазначених фізичних осіб;
- сплати за проставлення апостиля на документах, що видаються органами юстиції, судами, державними архівними установами, а також на документах, що оформляються нотаріусами України та стосуються безпосередньо зазначених фізичних осіб.

02.09.2025

Міністерство освіти і науки України

<https://mon.gov.ua/news/u-mon-ukhvalyly-novi-rishennia-shchodo-derzhzamovlennia-2025-dlia-trokh-osvitnikh-rivniv-i-pilhovykh-katehorii>

У МОН ухвалили нові рішення щодо держзамовлення-2025 для трьох освітніх рівнів і пільгових категорій

2 вересня 2025 року відбулося засідання Конкурсної комісії з відбору виконавців державного замовлення Міністерства освіти і науки України. За підсумками розгляду ухвалено нові рішення щодо обсягів держзамовлення на 2025 рік і додаткових місць для пільгових категорій вступників.

Бакалаврський рівень (зокрема магістр медичного, фармацевтичного та ветеринарного спрямування): затверджено 2 601 додаткове місце бюджетного навчання для переведення студентів пільгових категорій.

Першочергово йдеться про переведення на ці місця дітей загиблих захисників України; осіб, позбавлених особистої свободи внаслідок збройної агресії РФ; осіб з інвалідністю внаслідок війни; а також вступників на спеціальності з особливою підтримкою та в галузі інформаційних технологій, зокрема жителів ТОТ, територій активних / можливих бойових дій, внутрішньо переміщених осіб тощо.

Розгляд питань про переведення на бюджетні місця буде продовжено на наступному засіданні конкурсної комісії.

Магістерський рівень: затверджено 136 додаткових місць бюджетного навчання для пільгової категорії «109» (жителі ТОТ або територій активних бойових дій станом на 1 липня 2025 року та ті, хто виїхав після 1 січня 2025 року).

Аспірантура. Цього року МОН уперше запроваджено запровадив формульний, критеріальний розподіл місць в аспірантуру. З урахуванням успішності і спроможності ЗВО проводити дослідження на високому рівні.

Нині завершується опрацювання масиву інформації для формульного розподілу місць державного замовлення в аспірантурі з інших галузей знань, який планується провести на наступному засіданні конкурсної комісії. Загальна кількість та розподіл місць державного замовлення затверджене постановою КМУ №812 від 7 липня 2025 року (розділ 14, сторінка 121).

Також було ухвалено два виняткових рішення:

- надано дозвіл Національному юридичному університету імені Ярослава Мудрого перевести на місця держзамовлення двох здобувачів освіти Полтавського юридичного інституту, яким присвоєно звання Героя України;
- підтримано звернення щодо виділення додаткового місця держзамовлення бакалаврського рівня для жительки тимчасово окупованої території в Київському національному лінгвістичному університеті.

Місцеве самоврядування

03.09.2025

Запорізька обласна державна адміністрація

<https://www.zoda.gov.ua/news/75914/zhiteli-berdyanskogo-rayonu-otrimali-gumanitarnu-dopomogu-vid-GEM.html>

Жителі Бердянського району отримали гуманітарну допомогу від GEM

Гуманітарна допомога для тих, хто найбільше її потребує. Вимушено переміщені особи з 8 громад Бердянського району отримали продуктові набори від міжнародної організації GEM (Global Empowerment Mission). Проєкт із підтримки соціально незахищених верств населення був ініційований головою Офісу Конгресу місцевих та регіональних влад Лілією Пашинною та реалізується за підтримки голови Запорізької ОДА Івана Федорова.

В продуктових наборах від GEM – найнеобхідніші у повсякденні продукти: крупи, макаронні вироби, консерви, олія, згущене молоко тощо.

«Щиро вдячний всім, хто долучився до такої доброї справи для ВПО Бердянщини. Наша сім'я, а це три покоління, вже четвертий рік, як переїхала з тимчасово окупованої території до Запоріжжя. Нам довелося кинути все, тому радіємо будь-якій допомозі. Продукти, які ми отримали від благодійників, суттєво допоможуть нам зекономити кошти сімейного бюджету. Ще хочу зауважити, що гуманітарна допомога для нас – це не лише продукти. Це – про увагу, турботу, емоції та віру», – поділився своїми думками пан Петро, пенсіонер з Бердянської громади.

Гуманітарну допомогу отримали ВПО з Андрівської, Андріївської, Бердянської, Берестівської, Осипенківської, Приморської, Софіївської та Чернігівської громад. За один день було видано 1440 боксів з продуктами.

«Щиро вдячний за таку вагому підтримку нашим благодійникам – міжнародній організації GEM. Це той випадок, коли дії красномовніші за слова. Людям дуже важливо відчувати себе часткою великої родини, яка завжди готова допомогти. Сьогодні зроблено ще один крок задля підтримки жителів Бердянського району, які втратили все, рятуючись від ворога, але не втратили надію», – зауважив голова Бердянської районної державної адміністрації Олексій Бакай.

Видача продуктивних наборів від GEM відбулася в Інформаційно-ресурсному центрі Бердянського району. Завдяки чіткій організації кожна родина могла отримати свій пакунок без черг та довгого очікування.

«Серед отримувачів гуманітарної допомоги – люди з інвалідністю, родини загиблих та діючих Захисників, військових, що перебувають у полоні, а також самотні матері, малозабезпечені та багатодітні сім'ї, люди старшого віку. Сьогодні ми не просто надаємо продуктові набори. Ми демонструємо, що

ніхто не залишиться сам на сам зі своїми проблемами. Це свідчить про те, що держава та наші міжнародні партнери дбають про кожного, хто був змушений покинути свій дім», – підсумувала директорка Департаменту соцзахисту населення Запорізької ОДА Світлана Лисенко.

02.09.2025

Волинська обласна державна адміністрація

<https://www.voladm.gov.ua/new/u-oblasti-trivaye-poshuk-dodatkovogo-zhitla-dlya-vnutrishno-peremischenih-osib/>

У області триває пошук додаткового житла для внутрішньо переміщених осіб

Стан готовності області до евакуації внутрішньо переміщених осіб та збільшення в громадах додаткових місць для їх розміщення обговорили під час щотижневої оперативної наради начальника Волинської ОВА Івана Рудницького.

Як зауважила директорка департаменту соціального захисту населення облдержадміністрації Оксана Гобод, з огляду на ситуацію в країні, в області триває пошук додаткових місць для проживання ВПО. Адже з січня по серпень цього року відповідно до Єдиної інформаційної бази даних на Волинь прибуло 2 776 осіб і ця кількість щомісяця продовжує зростати.

Наразі на території області зареєстровано 42,7 тисячі вимушено переміщених українців. У затвердженому переліку місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, до якого включено 19 об'єктів, налічується 946 ліжко-місць. Станом на 1 вересня вільними були 101 місце (наявні 14 кімнат для сімей, решта - це місця для підселення).

Наприкінці вересня та початку жовтня кількість місць збільшиться ще на 150, оскільки завершаться ремонти приміщень у м.Любомль, в с.Троянівська Маневицької громади та с.Хотячів Устилузької громади.

Аби збільшити кількість місць, в області обстежили всі дитячі табори, ФАПи, садиби, недіючі установи та приміщення освіти й культури. Таким чином вдалося знайти ще 466 ліжко-місць. Як доповіли керівники районів, пошук приміщень триває. Є такі, що потребують ремонту та дооблаштування комунікаціями.

За результатами доповіді начальник ОВА наголосив на кількох моментах: у місцях тимчасового проживання повинні бути облаштовані кухні, душові та пральні, а знайдені приміщення повинні бути на балансі громад чи обласної влади, аби у разі необхідності мати можливість їх фінансувати.

До слова, у розрізі районів, то громади повідомили про наявність 67 ліжко-місць у Володирському районі. У Камінь-Каширському районі додатково громадами району вишукано 130 ліжко-місць. Ковельський район має 199 додаткових ліжко-місць (з них 100 - з частковою оплатою). Луцький район налічує понад 40 місць, з них 30 - для осіб з інвалідністю.

03.09.2025

Львівська обласна військова адміністрація

<https://loda.gov.ua/news/145847>

«Родина Родині»: внутрішньо переміщені особи можуть отримати сільськогосподарські гранти

Для учасників програми передбачені гранти до 32 400 грн на розвиток власної справи або професійне навчання.

Карітас-Спес Львівської Архідієцезії Римсько-Католицької Церкви в Україні розпочинає перший етап проєкту «Родина Родині: Індивідуальна підтримка». Внутрішньо переміщені особи зможуть отримати гранти для розвитку власної сільськогосподарської справи або перекваліфікації в іншу сферу.

Проєкт реалізується у Львівській, а також Тернопільській, Івано-Франківській та Чернівецькій областях.

«Родина Родині» пропонує три напрями підтримки:

- сільськогосподарські гранти до 32 400 грн – їх можна використати на насіння, добрива, худобу, обладнання чи розвиток господарства;
- бізнес-гранти до 32 400 грн, щоб започаткувати або розвинути власну справу у сфері виробництва;
- гранти до 32 400 грн на професійне навчання та перекваліфікацію, щоб опанувати нову професію на курсах тривалістю до шести місяців.

Подати заявку можуть ті особи, які ще не отримували аналогічну гуманітарну допомогу на сільськогосподарську діяльність від Карітас-Спес Україна чи інших благодійних організацій у 2025 році;

«Проєкт поєднує три взаємодоповнюючі напрями – розвиток сільського господарства, підтримку малого бізнесу та інвестиції у нові знання й професії. Це створює комплексну можливість для ВПО відновити своє життя й знайти стабільність навіть у складних умовах», – наголосила директорка департаменту агропромислового розвитку Львівської ОДА Людмила Гончаренко.

Термін подачі заявок – до 30 вересня.

04.09.2025

Вінницька міська рада

<https://vmr.gov.ua/u-vinnytsi-prozvituvaty-pro-diialnist-koordynatsiinoi-rady-z-pytan-vnutrishno-peremishchenykh-osib>

У Вінниці прозвітували про діяльність Координаційної ради з питань внутрішньо переміщених осіб

У Вінниці з вересня 2023 року функціонує консультативно-дорадчий орган внутрішньо переміщених осіб громади – Координаційна рада з питань ВПО. Про роботу протягом двох цих років прозвітувала голова Ради нинішньої каденції – Елеонора Руденко – на черговому засіданні, що відбулося 3 вересня.

«У нашій громаді злагоджено працюють громадські організації внутрішньо переміщених осіб, з якими ми активно співпрацюємо як орган місцевого самоврядування. Існує низка гуманітарних центрів регіонів, серед яких “ЯМаріуполь”, “Бахмутський район єднає”, “Луганщина моя”, “Вільні разом” (Херсонщина). Представники громадських та волонтерських організацій ВПО становлять більшість членів Координаційної ради. Разом ми напружуємо довготривалі рішення щодо продовження інтеграції внутрішньо переміщених осіб в громаду, вирішення проблемних питань, які виникають, та запровадження ініціатив, що поліпшать життя нових вінничан – внутрішньо переміщених осіб. Координаційна рада працює вже два роки в нинішній каденції, продовжить свою роботу надалі в оновленому складі, затвердженому на засіданні виконавчого комітету», – зазначила заступниця міського голови Галина Якубович.

Як доповіла голова Координаційної ради Елеонора Руденко, за період з вересня 2023 року було проведено вже 9 засідань Координаційної ради з питань ВПО, включно з останнім. За цей період було налагоджено робочі процеси та діяльність за стратегічними напрямками.

«Наша головна мета – інтеграція переселенців у громаду, розширення соціальних послуг та розвиток самої Ради. Для того, щоб краще зрозуміти потреби вимушених переселенців, їхніх родин та дітей, провели опитування, ініціювали обговорення відповідних пропозицій. За підтримки департаменту соціальної політики міської ради провели оцінку потреб ВПО, актуалізували каталог соціальних послуг. Крім того, ми активно долучалися до різних заходів – від семінарів і форумів до правозахисних конференцій. Це дало можливість не лише презентувати досвід Вінниці, а й перейняти корисні практики з інших регіонів та навіть міжнародного рівня. Проте це лише початок, і попереду ще багато роботи», – зазначила Елеонора Руденко.

На засіданні Координаційної ради з питань ВПО виступила також директорка департаменту соціальної політики міської ради Валентина Войткова. Вона проінформувала про надання внутрішньо переміщеним особам соціальної підтримки за рахунок бюджету Вінницької міської територіальної громади.

Станом на 1 вересня 2025 року на обліку перебуває понад 32 тисячі родин – це 43 058 внутрішньо переміщених осіб, у тому числі 9 458 дітей.

«Це велика кількість людей, які знайшли прихисток у Вінниці. Сьогодні важливо продовжувати надавати підтримку тим, хто постраждав від агресії російських загарбників і був змушений залишити свої домівки», – говорить Валентина Войткова.

У місті продовжують виплачувати ВПО матеріальну допомогу, надавати медичні послуги за пільговим тарифом у міському лікувально-діагностичному центрі. До Дня Незалежності України сім'ї ВПО, які прибули до Вінниці з початку 2025 року, а також люди з інвалідністю з числа переселенців, отримали продуктові набори.

У серпні цього року відбувся заїзд до табору Ptakha Camp, у межах програми «Ментальне відновлення» для родин з міста Балаклія – матерів та дітей віком від 6 до 15 років. Цьогоріч Вінницька міська територіальна громада долучилася до забезпечення заїзду 43 осіб (14 сімей) з м. Балаклії, на що з бюджету громади було спрямовано фінансовий ресурс. Наразі також 10 внутрішньо переміщених осіб беруть участь у програмі «Перезавантаження: розширення можливостей для працевлаштування» у співпраці департаменту соціальної політики міської ради з New IT School та Товариством Червоного Хреста України.

Важливим напрямом залишається психологічна допомога. Її надають психологи Вінницького міського центру соціальних служб та фахівці центру «Життестійкість» у Вінниці.

Щодо житлового питання, то наразі у гуртожитках проживає 609 внутрішньо переміщених осіб. За рахунок коштів субвенцій з державного бюджету, що були виділені Вінницькій міській територіальній громаді у 2024 році, придбали квартири 35 внутрішньо переміщених осіб з числа учасників бойових дій на загальну суму 71,2 млн. грн. Допомогу на проживання станом на 30 червня отримувало понад 6 тисяч родин.

«Ми підтримуємо і громадські організації внутрішньо переміщених осіб, адже вони є нашими партнерами у цій великій справі. Кошти отримали “Спільна справа” та “Будуємо Майбутнє”. Хочу підкреслити: ми не залишаємо людей наодинці з проблемами. Кожна цифра – це наша спільна турбота, увага й допомога тим, хто пережив втрату дому, але знайшов підтримку у нашій громаді», – підсумувала Валентина Войткова.

Наостанок обговорили оновлення персонального складу Координаційної ради з питань ВПО, який буде працювати у наступній каденції. На першому установчому засіданні оберуть нову голову органу.

04.09.2025

Дніпропетровська обласна державна адміністрація

<https://adm.dp.gov.ua/news/vidteper-shche-bilshe-korysnoi-informatsii-na-dnipropetrovshchyni-rozshyryly-mozhlyvosti-chat-botu-servisna-kartka-vpo>

Відтепер ще більше корисної інформації: на Дніпропетровщині розширили можливості чат-боту «Сервісна картка ВПО»

На Дніпропетровщині у форматі чат-боту працює електронна платформа «Сервісна картка ВПО». На ній пропозиції для переселенців – знижки на

послуги і товари від підприємців. Наразі можливості цифрового інструменту розширили. Про це повідомили в ОВА.

Відтепер зареєстрованим користувачам приходить розсилка з інформацією про місцеві ініціативи та проєкти підтримки переселенців у громадах. А ще – програми допомоги від партнерських організацій та пропозиції житла та працевлаштування. Усі оголошення перевірені й з актуальними контактами.

Ініціатива реалізовується ГО «Джерело підтримки» у партнерстві з Радою з питань ВПО при Дніпропетровській ОВА. Фінансування надав Міжнародний республіканський інститут – IRI Україна.

02.09.2025

Івано-Франківська обласна державна адміністрація

<https://www.if.gov.ua/news/vpo-na-prykarpatti-aktualni-dani-standom-na-1-veresnia-2025-roku>

ВПО на Прикарпатті: актуальні дані станом на 1 вересня 2025 року

Станом на 01.09.2025 року на території Івано-Франківської області обліковано 109 905 внутрішньо переміщених людей згідно з Єдиною інформаційною базою даних про ВПО.

Упродовж серпня 2025 року:

- 977 людей стали на облік як внутрішньо переміщені;
- 975 - знялися з обліку у зв'язку з поверненням до місця постійного проживання або самостійно через застосунок «Дія».

06.09.2025

Івано-Франківська обласна державна адміністрація

<https://www.if.gov.ua/news/hromady-prykarpattia-doluchaiutsia-do-masshtabnoi-zahalnonatsionalnoi-initsiatyvy-plich-o-plich-zghurtovani-hromady>

Громади Прикарпаття долучаються до масштабної загальнонаціональної ініціативи «Пліч-о-пліч: згуртовані громади»

Про це повідомила начальниця Івано-Франківської ОВА Світлана Онищук.

Бурштинська громада підписала меморандум про співпрацю з Роганською громадою Харківської області — громадою-форпостом, яка живе й розвивається під постійними атаками ворога.

Відповідно до документа йдеться про гуманітарну допомогу, релокацію бізнесу, підтримку переселенців і ветеранів, культурні та освітні обміни, спільні заходи та програми відновлення.

А Коломия тим часом приймала дітей із прифронтової Миколаївки на Донеччині у межах національного проєкту «Пліч-о-пліч: згуртовані громади».

Для юних гостей це був тиждень спокою, безпеки, щирих емоцій і нових вражень.

Знайомство з Коломиєю розпочалося з театральної постановки Народного драматичного театру ім. Василя Симчича.

Діти мандрували містом, брали участь у ретро-фотосесіях, вивчали коломийки та створювали писанки.

Відвідали музеї, брали участь у квестах і слухали музику в Коломийській філармонії.

А з Юрїївої гори побачили Коломию у всій красі.

«Пліч-о-пліч: Згуртовані громади» — це всеукраїнська ініціатива, започаткована за дорученням Президента України Володимира Зеленського.

Її мета — зміцнити єдність країни через пряме партнерство між громадами, що перебувають у безпечніших регіонах, та тими, які розташовані поблизу лінії фронту або постраждали від бойових дій.

02.09.2025

Маріупольська міська рада

<https://mariupolrada.gov.ua/news/trimaemo-osvitnij-front-ponad-4-000-ditej-obirajut-mariupolsku-osvitu>

Тримаємо освітній фронт: понад 4 000 дітей обирають маріупольську освіту

Маріупольська міська рада продовжує створювати умови для навчання дітей. Цього навчального року до освітньої мережі Маріуполя долучаться понад 4 тисячі маріупольських дітей – як за кордоном, в Україні, так й на ТОТ. Навчання продовжується дистанційно у 6 школах - № 10, 29, 47, 48 54, 66, а також у Маріупольському міському ліцеї в Києві. Це 176 класи та 276 педагогів.

Цього року в межах співпраці з Маріупольським державним університетом створена можливість офлайн навчання старшокласників 10-11 класів шкіл № 66 та 48. Такий освітній альянс надає вибір дітям обрати зручний формат для навчання. Створені умови допоможуть їм швидше адаптуватися у майбутньому до студентського життя та ритму навчання.

Крім сучасних класів, які оснащені всім необхідним обладнанням, створенні умови для їхнього безкоштовного харчування. Відповідне рішення прийняли на засіданні виконавчого комітету Маріупольської міської ради. Кошти на організацію харчування маріупольських школярів спрямують як з державного, так й з місцевого бюджету. З вересня по грудень 2025 року – муніципалітет Маріуполя виділить понад 90 тисяч гривень.

«Завдяки освіті ми зберігаємо зв'язок з тисячами маріупольських дітей по всьому світу та робимо все, щоб вони пов'язували своє подальше майбутнє з Україною. Дякую Уряду та всім нашим освітнім партнерам, які допомагають

створювати ці можливості для українських дітей», - міський голова Маріуполя Вадим Бойченко.

Крім того, продовжать діяти Логопедичний центр, Центр професійного розвитку педагогічних працівників, інклюзивно-ресурсний центр, центр практичної психології та соціальної роботи. А також низка освітніх проєктів – як для молоді, так й дорослих. Серед них:

- «Академія майбутніх першокласників» – підготовка та адаптація дітей до вступу до першого класу
- «Відкриваючи Україну» – збереження національної ідентичності, популяризація традиції, культури та історії
- «Логопедична клініка» – для розв'язання проблем із мовленням та комунікацією
- «Університет активного довголіття» - підтримка соціального, ментального та фізичного стану літніх маріупольців

Таким чином, через освітні проєкти підтримки Маріуполь продовжує жити і боротися за своє майбутнє, інвестуючи в найцінніше - дітей.

02.09.2025

Маріупольська міська рада

[https://mariupolrada.gov.ua/news/%C2%ABjamariupol.-poruch-z-toboju%C2%BB-rozshirjuetsja-na-mariupolciv-za-kordonom-](https://mariupolrada.gov.ua/news/%C2%ABjamariupol.-poruch-z-toboju%C2%BB-rozshirjuetsja-na-mariupolciv-za-kordonom)

«ЯМаріуполь. Поруч з тобою» розширюється на маріупольців за кордоном

Три роки тому наш світ перевернувся, а війна розкидала нас по різних куточках світу. Але відстань не може розірвати зв'язок, який ми носимо у своєму серці. Маріуполь - це не просто місто, це ми. Це наші спогади, наші мрії, наша незламність.

Маріупольці за кордоном стикаються з браком звичної підтримки у вирішенні юридичних та адміністративних питань. Наша мета — наблизити сервіси та покращити зв'язок. Тому за дорученням міського голови Маріуполя Вадима Бойченка проєкт «ЯМаріуполь. Поруч з тобою» розширюється з віддалених громад України на інші країни.

«ЯМаріуполь. Поруч з тобою» - це міст, який ми будуємо разом. Міст, що з'єднує вас із українським Маріуполем. Це платформа, де ваш голос буде почутий, ваші потреби — враховані. Ми створили цей проєкт, щоб:

- Надавати вам дистанційні консультації (зокрема - психологічні, юридичні, щодо надання адміністративних послуг та подання заяв до міжнародного Реєстру збитків для України)
- Долучати вас до обговорень важливих ініціатив для громади
- Збирати ваші думки та потреби для повернення в Україну
- Дати вам можливість стати голосом Маріуполя за кордоном, долучаючись до акцій та культурних подій.

«Проект «ЯМаріуполь. Поруч з тобою» — це наша відповідь на запит маріупольців, які сьогодні знаходяться за кордоном. Ми розуміємо, що вони, як і раніше, є частиною Маріуполя та України. Їм бракує звичної підтримки у вирішенні юридичних, адміністративних та інших питань, тому наша мета — наблизити сервіси та відновити зв'язок», - Вадим Бойченко.

02.09.2025

Полтавська обласна військова адміністрація

<https://poda.gov.ua/news/234953>

Житло для ВПО: у Полтавській області обстежують майже тисячу об'єктів

Відбулося чергове засідання координаційної комісії з обліку об'єктів нерухомого майна для проживання внутрішньо переміщених осіб при Полтавській обласній військовій адміністрації. Головував заступник начальника ОВА Антон Чубенко.

«Пошук об'єктів можливого житла для внутрішньо переміщених осіб на Полтавщині означає ретельну перевірку інформації та дотримання законодавства. Синергія з місцевими громадами допоможе провести відповідні обстеження якомога ретельніше та в стислі строки. Важливо також враховувати потреби ВПО, забезпечуючи їм безпечні та гідні умови проживання», – зазначив Антон Чубенко.

На розгляд комісії були винесені акти обстеження, підготовлені Кременчуцькою, Миргородською та Лубенською районними державними адміністраціями. Загалом розглянуто 80 актів, з них:

- Кременчуцькою РДА – 27;
- Лубенською РДА – 19;
- Миргородською РДА – 34.

За результатами роботи встановлено, що переважна частина об'єктів – приватизовані житлові приміщення, в яких проживають люди. Також виявлено споруди, що перебувають в аварійному стані та потребують переобладнання і капітального ремонту. Водночас один об'єкт визнано можливим для використання під проживання внутрішньо переміщених осіб та подано до інформаційної системи.

Пакети документів сформовані Миргородською РДА відправлено на доопрацювання. Членам комісії доручено активізувати роботу та готувати акти по кожному будинку. Загалом на території Полтавської області перебуває 951 об'єкт, переданий Фондом державного майна України для подальшого обстеження.

02.09.2025

Полтавська обласна військова адміністрація

<https://poda.gov.ua/news/234975>

На Полтавщині відкрили відремонтований гуртожиток для ВПО

Після реконструкції на Полтавщині відкрили місце тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб. До заходу долучився т.в.о. начальника Полтавської ОВА Володимир Когут, міський голова Кременчука Віталій Малецький, а також представники УВКБ ООН в Україні.

Агентство ООН у справах біженців в Україні виступило надійним партнером, надавши підтримку області. У житловому приміщенні зробили ремонт, укомплектували меблями і побутовою технікою. Замінили все необхідне: вікна і двері, ліфт, оновили системи електро- й водопостачання, опалення, каналізацію. Вхід та перший поверх адаптували з урахуванням норм інклюзивності. Будівля гуртожитку розрахована на проживання 150 ВПО, в тому числі людей з інвалідністю.

«Вдячний УВКБ ООН за реалізацію соціально важливого проєкту, який спрямований допомагати людям, що опинилися у складних життєвих обставинах через війну», – зазначив Володимир Когут.

Крім цього, у співпраці з партнерською організацією «Право на захист» та «Проліска» УВКБ ООН надає мешканцям гуртожитку комплексну підтримку, зокрема грошову, юридичну, психологічну допомогу і кейс-менеджмент.

«Наш багатофункціональний центр надає безкоштовну юридичну допомогу як переселенцям, так і місцевим жителям. Тут можна отримати безкоштовну юридичну допомогу, що стосується відновлення документів, реєстрації пошкодженого майна та інших питань, пов'язаних з наслідками війни. Також отримати допомогу після обстрілів – психологічну та матеріальну, наприклад, OSB-плити або плівку», – розповіла представниця УВКБ ООН в Україні Кароліна Ліндхольм Біллінг.

За словами голови саб-офісу УВКБ ООН у м. Дніпро Федеріко Серсале, організація продовжуватиме підтримувати житлові рішення для ВПО в області.

«Завдяки ремонту комунальних об'єктів зможемо забезпечити житлом внутрішньо переміщених осіб. Також працюємо з обласною адміністрацією, з громадами, щоб масштабувати цей досвід і на інші регіони», – додав Федеріко Серсале.

02.09.2025

Полтавська обласна військова адміністрація

<https://poda.gov.ua/news/235044>

На Полтавщині обговорили створення транзитного шелтера для людей, які повертаються з окупації

2 вересня відбулася зустріч заступника начальника Полтавської обласної військової адміністрації Антона Чубенка з представницею українського благодійного фонду «Допомагаємо виїхати» Ганною Рибальченко. Участь у заході також взяли голова Лубенської районної військової адміністрації Сергій Сіряченко, заступник Гребінківського міського голови Володимир Зінченко та заступниця начальника Управління реінтеграції ветеранів, соціального захисту ветеранів та внутрішньо переміщених осіб Полтавської обласної військової адміністрації Віта Рекотова.

Сторони обговорили можливість співпраці щодо створення транзитного шелтера у Гребінківській громаді в межах реалізації проєкту «Helping to Leave». Новий центр надаватиме тимчасовий прихисток для людей, які повертаються з тимчасово окупованих територій на підконтрольну Україні територію.

«На Полтавщині є низка приміщень, які можна було б використати для розміщення внутрішньо переміщених осіб, проте вони потребують ремонту та облаштування. Часто йдеться про колишні гуртожитки, будівлі соціальної сфери чи комунальні об'єкти, які мають потенціал. Проведення відновлювальних робіт дало б змогу створити належні умови для комфортного та безпечного проживання ВПО», – зазначив Антон Чубенко.

Проєкт «Helping to Leave» було засновано 24 лютого 2022 року. Нині він об'єднує чеську громадську організацію «Helping to Leave, z.s.» та український благодійний фонд «Допомагаємо виїхати». Команда проєкту налічує близько 250 співробітників і волонтерів. Від початку повномасштабного вторгнення організація зосередилася на безкоштовній евакуації українців, зокрема поверненні громадян з тимчасово окупованих територій та незаконно депортованих до Росії. Всі витрати, пов'язані з евакуацією, покриває фонд.

Згодом діяльність «Helping to Leave» значно розширилася і нині включає адвокацію прав внутрішньо переміщених осіб, їхню реінтеграцію у громади та надання гуманітарної допомоги.

Обговорення створення транзитного шелтера на Полтавщині є важливим кроком у забезпеченні безпечних умов і підтримки тих, хто пережив окупацію. Така ініціатива допоможе людям отримати необхідну допомогу та розпочати новий етап життя у вільній Україні.

01.09.2025

Донецька обласна державна адміністрація

<https://dn.gov.ua/news/na-donechchyni-provely-zasidannia-koordynatsiinykh-tsentriv-pidtrymky-tsyvilnoho-naselennia>0109

На Донеччині провели засідання координаційних центрів підтримки цивільного населення

У серпні проведено засідання Координаційних центрів підтримки цивільного населення при Волноваській та Покровській районних державних адміністраціях, районних військових адміністраціях та 30 місцевих військових адміністраціях.

До засідань долучились представники департаменту соціального захисту населення, управління з питань ветеранської політики та інших структурних підрозділів облдержадміністрації.

Під час засідання Координаційного центру підтримки цивільного населення при Волноваській РДА говорили про надання гуманітарної допомоги центром підтримки ВПО «Пліч-о-пліч» м. Запоріжжя; роботу Мирненської територіальної громади з цивільним населенням у 2025 році.

Присутні порушили питання стану інформаційного наповнення територіальними громадами Волноваського району Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією рф. Приділили увагу проблемним питанням, які виникають в громадах під час надання допомоги населенню.

Учасники засідання Координаційного центру підтримки цивільного населення при Покровській РДА розглянули питання щодо надання допомоги цивільному населенню під час евакуації до більш безпечних регіонів України; розглянули інформацію щодо функціонування Курахівської міської військової адміністрації в умовах релокації до більш безпечних регіонів України.

У територіальних громадах під час засідань Координаційних центрів підтримки цивільного населення порушені такі нагальні питання:

- виконання програм підтримки та інтеграції ВПО і мешканців, які перемістились до більш безпечних регіонів України, соціального захисту та підтримки Захисників та Захисниць України, членів їх сімей та членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України;
- аналіз звернень громадян та потреб ВПО, надання матеріальної та гуманітарної допомоги населенню, організація роботи в рамках меморандумів про співпрацю громад, робота з міжнародними та благодійними організаціями, фондами, партнерами щодо надання всебічної допомоги ВПО;
- діяльність гуманітарних центрів/хабів підтримки ВПО, центрів життєстійкості;

- психосоціальна підтримка та підтримка ментального здоров'я в рамках Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?»;
- надання адміністративних та соціальних послуг;
- робота Рад з питань внутрішньо переміщених осіб, Координаційних центрів підтримки цивільного населення;
- реалізація молодіжної політики у громадах, діяльність Молодіжних рад;
- підготовка до опалювального сезону 2025 - 2026 рр. та забезпечення твердим паливом мешканців громад;
- зміни в законодавстві щодо обстеження знищених внаслідок збройної агресії РФ об'єктів нерухомого майна, розташованих на території активних бойових дій, порядок подачі заяв до реєстру збитків, завданих агресією РФ проти України;
- організація працевлаштування ВПО, ринок праці сьогодення;
- організація надання медичних послуг населенню;
- перебіг кампанії оздоровлення та відпочинку дітей у 2025 році;
- організація освітнього процесу у 2025-2026 навчальному році;
- співпраця громад в рамках національного проєкту «Пліч-о-пліч: згуртовані громади»;
- проведення заходів із вшанування пам'яті загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України, утвердження української національної та громадянської ідентичності; патріотичних, культурних, мистецьких та спортивних заходів;
- запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі.

Приділено увагу проведенню евакуації населення, сімей з дітьми, маломобільних мешканців та осіб з інвалідністю до безпечних регіонів України та подальшому їх розселенню.

За результатами засідань прийняті рішення та надані відповідні доручення з порушених питань.

01.09.2025

Донецька обласна державна адміністрація

<https://dn.gov.ua/news/ponad-500-donetskykh-shkoliariv-nareshiti-vidnovyly-navchannia-oflain-u-shkolakh-evakuiovanykh-do-bilsh-bezpechnykh-rehioniv-ukrainy>

Понад 500 донецьких школярів нарешті відновили навчання офлайн — у школах, евакуйованих до більш безпечних регіонів України

Про це повідомляє голова Донецької обласної державної адміністрації, начальник обласної військової адміністрації Вадим Філашкін.

«З великою радістю відвідав Перший Краматорський ліцей, який відкрився у Перечині на Закарпатті.

Ліцей набрав 20 класів, до яких ходитимуть не тільки краматорці, але й переселенці з інших громад та областей, в також і місцеві діти: частина навчатиметься очно, а частина — дистанційно.

Привітав дітей, батьків та викладачів із початком навчального року і побажав отримати глибокі знання, які стануть в пригоді у майбутньому відновленні Донеччини.

Дякую своєму Закарпатському колезі Мирославу Білецькому, керівниці національного проекту «Пліч-о-пліч: згуртовані громади» Мар'яні Томин та всім, хто зробив внесок у переміщення ліцею, щоб наші діти нарешті знову змогли вчитися офлайн.

Крім того, у Києві відкрилися Маріупольські школи №48 і №66, а у Дніпрі — Покровська школа №1.

01.09.2025

Донецька обласна державна адміністрація

<https://dn.gov.ua/news/vadym-filashkin-razom-z-ochilnykom-zakarpatskoi-ova-myroslavom-biletskym-ohlianuly-novi-zaklady-osvity-dlia-pereselentsiv>

Вадим Філашкін разом з очільником Закарпатської ОВА Мирославом Білецьким оглянули нові заклади освіти для переселенців

«Ще один важливий день на Закарпатті — разом з очільником Закарпатської ОВА Мирославом Білецьким оглянули приміщення, в яких плануємо дати старт ще декільком закладам освіти з Донеччини в офлайні.

Закарпаття гостинно прийняло дуже велику кількість переселенців з Донеччини, тому завдяки реалізації такого проєкту ми дамо можливість учням та студентам навчатись у очному форматі.

Це надзвичайно важливо, адже діти та молодь Донеччини навчаються дистанційно ще з часів ковіду.

Важливо, щоб юні донеччани мали можливість спілкуватись з однолітками та викладачами, брати участь у різноманітних активностях, адже на їхню долю і так випало багато випробувань.

Наше партнерство має вже дуже багато результатів, а попереду ще багато спільних проєктів, які втілимо у життя разом!» - наголосив Вадим Філашкін.

02.09.2025

Донецька обласна державна адміністрація

<https://dn.gov.ua/news/vadym-filashkin-vidvidav-u-khustskii-hromadi-na-zakarpatti-peremishchenykh-osib-z-donechchyny>

Вадим Філашкін відвідав у Хустській громаді на Закарпатті переміщених осіб з Донеччини

«Перебуваючи з робочим візитом на Закарпатті, не міг не відвідати наших людей.

Разом із головою Закарпатської ОВА Мирославом Білецьким завітали до оновленого гуртожитку «Хустського професійного ліцею сфери послуг», де проживають переселенці з Донеччини, переважно з Покровської громади. Побачив умови їхнього проживання, почув про проблеми, з якими вони стикаються. У гуртожитку створені комфортні умови, допомогу в облаштуванні надала гуманітарна місія «Проліска» за підтримки UNHCR.

Також відвідали Хустську центральну лікарню та центр первинної медико-санітарної допомоги. Тут зможуть відновити роботу релоковані медзаклади Донеччини — це важливий крок для якісної допомоги і переселенцям, і місцевим жителям.

Щиро вдячний Мирославу Білецькому та керівництву Хустської громади за турботу про наших людей. Найголовніше — ті, хто пережив жах війни, сьогодні у безпеці.

03.09.2025

Донецька обласна державна адміністрація

<https://dn.gov.ua/news/vadym-filashkin-zustrivsia-z-pereselentsiamy-z-donechchyny-iaki-zaraz-pratsiuiut-na-zakarpatti>

Вадим Філашкін зустрівся з переселенцями з Донеччини, які зараз працюють на Закарпатті

«Мав нагоду поспілкуватись із переселенцями з Донеччини, які до повномасштабного вторгнення РФ працювали на ДП «Артемсіль», а зараз знайшли прихисток та роботу на Закарпатті — працюють на Тереблянському соляному родовищі.

Разом із очільником Закарпатської ОВА Мирославом Білецьким поспілкувались з підприємцями та працівниками. Радий, що наші люди змогли не просто знайти роботу, а застосувати свої навички у важливій для країни галузі.

05.09.2025

Донецька обласна державна адміністрація

<https://dn.gov.ua/news/predstavnyky-donetskoi-oda-berut-uchast-u-skhidnoukrainskomu-forumi-rad-vpo>

Представники Донецької ОДА беруть участь у Східноукраїнському Форумі Рад ВПО

Представники Донецької облдержадміністрації та Ради з питань ВПО при Донецькій ОДА беруть участь у Східноукраїнському Форумі Рад ВПО, який проходить 4-5 вересня у місті Дніпро.

Форум об'єднав представників обласних військових адміністрацій, місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування шести областей (Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Сумська, Харківська, Чернігівська), а також неурядові, громадські та міжнародні організації.

Захід став майданчиком для обговорення ключових питань захисту прав і підтримки внутрішньо переміщених осіб, налагодження співпраці між державними структурами та громадським сектором, а також розробки спільних рішень для посилення життєстійкості громад.

Учасники Форуму працювали в межах дискусійних панелей, присвячених таким темам:

- «Від просування до результату: як Ради ВПО впливають на рішення влади. Успішні кейси адвокаційних кампаній і комунікації з владою: що саме допомогло досягти успіху»;
- «Залучення ВПО та місцевого населення до активної співпраці та участі у роботі рад ВПО»;
- «Механізми ефективної інтеграції та соціальної адаптації ВПО у приймаючих громадах».
- Організатори заходу - Благодійна організація «Благодійний фонд «Стабілізешен Суппорт Сервісез» - презентували учасникам нову онлайн-платформу для Рад ВПО «Портал Рад ВПО — підтримка, співпраця та розвиток Рад ВПО».

Делегація Донецької області долучилася до інтерактивних заходів: «Відкрита трибуна Рад ВПО», воркшопу «Територія майбутнього Рад ВПО — 2027», ігрових квестів «Як Рада ВПО може підтримати переселенців» та «Як Рада ВПО може підтримати переселенців» з подальшою презентацією результатів за напрямками.

Участь у Східноукраїнському Форумі стала для Донецької області важливим кроком у формуванні єдиного підходу до підтримки ВПО на регіональному рівні та у зміцненні співпраці між областями, що приймають переселенців.

05.09.2025

Донецька обласна державна адміністрація

<https://dn.gov.ua/news/pereselentsiv-iz-hromad-donechchyny-zghurtovuiut-riznomanitni-sportyvni-aktyvnosti>

Переселенців із громад Донеччини згуртовують різноманітні спортивні активності

4 вересня відбулася чергова в 2025 році відеоконференція за участю керівників органів управління фізичною культурою і спортом виконавчих органів рад територіальних громад, райдержадміністрацій, військових адміністрацій, до якої також були долучені керівники обласних та місцевих організацій фізкультурно-спортивної спрямованості.

На початку заходу до всіх звернувся заступник голови Донецької обласної державної адміністрації Ігор Бойко: «Важливо, що під час війни для мешканців Донеччини, де б вони зараз не перебували, створюються доступні умови для регулярних спортивних занять. Адже це дозволяє як дітям, так і дорослим підтримувати необхідний рівень здоров'я – фізичного та ментального. Дякую усім громадам, які активно долучаються до проведення різноманітних заходів для донеччан, зокрема національно-патріотичної спрямованості».

«В умовах воєнного стану всі масові заходи ми вимушені проводити поза межами Донеччини, але розуміємо важливість цієї роботи. З початку 2025 року вже відбулося 135 обласних спортивних заходів. Окрім цього, низка активностей для переселенців із Донеччини пропонується на базі гуманітарних хабів. Продовжують працювати дитячо-юнацькі спортивні школи – спортивні секції для ВПО наразі працюють на 130 локаціях у 51 населеному пункті України», - зазначив начальник управління фізичної культури та спорту Донецької облдержадміністрації Володимир Мицик.

Присутні на відеоконференції керівники місцевих органів управління фізичною культурою та спортом висвітлили актуальний стан справ щодо відновлення навчально-тренувального процесу у місцях релокації за межами Донецької області та проведення фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів з ВПО.

У межах відеоконференції акцентували увагу на нагальних питаннях розвитку спортивної сфери в регіоні. Доповідачами виступили: заступник начальника управління - начальник відділу реалізації профільних програм управління фізичної культури та спорту ОДА Наталія Точилова, заступник начальника управління - начальник відділу організаційно-кадрової роботи управління фізичної культури та спорту ОДА Сергій Горбунов, директор КФОУ «Донецький обласний центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» Сергій Головченко, директор Обласного центру фізкультурно-оздоровчої роботи Володимир Страшко, відповідальна за діяльність дитячо-юнацьких спортивних шкіл Донецької області Галина Кірпулянська.

На національному рівні відбулися зміни, які стосуються подальшого розвитку учнівського, студентського і масового спорту. Так, Міністерство молоді та спорту України прийняло рішення про реорганізацію державної установи Центр фізичного виховання та спорту учнів і студентів шляхом приєднання її до Всеукраїнського центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» – нова установа має назву «Агенція масового спорту України». Метою цього об'єднання є згуртування і координація усіх ресурсів задля проведення різноманітних заходів, зокрема проєкту «Пліч-о-пліч Всеукраїнські шкільні ліги», розширення можливостей для залучення до занять спортом усіх груп населення.

Мережа центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» на Донеччині нараховує 20 місцевих (16 міських, 4 селищні) та обласний центри. Одним із основних проєктів, якими опікується «Спорт для всіх», є «Активні парки – локації здорової України»: у його межах координатори щомісяця проводять понад 100 заходів для переселенців із Донеччини. Протягом чотирьох місяців з травня по серпень за участю майже 7000 людей відбулося 533 таких заходів: ранкові руханки, йога, фітнес, функціональні тренування, спортивні естафети та активні ігри для осіб різного віку, тощо.

Для ВПО із Донеччини на базі гуманітарних хабів у регіонах України зусиллями 30 територіальних громад регіону організовується ціла низка заходів з метою організації активного дозвілля – це тренування, челенджі, свята, турніри. Ветерани війни та учасники бойових дій проходять відновлення за допомогою занять спортом.

Станом на зараз у Донецькій області налічується 39 дитячо-юнацьких спортивних шкіл – обласних та місцевих. Чотири ДЮСШ територіальних громад на час дії воєнного стану в Україні тимчасово припинили діяльність, і ще чотири перебувають у простій. Триває процес подання документів на присвоєння категорій спортшколам: 7 ДЮСШ Донецької області станом на сьогодні мають вищу категорію, 9 – першу, 18 – другу категорію, 5 – без категорії.

У восьмому патріотичному забігу «Шаную воїнів, біжу за Героїв України», присвяченому Дню пам'яті захисників, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність держави, Донецька область показала високу активність. Загалом до заходу в 2025 році у різних куточках держави і навіть закордоном долучилися понад 4000 учасників із Донеччини, які долали дистанції 2, 5 або 10 км із іменами полеглих Героїв.

04.09.2025

Луганська обласна державна адміністрація

<https://lova.gov.ua/oda/press/news/dlya-vpo-z-luhanshchyny-pobuduyut-zhytlo-u-kyuyivskiy-oblasti>

Для ВПО з Луганщини побудують житло у Київській області

Меморандум про співпрацю щодо будівництва житла для ВПО з Луганщини укладений між Луганською ОВА, Київською ОВА, Сіверськодонецькою міською військовою адміністрацією та міською радою міста Українка.

«Вже одинадцять років житлове питання стоїть на першому місці для наших ВПО. Київщина стала домом для понад 55 тисяч жителів Луганщини. Тож, Київська ОВА підтримала наші пропозиції щодо будівництва житла на території області. Зокрема, в рамках реалізації Меморандуму вже у цьому році в межах Української міської територіальної громади буде виділена земельна ділянка під таке будівництво», - повідомив начальник Луганської ОВА Олексій Харченко.

За його словами, крім виділення землі під подальше будівництво житла для внутрішньо переміщених осіб з Луганської області, із Київською ОВА досягнуто домовленості про облаштування супутньої житлової інфраструктури (під'їздних шляхів, інженерних мереж тощо), розроблення та впровадження механізмів для ефективного вирішення житлових питань переселенців.

Окремо були обговорені спільні дії щодо інтеграції ВПО у приймаючу громаду.

ОГЛЯД ПУБЛІКАЦІЙ ЗМІ

Центральні

03.09.2025

Радіо Свобода

<https://www.radiosvoboda.org/a/bizhentsi-zminy-dopomoha-prykhystok/33520548.html>

Час настав? Європейські країни скорочують допомогу для українських біженців

«Коли ми переїхали сюди (у притулок – ред.), ніхто не платив: ні ті, хто працюють, ні ті, хто не працюють. У нас кімнати невеликі. Є спільний душ, спільний туалет. А восени почнуть платити всі з одного дня», – розповідає Тетяна Пономарьова, яка знайшла притулок у Нідерландах.

Із жовтня в країні підвищують плату за проживання в муніципальному житлі для українських біженців – сума зросте більше ніж удвічі. Так уряд

держави хоче зменшити нерівність між українськими переселенцями та іншими біженцями.

Нідерланди – не єдина країна, яка змінює правила для українців. Які зміни чекають на воєнних мігрантів у Європі – дослідив проєкт Радіо Свобода «Ти як?».

Тетяна Пономарьова разом із чотирирічним сином переїхала з Харкова до Нідерландів в березні 2022 року. Спершу жила у сестри в Амстердамі, а згодом переселилася до притулку в столиці країни. Нині українка є членкинею ради з питань українських переселенців у місцевій хементі.

Різні прихистки – різні правила

«Є різні види притулків. Наприклад, є «корабель», де не можна, щоб кожна людина собі готувала. Тобто їх там годують, і тоді є ще інша сума, яку вони платять за харчування. Ми такого не сплачуємо. У нашому притулку є кухня, де ми можемо самі готувати».

За словами Тетяни, у їхньому муніципальному житлові кімнати невеликі, є спільні душ, туалет на кожному поверсі. Наразі у цьому прихистку, каже біженка, проживають близько 65-70 людей. Платять лише ті, хто працює.

Тетяна сплачує за проживання лише 105 євро за себе, оскільки влаштувалася на роботу. А її неповнолітній син живе безоплатно.

«Коли ми переїхали сюди (у притулок – ред.), ніхто не платив: ні ті, хто працюють, ні ті, хто не працюють. Усі притулки відносяться до різних хемент, кожна з яких має певний спектр можливостей. Тобто цю схему з оплатами не ввели одного дня на рівні всіх Нідерландів, а спустили це на рівень муніципалітетів. Так у когось раніше почалися оплати за оренду притулку, а в когось пізніше. Цю систему запровадили вже восени 2024 року».

Із першого жовтня 2025 року в Нідерландах зросте вартість проживання у муніципальному житлі зі 105 євро до 244,22 євро. Про це повідомила міністерка у справах біженців і міграції Мона Кейзер, пише NOS.

За словами посадовиці, таким чином хочуть зменшити нерівність між українськими мігрантами та шукачами притулку з інших країн. А отримані кошти від переселенців підуть на покриття витрат притулку – газ, воду, електроенергію.

Крім того, дорослі українці, які проживають у притулках, де для них готують їжу, тепер будуть сплачувати додатково ще й за харчування – 252,18 євро на місяць. Таким чином, максимальна сума для сім'ї з двох дорослих становитиме 992,80 євро на місяць.

Жінка стверджує: після підвищення ціни за проживання в муніципальному житлі планує залишатися в притулку, адже орендувати квартиру в Нідерландах надзвичайно дорого.

Що з допомогою для біженців в інших країнах?

Польща

Умови проживання воєнних мігрантів з України у прихистках змінює і Польща.

З 1 листопада в центрах колективного розміщення притулок надаватимуть лише вразливим категоріям – пенсіонерам, вагітним жінкам, дітям, людям з інвалідністю.

За словами речника польського уряду Адам Шлапака, Міністерство внутрішніх справ та адміністрації вважає, що час згортати цей вид підтримки.

У фундації «Україна», яка підтримує переселенців, кажуть: отримують сигнали про те, що кількість прихистків може зменшитися на 70–80% і почати їх закривати можуть ще до дії нововведень, про що представник організації повідомив у коментарі Радіо Свобода.

У фундації також побоюються, що під виглядом укрупнень прихистків, ремонтів приміщень частину українців можуть витіснити на вулиці, зокрема й незахищені категорії.

Наприкінці серпня Президент Польщі Кароль Навроцький наклав вето на ухвалений раніше Сеймом законопроект, який передбачав соціальну підтримку для біженців з України, які виховують дітей до 18 років. Йдеться про так звану програму підтримки «800+».

Водночас Навроцький представив власний законопроект – «Про внесення змін до Закону про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї держави та деяких інших законів».

Польський президент пропонує внести зміни до кількох законів одним пакетом. Його заяви та законодавчі ініціативи викликали неоднозначну реакцію, зокрема продемонстрували розбіжності між президентом і урядом, очолюваним Дональдом Туском.

Наразі питання остаточно ще не вирішене.

Німеччина

Уряд Німеччини підготував законопроект, який передбачає скорочення державних виплат для новоприбулих українців, повідомляє Reuters з посиланням на текст документу, з яким ознайомилося видання.

Наразі законопроект ще має ухвалити уряд та верхня палата парламенту.

За словами журналістів, українці, які прибувають до країни після першого квітня цього року отримуватимуть допомогу лише відповідно до Закону про пільги для шукачів притулку. Таким чином держава планує зменшити щомісячні виплати для кожного українського біженця на 100 євро.

На початку серпня прем'єр-міністр Баварії і голова Християнсько-соціального союзу Маркус Зедер висловився за скасування соціальних виплат для всіх українських біженців, а не лише новоприбулих.

За його словами, виплата допомоги заважає «інтеграції на ринку праці».

Надзвичайний і Повноважний посол України у Німеччині Олексій Макеев на своїй сторінці у соцмережі зазначив, що це не перше висловлювання німецьких політиків щодо припинення виплат українцям, які отримали прихисток у ФРН. А тема «бюргергельд» періодично стає предметом політичних спекуляцій. Макеев додав, що в мігрантів з України виплати не відберуть і не скасують статус захисту, але систему соціальних виплат в державі будуть реформувати.

Угорщина

Прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан заявив, що уряд держави планує скоротити обсяги підтримки для біженців з України. Про це він повідомив на початку серпня в соцмережі X.

За його словами, рівень допомоги українцям є занадто високим, а Угорщина – єдина країна, де біженці мають таку саму державну допомогу, як і угорські громадяни.

Орбан підкреслив, що тепер українським переселенцям варто очікувати меншого обсягу допомоги, бо «нічого безкоштовного у світі не буває».

Швейцарія

Із осені 2025 року Швейцарія надаватиме прихисток новим біженцям з України з урахування того, з якої області приїхала людина, повідомляє Bild.

Федеральна рада країни планувала розглянути питання щодо припинення надання статусу захисту S українцям із регіонів, визнаних «безпечними», про це у червні повідомляло видання SRF із посиланням на Державний секретаріат з питань міграції (SEM). Обмеження стосуватимуться лише нових мігрантів.

Швейцарська рада у справах біженців розкритикувала такі плани, наголошуючи на недоцільності поділу України на безпечні та небезпечні регіони через нестабільну безпекову ситуацію. Організація також висловила побоювання щодо можливого нерівного ставлення до біженців після запровадження змін.

Водночас статус переселенця у країні можуть втратити ті біженці, які вже давно в країні, якщо перебувають понад 15 днів на пів року на території України (раніше було дозволено стільки ж днів на квартал).

Австрія

Низку змін для мігрантів уже запровадила Австрія.

Із 1 червня є обов'язковими роботи для біженців, писало BILD.

Отримувачі притулку повинні, наприклад, доглядати за парками, допомагати в будинках для людей похилого віку або прибирати.

За годину роботи передбачена оплата в розмірі 1,6 євро. Відмова від участі двічі без поважної причини загрожує втратою базової допомоги: замість квартири – лише місце для сну, позбавлення медичного страхування, харчування.

У травні цього року країна припинила обов'язкове медичне страхування для українців, які мають статус тимчасового захисту, але не працюють, повідомляло АРА.

Тепер медичне страхування можна отримати в разі офіційного працевлаштування або оплативши самотійно. Водночас воно залишається для тих переселенців, які отримують соціальну допомогу (через неможливість забезпечити себе самотійно).

А з 2026-го Австрія планує змінити й систему мовних курсів. Вони включатимуть безпосереднє вивчення німецької мови як підготовку до роботи, інтеграцію в австрійське суспільство.

Якщо мігрант не завершить курси або не покаже прогресу, соціальні виплати можуть бути зменшені або скасовані.

Велика Британія

Водночас Сполучене Королівство оголосило про продовження програми Ukraine Permission Extension ще на 24 місяці, про це повідомила міністерка внутрішніх справ Іветт Купер.

Ця програма призначена для тих біженців з України, які вже отримали статус за однією з візових схем раніше. Вона надавала легальне перебування в країні на 18 місяців – продовження ж дасть змогу продовжити цей термін ще на рік і шість місяців зі збереженням усіх прав: на роботу, соціальні виплати, медичну допомогу, освіту.

07.09.2025

LIGA.net

<https://news.liga.net/ua/politics/news/u-nimechchyni-zaproponuvaly-povertaty-bizhentsiv-v-ukrainu-dlia-zakhystu-svoiei-krainy>

У Німеччині запропонували повертати біженців в Україну для захисту своєї країни

Прем'єр-міністр Баварії Маркус Зьодер запропонував відправляти українців із Німеччини додому, щоб вони забезпечували безпеку країни. Про це він заявив в інтерв'ю Rheinische Post.

За його словами, до Німеччини приїжджає вже менше людей, але все одно всередині країни ще багато тих, хто "не має права на проживання". Наступним кроком мають стати послідовні репатріації та депортації, якщо люди не працюють у Німеччині.

Зьодер зазначив, що всі хочуть допомогти Україні, але не всі розуміють, чому українці отримують у Німеччині виплати, але не роблять внески в систему соціального забезпечення.

"Мир поки що не передбачається. Тому цілком законно розглянути можливість повернення працездатних українців на батьківщину для забезпечення безпеки в їхній країні. По-друге, система страхування доходів громадян означає, що частка українців, що працюють, у нас значно нижча, ніж в інших європейських країнах. Це необхідно терміново змінити, і не тільки для нещодавно прибулих українців", – заявив він.

Прем'єр Баварії також заявив, що йому важко уявити розміщення військ НАТО в Україні, адже "Росія ніколи б цього не допустила". На його думку, це стало б передвісником вступу України до Альянсу. Але бундесвер не готовий до такого кроку.

"Він на межі можливостей, як у фінансовому, так і в особовому складі. Тому знову необхідний призов. Зрештою, від цього нікуди не дітися", – заявив Зьодер.

01.09.2025

RFI українською

<https://surl.li/iaintv>

Повернення до школи у Франції: нові правила, старі традиції та українські діти

Париж, Франція – Цього року французька «la rentrée» (початок навчального року) припала на 1 вересня. Але це радше випадковість: на відміну від України, у Франції немає «Свята знань», і рік може розпочатися будь-якого числа – головне, щоб це був перший понеділок вересня. Для понад 12 мільйонів школярів Франції цей день позначений одразу кількома нововведеннями, які вплинуть і на навчання, і на сімейне життя.

Як виглядає перший день у школі у Франції

На відміну від українських традицій, тут діти в молодших класах не йдуть до школи з квітами чи подарунками для вчителя. Більше того, у більшості випадків батьки навіть не знають, у який клас і до якого педагога потрапить дитина: списки вивішуються прямо у школі у перший день занять. Лише для наймолодших – трирічних дітей, які вперше йдуть до école maternelle, інформація оголошується завчасно, щоб полегшити період адаптації.

Для батьків держава і роботодавці також намагаються створити умови: перші дні вересня у багатьох компаніях дозволяють гнучкі графіки чи роботу з дому, щоб полегшити адаптацію дітей і сімей до нового ритму.

Нові правила: від телефонів до іспитів

З цього року у школах Франції діятиме розширена програма «portable en pause» («телефон на паузі»): мобільні пристрої можна використовувати лише на перерві, а під час уроків вони зберігатимуться у шафках чи спеціальних чохлах.

Обмеження стосуються й онлайн-платформ. Такі сервіси, як ENT чи Pronote, тепер не працюватимуть у будні після 20:00 і до 7:00 ранку, а також на вихідних. Це своєрідне «право на відключення», що має зменшити стрес і цифрову втому.

Іспити також стають складнішими. Учнів première (передостанній клас ліцею) чекає новий письмовий іспит з математики, а для baccalauréat підвищується прохідний бал до 9,5/20. Сертифікат brevet (після коледжу) теж змінюється: тепер 60% оцінки становлять результати іспитів, а безперервне оцінювання зменшено до 40%.

Статеве виховання, штучний інтелект і традиційність освіти

Цього року вперше на національному рівні запускається обов'язкове статеве виховання: три заняття щороку у всіх школах, державних і приватних, від початкової до старшої. Його мета – навчати дітей емпатії, поняттю згоди та культури стосунків.

Водночас стартують нові програми з французької та математики від дитсадка до кінця початкової школи, а на платформі Ріх запроваджуються модулі зі штучного інтелекту.

Та попри модернізацію, Франція залишається вірним прихильником традиційної освіти. Якщо в Україні діти часто додатково відвідують спортивні чи мистецькі гуртки, то у Франції ці функції інтегровані у шкільну програму.

Виклики нового року: страйки та міграційна реальність

Перший тиждень навчального року у Франції обіцяє бути непростим: країну чекають страйки та соціальні заворушення, які можуть зачепити і шкільне життя.

Великий вплив на освітню систему мають і міграційні процеси, особливо у Парижі. Діти з іноземних сімей отримують додаткові уроки французької мови, які фінансує держава – у вигляді занять під час обіду або після уроків. Це допомагає дітям швидше інтегруватися у суспільство.

Українські діти у французькій школі

Для дітей під тимчасовим захистом держава зберігає соціальну підтримку: знижені або навіть нульові тарифи на шкільні обіди. Це важлива допомога для батьків, адже система у Франції є гнучкою – сім'ї можуть обирати, чи дитина харчується в школі, чи вдома.

Одна українська мама, яку ми зустріли біля школи під Парижем, ділиться своїм досвідом:

Моєму сину п'ять років, і він уже вільно володіє французькою на рівні інших дітей у класі. Учителька і директор одразу сказали, що у такому віці діти дуже швидко опановують нову мову через друзів та ігри. Спочатку нам радили забирати його після обіду, щоб легше було адаптуватися. Але згодом ми почали залишати його на весь день – і це дало результат.

Українська школа у Франції

Окрім французької державної системи, для дітей з українським корінням у Франції діє ціла мережа додаткових можливостей. Центральною є Українська школа при соборі святого Володимира у Парижі, яка існує вже понад 70 років і стала важливим освітнім та культурним центром для громади.

Існує також Українська Паризька школа при Франко-Українській асоціації, яка працює під керівництвом Міжнародної Української школи Міністерства освіти і науки України та за підтримки посольства України у Французькій Республіці. Учні школи – єдині у Франції, які складають українську державну атестацію й отримують свідоцтва державного зразка України про повну середню освіту. Це опція для батьків, що планують повернення в Україну після війни або хочуть, щоб дитина зберегла зв'язок із українською системою освіти. При школі діє також дитячий садок.

Водночас важливо наголосити: французька школа є обов'язковою для всіх дітей, які перебувають у Франції від трьох років. Порушення цього закону може мати серйозні правові наслідки для батьків.

Таким чином, новий навчальний рік у Франції починається зі змін і викликів – від цифрового «детоксу» до страйків, від модернізації програм до

міграційних реалій. Для українських сімей це також час пошуку балансу між інтеграцією у французьке суспільство та збереженням власної ідентичності через українські освітні заклади.

03.09.2025

RFI українською

<https://surl.li/gilflw>

Допомога українцям у Польщі: що пропонує оновлений проєкт закону

З'явилася нова версія закону про допомогу українцям, який ветовав президент Польщі Кароль Навроцький. Пропонують змінити правила надання виплати «800+» для дітей.

У Польщі розглядають закон щодо підтримки українських переселенців. Поправки щодо допомоги ветовав президент близько десяти днів тому, а у вівторок, 2 вересня, оприлюднили новий проєкт закону, який змінює правила надання допомоги 800+ іноземцям. Про це передає RFI Українською, посилаючись на матеріал Polsat News.

Передбачається, що виплата допомоги залежатиме від професійної діяльності батьків на польському ринку праці. Про це і казав Навроцький.

«Законопроект пропонує прив'язати право на дитячу допомогу 800+ для іноземців з третіх країн із діяльністю заявника на ринку праці та навчанням дітей у польській школі», — йдеться у матеріалі.

Крім того, Установа соціального страхування (ZUS) щомісяця перевірятиме в реєстрі, який веде Прикордонна служба, чи дійсно іноземець проживає на території Польщі.

Ще законопроект передбачає, що право на отримання допомоги «Гарний старт» залежатиме від виконання вимоги щодо професійної діяльності або медичного страхування. Документ також продовжує до 4 березня 2026 року дію певних рішень, передбачених законом «Про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території України».

Українці в Польщі

Польське видання зауважує, що українці користуються тимчасовим захистом та легальним проживанням, але строк дії цього дозволу спливає 30 вересня 2025 року. І якщо поправку до закону про допомогу не ухвалять до 1 жовтня, втратити посвідки на проживання, роботу, соціальні виплати можуть тисячі переселенців.

У Польщі, згідно з даними Євростату, під тимчасовим захистом нині перебуває 990 тисяч українців. Дослідження свідчать, що торік українські біженці створили 2,7% ВВП Польщі.

Як повідомлялося, з 1 червня батьківську допомогу 800 плюс у Польщі надають родинам з України лише за умови, що діти вчаться в польській школі. Якщо ж неповнолітні пози системи польської освіти, виплату в розмірі 800 злотих батьки втрачають.

05.09.2025

RFI українською

<https://surl.li/pmdbem>

***Вийзд чоловіків 18-22 років — це втрата демографічного потенціалу,
— Гладун***

Повномасштабне вторгнення РФ загостило демографічну ситуацію в Україні, яка і раніше не була бездоганною. Скільки українців повернуться після війни, чи буде демографічний бум і чому не слід поспішати залучати мігрантів — ці та інші питання RFI Українською обговорило з українським демографом Олександром Гладуном.

— RFI: Наскільки загрозовою є поточна демографічна ситуація в Україні та які тенденції її характеризують?

— Олександр Гладун, доктор економічних наук, заступник директора Інституту демографії та соціальних досліджень імені Михайла Птухи:

— Демографічна ситуація доволі складна. Скорочення чисельності населення почалося з 1993 року і триває досі внаслідок природного чинника, тобто через перевищення смертності над народжуваністю. Потім ще додалася міграція. З 1993 року до початку повномасштабного вторгнення населення, за оцінками нашого Інституту, населення скоротилося на 10 мільйонів людей. А повномасштабна війна загостила ситуацію за всіма складовими демографічного процесу: народжуваність впала, смертність підвищилася. Гинуть військові на фронті та цивільні внаслідок обстрілів, а також підвищилася смертність унаслідок загострення різних хронічних захворювань і психічних станів.

До цього додалась шалена міграція, яка кількісно має найбільший вплив. За оцінками Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (без урахування тих, хто знаходиться на території РФ), наших громадян за кордоном близько 5,7 мільйона (дані станом на вересень 2025. — Ред.). За нашими розрахунками, ця кількість переоцінена: нині йдеться про приблизно 4,5 мільйона українців за кордоном, але це все одно дуже багато.

Змінюється статево-вікова структура, тому що населення нашої країни старішає. Стає більше людей старшого віку, бо за кордон виїжджають молодші. За даними Євростату, чисельність наших громадян у ЄС у віці 65 років і старше — лише 6%. Решта — люди працездатного віку або діти.

— Кількість першокласників зменшилася з 314 до 252 тисяч за рік. Чим це зумовлено й чого чекати далі?

— Скорочення чисельності учнів зумовлено двома чинниками. По-перше, народжується менше дітей. Відповідно менша кількість йде до школи, а потім — у вищі навчальні заклади і, зрештою, у дорослому віці — на ринок праці. Ми вже переживали скорочення шкіл у мирний час, коли об'єднували школи в сільській місцевості та деяких містах. Зараз МОН реалізує великі

заходи з об'єднання ВНЗ, бо під наявну чисельність молоді не потрібно вже стільки вишів.

Другий чинник, який, безумовно, вплинув на кількість школярів, — це війна. Батьки виїхали за кордон із дітьми. Багато дітей відвідують школи у країнах перебування. Західні країни проводять політику адаптації, залучаючи до навчання наших дітей. Це можна зрозуміти. Війна триває вже понад три роки і скільки ще триватиме, невідомо. Звичайно, вони зацікавлені в тому, щоб наші люди і, зокрема, діти знали мову. Школярі, які зараз перебувають за кордоном, будуть там шукати можливість навчатись у вищих навчальних закладах або працевлаштовуватись. Це можуть бути безповоротні втрати, тобто люди не повернуться і після закінчення війни.

— Президент Володимир Зеленський казав, що тисячі хлопців залишають країну до досягнення повноліття. Влада називає це однією з причин дозволу перетинати кордон чоловікам 18–22 років. У Держприкордонслужбі кажуть, що не фіксували, щоб це вплинуло на загальний пасажиропотік. А якими можуть бути наслідки цього рішення для демографічної ситуації?

— Цей дозвіл із погляду демографії, крім негативу, нічого не принесе. Якщо буде тривати війна, хлопці не будуть повертатись, незалежно від обмежень чи дозволів, які буде давати держава. А те, що виїдуть у віці 18-22 років і частка з них не повернеться, — це однозначно.

Це молодь, яка на межі або вступу у вищі навчальні заклади, або виходу на ринок праці. А через декілька років — це активний репродуктивний контингент. До повномасштабного вторгнення РФ середній вік матері при народженні дитини в Україні сягав 28 років, у чоловіків — біля 30. Тож якщо вони не повернуться, це буде втрата демографічного потенціалу.

Якщо виходити за межі демографічної оцінки, то, вибачте, йде війна — і всі покоління та вікові групи повинні нести свою відповідальність за майбутнє країни. А так виходить, що ми знімаємо з молоді цю відповідальність і кажемо, мовляв, їдьте за кордон. А ті, хто старше, хай воюють і гинуть. Як на мене, це неправильна політика, радше політична акція, ніж обґрунтоване рішення. Усі озвучені аргументи мене не переконують. У демографічному сенсі це однозначно погано.

— Рада схвалила одноразову виплату 50 000 грн за народження дитини. Чи можна цей чи подібні кроки вважати демографічними стимулами? Які умови сприяли би підвищенню народжуваності в Україні?

— При народженні дитини в Україні виплачували 41 280 гривень. Одразу видавали 10 320 гривень, а потім протягом трьох років решту, по 860 гривень на місяць. Це не змінювалося з 2014 року. А зараз пропонують виплачувати 50 000 одноразово, тобто лише на 8 720 гривень більше. А якщо порівняти до євро, то за курсом на середину 2014 року ті 41 280 гривень коштували 2 580 євро, а зараз ця сума еквівалентна близько 850 євро, тобто

падіння в три рази. 50 000 гривень — це трохи більш як 1000 євро за поточним курсом.

З погляду інфляції, можливо, краще одразу виплачувати та не розтягувати на три роки, щоб не знецінювалися гроші. Але вважати це серйозним заходом для демографічної чи соціальної політики я б не став. Загалом підвищення слід вітати, але збільшення не є суттєвим. Очікувати від цього змін репродуктивної поведінки не слід.

— Наскільки впала народжуваність під час повномасштабної війни і як можна змінити ситуацію на краще?

— Це дуже важко оцінити, бо реєстрацію народжень і смертей здійснює Міністерство юстиції України тільки на підконтрольній території, а вона «рухається» ще з початку російської агресії 2014 року. Некоректно порівнювати те, що було раніше, і те, що відбувається зараз. У 2022 році було 204 тисячі народжених, 2023-му — 186 тисяч, торік — 175,5 тисяч. Але ми втрачаємо контроль на певній території. Крім того, не маємо повної картини щодо українців, які народжують за кордоном.

Щоб чисельність населення не скорочувалася внаслідок природного чинника 100 жінок мають народжувати 210–220 дітей. За нашими оцінками, нині в Україні 100 жінок народжують 95–100 дітей, тобто вдвічі менше, ніж треба. До 2022-го показник був відповідно 100 жінок і 130–150 дітей у різні роки. Якщо порівнювати з іншими країнами світу, то, наприклад, у Південній Кореї 100 жінок народжують 70 дітей, в Італії чи Китаї — 100–120 дітей. Тобто і до повномасштабної війни ми були в групі країн із найнижчою народжуваністю, але не можна сказати, що з найменшою у світі. Реальний стан може бути оцінений після закінчення війни і повернення частини жінок з-за кордону.

— Тобто можливий певний демографічний бум одразу після війни?

— Буму ми не очікуємо взагалі. Але може бути таке явище, яке називається компенсаційне підвищення народжуваності. Родини, які планували дітей, але через війну відклали, можуть після закінчення війни народжувати. Це буде додатково до звичайного рівня народжуваності.

Зазвичай після соціальних катастроф, до яких відносять і війну, це триває два-три роки. А потім рівень народжуваності виходить на ті тренди, які були, у нашому випадку, до війни. Тому потрібна цілеспрямована демографічно-соціальна політика з підтримки народжуваності та сім'ї.

Урядом торік була затверджена Стратегія демографічного розвитку до 2040 року, але реальних заходів щодо підвищення народжуваності я там не бачу. Причому є формулювання, що всі ці заходи здійснюються за кошти, передбачені в бюджеті на різні соціальні програми. Тобто план реалізації окремо не фінансується, тож ефекту годі чекати.

Я б звернув увагу на досвід західних країн, які підтримують родину не тільки в перші 1–3 роки народження, а й протягом здобуття освіти, включно з вищою. Якби держава давала прожитковий мінімум, який визначається для

відповідної вікової групи, то кожна дитина була би захищена, наприклад, у разі втрати батьками роботи. От це може вплинути.

Ще один стимул — житловий кредит із нульовим відсотком для родин, у яких народилась дитина. Про це йшлося у деяких законопроектах України, але вони не пройшли. Зараз діє низка кредитів на житло, із різними ставками та вимогами, але ефективність цих програм важко визначити. А от разова цільова виплата на придбання житла, наприклад, могла б заохотити родини.

До повномасштабного вторгнення соціологічні обстеження засвідчили, що українська родина орієнтована на двох дітей у сім'ї. Зараз уже маємо модель одnodітної сім'ї. Тут треба теж працювати. Сприяти, наприклад, зайнятості жінок, які виховують дітей, створювати дошкільні дитячі заклади з гнучким режимом роботи. Можливо, якщо народилася дитина, то зменшувати пенсійний вік чи додавати роки до страхового стажу. Повинен бути комплекс заходів.

— Як проблеми з демографією позначаються на економічних показниках?

— Загалом на розвиток країни зменшення чисельності населення впливає негативно. Усе залежить від вікової структури населення, рівня економічного розвитку, можливостей держави.

Слід розрізняти потенційну та реальну потребу в робочій силі. Тобто скільки реально вільних місць існує в економіці, щоб людина прийшла і могла влаштуватися на роботу.

Багато хто порівнює розвиток країни за ВВП, але його можна підвищувати шляхом трьох чинників:

- По-перше, екстенсивний. Це, дійсно, збільшення робочих місць і залучення людей на ринок праці.
- По-друге, інтенсивний — підвищення продуктивності праці, яка може досягатися шляхом механізації й автоматизації.
- По-третє, структурний чинник, тобто слід випускати продукцію з великою доданою вартістю, а не продавати сировину і напівфабрикати.

У нашій країні звертають увагу тільки на перший напрямок. Звучать різні оцінки щодо потреби в робочій силі, уряд каже про 4,5 мільйона. Але не зрозуміло, якою буде при цьому структура економіки, розподіл галузей. Багато питань — у повітрі.

Варто сказати, що у світі дуже багато країн, чисельність населення яких значно менше, ніж в Україні. Ці країни функціонують краще. Взяти хоча б приклад балтійських країн. Усе залежить від того, як організована не тільки економіка, а взагалі функціонування держави. Бо виїзд за кордон наших співгромадян був і до повномасштабного вторгнення. Чи тільки економічні чинники спонукають людей виїздити? Чи їх щось не влаштовує в країні, як-от корупція чи відсутність якихось можливостей? Ці питання потрібно досліджувати і будувати політику — економічну, соціальну і, скажімо, масово-роз'яснювальну.

Якщо подивитись в історичному плані, то при розпаді Радянського Союзу Україна мала одні з найкращих показників серед багатьох країн соціалістичного табору. Виникає питання, чому ми опинились в кінці? Неефективно функціонує держава, а звідси і демографічна поведінка. Польща, Чехія, Словаччина, Болгарія були в гірших стартових умовах і за чисельністю населення, і за економічним потенціалом, але зараз живуть краще. Чому вони змогли, а ми ні? Це проблема більш високого рівня, яку маємо вирішувати і, спираючись на це, розробляти комплекс виходу з ситуації.

— Коли та за яких умов можна очікувати на хвилю повернення українців? Яка кількість громадян так і залишиться за кордоном?

— Міграційний рух населення є постійним. Ми аналізуємо сальдо міграції, тобто перевищення тих, хто виїхав, над тими, хто в'їхав, чи навпаки. Найбільше від'ємне сальдо міграції прикордонники зафіксували 2022 року — 2,2 мільйона, а 2023-го, коли почався контрнаступ, — лише 134 тисячі. Торік — зросло до 443 тисячі. Важко сказати, скільки виїжджатимуть далі.

Люди залишили батьківщину у зв'язку з війною, і поки вона не закінчиться, навряд чи слід очікувати масового повернення. Є закономірність, що чим довше триває воєнний конфлікт, тим менше людей повертається. Українці за кордоном адаптуються до нових умов проживання, пускають певне коріння. Зараз багато країн зменшують обсяг соцвиплат і підштовхують таким чином наших громадян до працевлаштування.

Впливатиме і те, на яких умовах закінчиться війна, де саме буда лінія розмежування. Зараз прогнозувати дуже важко.

Якщо половина, близько 2,5-3 мільйони, повернеться — це буде добре.

Нині за кордоном близько двох третин — це жінки, третина — чоловіки. Коли будуть зняті всі обмеження, можуть бути так звані зустрічні потоки. Тобто частина чоловіків поїде до жінок у європейські країни, а частина жінок із дітьми повернуться в Україну для возз'єднання родини. Інше велике питання, чи взагалі витримають сім'ї ці понад три роки проживання окремо. Однозначно, ми втратимо населення, про це свідчить досвід інших воєн, матимемо нову демографічну реальність.

— Чи потрібно буде Україні залучати мігрантів у повоєнний час?

— Поточна державна міграційна політика, по суті, відкриває кордони для іноземної робочої сили. До 2023 регулювання здійснювало Міністерство економіки, яке визначало квоти. Останні два роки зняли обмеження (оновлений закон передбачає, що квоту запроваджуватимуть не щорічно, а тільки в разі погіршення міграційної ситуації в Україні. — Ред.). Це може призвести до певних негативних наслідків після закінчення війни. Частина людей повернеться з-за кордону, а робочі місця будуть зайняті іноземцями. Це може спричинити ще одну хвилю трудової міграції наших громадян.

На мою думку, неправильно бачити розв'язання демографічних проблем лише за допомогою іноземців. Можна задовольняти потреби ринку праці, залучаючи мігрантів на ті місця, на які немає українців. Треба укладати

контракти на певний термін, без великих перспектив надання громадянства. Натомість у нас — закон про множинне громадянство.

Усе йде до того, що будуть приїздити дуже багато іноземців. Вони вже є. Вони будуть в основному приїздити з країн, рівень економічного розвитку яких менший, ніж в Україні, тобто з Азії й Африки. Вони будуть погоджуватись на меншу заробітну плату, а це створить напруження на українському ринку праці після демобілізації і повернення українців з-за кордону.

Зараз країни Європи посилюють міграційне законодавство, умови набуття громадянства. У нас — навпаки. Є ризики, що це призведе до зміни етнічного, соціального, релігійного складу населення. Як свідчить досвід західних країн, політика мультикультурності провалилася. Іноземці не адаптуються стовідсотково, а продовжують жити своїми анклавом. Це нормально: українці теж гуртуються — і ми пишаємося своєю діаспорою.

Це не ксенофобія і не расизм, але питання, як сприйматимуть українці мігрантів, їхні культури. Не можна відкидати ризики створення паралельних суспільств, підкорення уряду країн походження, а не перебування.

Уряд говорить, що слід залучити на ринок праці близько п'яти мільйонів, але ніхто не рахує, що це може бути значний відсоток до чисельності населення країни. Я би не поспішав з міграційною політикою. Треба, щоб закінчилась війна, потім провести перепис населення, почекати декілька років, поки стабілізуються міграційні процеси. І потім уже обережно проводити заходи щодо залучення іноземців на ринок праці. Можливо, нам і не потрібно буде багато робочої сили, бо ми ж не знаємо, як все закінчиться.

— Останній перепис був 2001 року, згідно з яким загальна кількість населення України сягала 48 мільйонів 457 тисяч осіб. Чи можна сказати, скільки людей зараз проживають на підконтрольній території?

— Достеменних точних даних немає з огляду на динамічність ситуації. Це може бути близько 27 мільйонів, плюс-мінус декілька мільйонів. Є намагання оцінити чисельність населення, але всі розуміють, що це дуже приблизно. Якщо після війни в нас залишиться, умовно, 25–30 мільйонів населення, то це буде значно менше, ніж до вторгнення, але це також дуже велика чисельність населення.

— Чи бачите ви позитивні сценарії розвитку демографічної ситуації в Україні і що може стати передумовою для її поліпшення?

— Дивлячись на те, що розуміти під покращенням демографічної ситуації. Тенденція зі скорочення населення буде зберігатися і після закінчення війни. Наша перша задача — стабілізувати чисельність населення. Для цього слід працювати над покращенням якості життя, навести лад у державі та впроваджувати скоординовану соціальну, економічну, демографічну політику. Потрібен діалог влади з суспільством.

Усі хочуть конкретні відповіді на складні питання, але це неможливо в умовах такої невизначеності. Є напрямки, за якими можна діяти. Є досвід інших країн, але він навряд чи спрацює, бо кожна держава перебуває на своєму

ступені економічного та соціального розвитку, населення має свою ментальність.

Скорочення чисельності населення не варто розглядати як вирок, бо, за різними прогнозами, через 20, 30, 40 років не лише в Україні, а в усьому світі почне зменшуватися населення, тобто смертність перевищуватиме народжуваність. Тут міграційного чинника немає, бо з інших планет до нас не прилетять. Скорочення чисельності населення зараз — загальносвітовий тренд. Треба сприйняти цю нову демографічну реальність.

03.09.2025

inPoland

<https://inpoland.net.pl/novosti/29-polyakiv-vvazhayut-shho-ukra%20%97nci-ne-povinni-otrimuvati-dopomogu-800/>

29% поляків вважають, що українці не повинні отримувати допомогу 800+

Згідно з новим опитуванням Дослідницького інституту Pollster для видання Super Express, питання виплат за програмою 800+ для українців викликає значні суспільні дискусії. Більше половини респондентів (54%) підтримали ідею, що отримання допомоги українськими сім'ями має бути пов'язане з наявністю роботи у Польщі.

Водночас 29% опитаних вважають, що українців слід повністю виключити з цієї програми.

Лише 11% учасників дослідження висловили думку, що українці мають право на допомогу 800+ без додаткових умов, тоді як 6% респондентів відповіли «важко сказати». Опитування проводилося з 30 серпня по 1 вересня 2025 року методом CAWI серед 1000 дорослих поляків. Вибірка була репрезентативною, а максимальна похибка оцінки становила близько 3%.

Дискусія щодо участі українців у програмі 800+ активізувалася після того, як президент Кароль Навроцький наклав вето на законопроект про допомогу громадянам України. Він заявив, що доступ до програми має бути обмеженим лише тими українцями, які працюють у Польщі. Президент також подав власний законопроект, який передбачає, серед іншого, продовження строку отримання польського громадянства з п'яти до десяти років.

Паралельно Міністерство внутрішніх справ та адміністрації представило свій законопроект, спрямований на врегулювання доступу іноземців до соціальних і медичних виплат. Як зазначив заступник міністра Мацей Душик, документ подано до Канцелярії Прем'єр-міністра для розгляду, аби уникнути правового вакууму після 30 вересня 2025 року.

04.09.2025

inPoland

<https://inpoland.net.pl/novosti/upravlinnya-u-spravakh-inozemciv-vvazhaeh-shho-bilshist-ukra%d1%97nciv-ne-mayut-pidstav-dlya-otrimannya-statusu-bizhencya-u-polshhi-kilkist-vidmov-bude-zbrostaty/>

Управління у справах іноземців вважає, що більшість українців не мають підстав для отримання статусу біженця у Польщі. Кількість відмов буде зростати

Думка Управління у справах іноземців щодо необхідності надання громадянам України міжнародного захисту (статусу біженця або додаткового захисту) не змінилася – у більшості випадків підстави для надання заявникам такого захисту відсутні.

З березня 2025 року, на основі індивідуальної оцінки ситуації іноземця, Управління у справах іноземців видало майже тисячу негативних рішень щодо надання статусу біженця або додаткового захисту громадянам України. Аналіз наступних справ дозволяє зробити висновок, що кількість відмов надалі тільки зростатиме.

Кожна заява про міжнародний захист розглядається індивідуально. До уваги співробітники UdSC беруть актуальну інформацію щодо місця проживання заявника на території України – безпекова ситуація, можливість реалізації громадянських прав та користування державними послугами. В Управлінні нагадали, що мобілізація не є підставою для надання статусу біженця.

В UdSC зазначили, що попри ветовання поправок до спецзакону президентом Навроцьким, громадяни України все ще перебувають під тимчасовим захистом відповідно до терміну, визначеного у рішенні Ради Європейського Союзу. Таким чином, громадянам України гарантовано легальне проживання.

05.09.2025

inPoland

<https://inpoland.net.pl/novosti/glawnoe/z-2026-roku-u-polshhi-pracyuvatime-nova-elektronna-sistema-viplat-dlya-ukra%d1%97nciv/>

З 2026 року у Польщі працюватиме нова електронна система виплат для українців

Нова електронна система виплат для біженців з України розпочне роботу 1 лютого 2026 року. Система, розроблена ZUS та інтегрована з Прикордонною службою, дозволить точнішу перевірку права на отримання допомоги. Усі українці, які отримують соціальні виплати, повинні будуть повторно подавати свої заяви в електронному вигляді.

В електронній заяві потрібно буде вказати місце навчання дитини та професійний статус заявника. За даними МВСіА, метою змін є підвищення прозорості та точності даних. ZUS оброблятиме заявки на постійній основі, щоб забезпечити виплату допомоги без затримки. Чинні правила залишатимуться чинними до 31 січня 2026 року, і нова система не вплине на поточні виплати. Протягом цього часу заплановано проведення інформаційної кампанії для одержувачів допомоги. У відомстві не планують жодних змін протягом перехідного періоду.

У МВСіА припускають, що після запуску системи деякі люди не подадуть заявки повторно або не відповідатимуть новим вимогам. За попередніми підрахунками, кількість бенефіціарів спочатку скоротиться приблизно на 10%, з подальшою тенденцією до зниження.

05.09.2025

inPoland

<https://inpoland.net.pl/novosti/kilkist-ukra%201%97nskikh-studentiv-zakordonom-zroslo-bilsh-nizh-u-5-raziv/>

Кількість українських студентів за кордоном зросла більш ніж у 5 разів

Кількість українських студентів, які навчаються у західних університетах, за останні п'ятнадцять років зросла більш ніж у п'ятеро: з 21 000 у 2008/2009 навчальному році до 115 000 у 2023/2024. Про це свідчить дослідження Єгора Стадного для Vox Ukraine, яке проаналізував Forbes Ukraine.

До 2014 року кількість українських студентів за кордоном зростала поступово — на 2000–7000 щороку. Анексія Криму та війна на Донбасі пришвидшили цей процес, і вже до 2018/2019 року кількість студентів за межами України подвоїлася. Повномасштабне вторгнення Росії у 2022 році стало новим поштовхом: лише за один рік їхня кількість зросла на 47% — з 75 000 до 109 000, а у 2023/2024 навчальному році стабілізувалася на рівні 115 000.

Найбільш популярним напрямком залишається Польща, яка у 2023/2024 році прийняла 46 210 студентів з України, що становить 40% від усіх українських студентів за кордоном. Значними також є показники у Німеччині, Канаді (10 905 студентів), Словаччині (10 197) та Чехії. При цьому українці становлять понад 40% усіх іноземних студентів у Польщі та Словаччині, тоді як у Німеччині та Канаді їхня частка не перевищує 2,5% та 1% відповідно через більшу кількість студентів із Китаю.

Дослідження також показує зміни у гендерному розподілі. Якщо до 2022 року близько 60% студентів за кордоном становили жінки, то після початку повномасштабної війни частка чоловіків зросла до 50%. Це зумовлено як вимушеною міграцією, так і побоюваннями мобілізації. Крім того, лише у

2022/2023 та 2023/2024 навчальних роках до західних університетів вступили понад 83 000 українців, тоді як до війни цей показник не перевищував 15 000 щорічно.

У перспективі кількість українських студентів за кордоном зростатиме за рахунок випускників місцевих шкіл у країнах ЄС. За оцінками, у Європі зараз перебуває близько 300 000–340 000 українських підлітків, які потенційно можуть продовжити навчання в університетах. Найбільший приріст очікується у Польщі та Німеччині, де кількість українських вступників може сягати 5000–10 000 на рік, хоча мовний бар'єр і освітня політика залишаються суттєвими факторами впливу.

03.09.2025

Наш вибір

<https://naszwybir.pl/novyj-projekt-spetszakonu/>

Новий проєкт спецзакону після президентського вето: як може змінитися допомога українським біженцям

Міністерство внутрішніх справ і адміністрації (MSWiA) підготувало новий проєкт спецзакону щодо допомоги українським біженцям у відповідь на вето президента Кароля Навроцького, який не погодився, зокрема, щоб українці отримували виплати «800+» на тих самих умовах, що й досі.

Розбираємось у його змісті разом з експертом фонду «Український дім» Олександром Пестриковим.

25 серпня президент Навроцький наклав вето на ухвалені сеймом і сенатом зміни до закону про допомогу воєнним біженцям з України. Своє рішення глава держави пояснив тим, що запропоновані зміни не відповідають очікуванням польського суспільства і що він не може дозволити «щоб громадяни Польщі трактувались гірше ніж гості з України». Зокрема Навроцький закликав повернутися до ідеї обмеження соціальних виплат та медичної опіки для українців, які не працюють. Серед політиків коаліції це рішення викликало суперечки: наприклад, міністерка праці від Лівих Агнешка Дземіанович-Бонк назвала рішення президента «ганьбою». Міністерство внутрішніх справ і адміністрації (MSWiA) хоч і розкритикувало рішення Навроцького, однак одразу підтвердило, що працює над новим рішенням.

2 вересня MSWiA опублікувало готовий проєкт на сайті Rządowego Centrum Legislacji. Значна частина його положень повторює ті, які раніше вже були описані у спецзаконі, відхиленому Президентом Польщі. Які зміни передбачає проєкт?

«800+» лише для тих, хто працює

Згідно з проєктом, право на виплату «800+» матимуть лише громадяни третіх країн (тобто тих, що не входять до ЄС), які працюють, а їхні діти навчаються у польських школах. Як пояснює міністерство, обов'язок

«професійної активності» (економічної активності) стосується лише заявника, а не обох батьків.

«Це означає, що виплати надаватимуться й тим родинам, де один із батьків відмовився від роботи, щоб займатися вихованням дітей. Водночас іноземці, які легально перебувають у Польщі, повинні мати власні засоби для існування, а сімейні виплати не можуть бути єдиним джерелом доходу», – йдеться в обґрунтуванні.

Перевірку умов здійснюватиме Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), використовуючи бази даних, які веде комендант Головної комендатури Прикордонної служби.

Нові правила також поширюватимуться на програму «Добрий старт» (300 злотих на шкільне приладдя). Іноземці зможуть отримати цю допомогу лише за умови працевлаштування або перебування під медичним страхуванням.

Як пояснює Олександр Пестриков, експерт фонду «Український дім», у проєкті чітко визначено, що «професійна активність» означає підпорядкування певним видам страхувань у ZUS (у документі їх вісім, серед них – страхування для безробітних), або отримання допомоги, що вимагають попереднього страхування. Для більшості працевлаштованих осіб підставою буде сплата внесків на пенсійне та інвалідне страхування щонайменше від 75% мінімальної зарплати.

«Передбачено також винятки: якщо людина тимчасово не працює, але була застрахована у Національному фонді здоров'я (NFZ), то право на виплати зберігається на 3 місяці, а у випадку родин з трьома і більше дітьми – на 6 місяців», – зазначає Олександр Пестриков.

Зміни в виплатах «800+» мають набути чинності 1 червня 2026 року. Для власників спеціального номера PESEL UKR передбачено коротший термін – до 31 січня 2026 року.

PESEL лише для тих дітей, хто живе у Польщі

Зміни передбачають обов'язкову особисту присутність під час отримання номера PESEL. Виняток становитимуть лише діти, народжені в Польщі. Таким чином влада хоче перевіряти, чи дитина, на яку подається заява, дійсно перебуває в країні.

Крім цього, передбачається обов'язок реєстрації місця проживання (стаціонарного чи тимчасового) для тих іноземців, які не мають номера PESEL.

У проєкті визначено й дату завершення прийому українських біженців до центрів колективного проживання – 31 жовтня 2025 року (крім окремих вразливих груп, які перелічені в документі). Також уточнено, в яких випадках воєвода може виселити громадянина України з такого центру.

Нові підстави для скасування тимчасового перебування

Громадянин України ризикує втратити дозвіл на тимчасове перебування (на рік або пів року), якщо:

- подав заяву з неправдивими персональними даними чи фальшивими відомостями;
- свідомо збрехав або приховав правду;
- користувався підробленим чи зміненим документом;
- уклав шлюб із метою обійти законодавство.

Окремо уточнено зміни в доступі до послуг NFZ: перелік винятків розширено, і частина власників PESEL UKR старше 18 років, які не мають загального страхування в NFZ, не зможуть користуватися окремими пільгами.

Як звертає увагу Олександр Пестриков, проєкт не містить інших положень із президентської версії (зокрема щодо збільшення терміну легального проживання, необхідного для отримання права подавати заявку на польське громадянство, чи так званої бандерівської ідеології). Натомість внесено кілька технічних змін, зокрема продовжено до 4 березня 2026 року дію спеціальних дозволів для психологів (попередня версія поправок передбачала, що спрощені умови роботи для українських психологів зберігатимуться до 31 грудня 2025).

Подальша процедура

Олександр Пестриков підкреслює, що нинішній проєкт спецзакону не передбачає широких консультацій, однак «Український дім планує підготувати серію уваг уже на етапі роботи в парламентських комісіях». За його словами, найбільше занепокоєння викликає те, що до економічно активних категорій іноземців не віднесено студентів, які навчаються на загальній основі без стипендії, а також осіб, що ведуть незареєстровану господарську діяльність.

«Дивним виглядає і те, що своєрідне страхування на випадок звільнення – три або шість місяців збереження права на «800+» – може діяти лише один раз на рік», – зазначає експерт.

Він додає, що особливе занепокоєння викликає доля людей пенсійного віку, які не мають польської пенсії. Такі особи не зможуть отримувати виплати «800+» на дітей, які перебувають під їхньою опікою, а також матимуть значно обмежений доступ до Національного фонду здоров'я, зокрема до відшкодування вартості ліків.

Речниця MSWiA Кароліна Галецька підтвердила Польській агенції преси (PAP), що проєкт має потрапити на засідання уряду ще у вересні.

04.09.2025

Наш вибір

<https://naszwybir.pl/lyst-vid-polok/>

Польські жінки написали лист-звернення до уряду з вимогою не припиняти допомогу українським біженцям

25 серпня стало відомо, що Президент Польщі Кароль Навроцький наклав вето на законопроєкт, який передбачає продовження дії спецзакону про

допомогу громадянам України у зв'язку з війною в цій країні. Своє рішення Навроцький аргументував тим, що запропоновані зміни не відповідають очікуванням польського суспільства. У зв'язку з цим польські жінки написали лист-звернення до польського уряду, у якому вони закликають не припиняти допомогу українським біженцям.

У своєму листі польські жінки звертаються до Прем'єр-міністра, Сейму, Сенату та Президента Республіки Польща.

Активістки наголошують, що законопроект мав забезпечити захист і підтримку українських родин, які опинилися у Польщі через війну. Накладене вето та супровідна риторика, за їхніми словами, відображають політичний розрахунок, а не настрої суспільства. Йдеться про обіцянки виплачувати допомогу 800+ лише тим українцям, які працюють, а також про збільшення терміну очікування на громадянство та дискусії навколо історичної пам'яті.

За словами активісток, рішення Президента зачіпає не лише вразливі категорії українців, але й школи, лікарні та місцеві органи влади. «Замість впевненості це приносить страх, замість спокою – загрозу розлучення сімей, вторинної міграції та ерозію довіри до польської держави. Уявіть, що ви воюєте за Батьківщину, а сусідня країна ставиться до ваших дружин, матерів і дочок як до заручниць політики», – ідеться у листі.

Авторки листа наголошують, що наразі багато українських родин перебувають у стресі, оскільки вони не знають, як діяти. Водночас у листі підкреслюється, що дитина не є сухою нормою закону, а допомога, яка призначається дитині, не може бути важелем тиску на її матір. «Солідарність не є сезонною, вона не є модою. Якщо це правда в березні, то це має бути правдою і в серпні. Пам'ять не є палицею. Держава, яка замість того, щоб лікувати рани історії, вдається до легких символів, не будує спільноти. Держава не може бути вуличним театром. Серйозна держава обирає відповідальність, а не політичне шоу: процедури, чіткий меседж, захист найслабших», – пишуть у листі польські жінки.

Активістки чітко заявляють: вони не погоджуються на те, щоб від їхнього імені ставили умови жінкам, що втікають від війни. Вони також не погоджуються, щоб біль і страждання людей, що потребують підтримки, використовувалося як паливо для суперечок. «Це мости, а не мури, роблять з сусідів союзників, а передбачуване і справедливе право та мова поваги зміцнюють безпеку Польщі більше, ніж популістські вигуки з трибуни», – ідеться у тексті.

Авторки листа також нагадують: Європа, а отже і Польща, висловилася на продовження захисту для цивільних осіб, які втікають від війни. Тому обов'язок Польщі – дотриматися слова й потурбуватися про те, щоб родини біженців не опинилися у правовому вакуумі й щоб діти не каралися за те, що їхні батьки не мають роботи. Підкреслюється, що для дітей і матерів-одиначок право має бути щитом, інструментом примусу до лояльності та покори.

Наприкінці листа активістки звернулися до польського уряду з вимогою відновити впевненість у захисті та відмовитися від риторики засудження,

замість захисту. Вони підкреслюють, що Польща має бути країною, яка дотримується свого слова. «Це не суперечка про юридичні технічні деталі. Це питання про обличчя Республіки. Чи буде вона державою слова, якого дотримується, чи державою слів, кинутих на вітер. Чи ми станемо на бік матерів і дітей, чи на бік страху», – підсумовують авторки листа.

Станом на 3 вересня 2025 року лист підписали понад 2000 польських жінок. Це – як пересічні громадянки країни, так і відомі польки. Серед них: письменниця, Нобелівська лауреатка Ольга Токарчук, Данута Куронь – дружина політичного та громадського діяча Яцека Куроня, письменниця Марта Абрамович, режисерка Агнешка Голланд, перекладачка української літератури поетка Анета Камінська, акторка Мая Коморовська, громадська активістка й засновниця Загальнопольського страйку жінок Марта Лемпарт, засновниця і директорка кінофестивалю *Ukraina! Festiwal Filmowy* Беата Беронська-Лях та видавчиня й головна редакторка видавництва *Czarne* Моніка Шнайдерман.

05.09.2025

Наш вибір

<https://naszwybir.pl/ministerka-pratsi-zauvazhennya/>

Міністерка праці Польщі подала зауваження до урядового проєкту про допомогу українцям

Міністерка родини, праці та соціальної політики Польщі Агнешка Дзем'янович-Бонк подала офіційні зауваження до урядового проєкту змін у законах, що стосуються перевірки права іноземців на сімейні виплати та умов допомоги громадянам України. Документ перебуває на розгляді Постійного комітету Ради міністрів.

Головна критика стосується визначення кола осіб, яких проєкт відносить до «активних професійно». Саме від цього статусу залежатиме доступ іноземців до таких програм, як «800+» та «Добрий старт». Міністерка вважає, що нинішнє формулювання є дискримінаційним і може порушувати принцип рівності, закріплений у Конституції.

Серед пропозицій Дзем'янович-Бонк – надати право на виплати всім опікунам дітей з інвалідністю, враховувати студентів, осіб на всіх цивільно-правових угодах (у тому числі договорах про виконання робіт / *umowa o dzieło*). Включити до переліку тих, хто веде незареєстровану господарську діяльність, перебувають на неоплачуваних стажуваннях, а також дідусів і бабусь, які є єдиними опікунами онуків у Польщі, а отримують пенсію чи заробітну платню в Україні. Міністерка наголошує, що перевірка професійної активності не повинна обмежуватися лише даними із системи соціального страхування, а має враховувати й податкові відомості чи офіційні довідки.

Також вона розкритикувала пропозицію щодо можливості призупиняти виплату допомоги іноземцям у разі «сумнівів» з боку ZUS (Закладу

соціального страхування). На її думку, таке формулювання надто розмите й може призвести до довільних рішень, які позбавлятимуть родини виплат.

Окремо міністерка звернула увагу на необхідність узгодити термін дії спеціального статусу для українців у Польщі з рішенням ЄС, яке продовжує тимчасовий захист до березня 2027 року. У проєкті ж уряду вказано дату – березень 2026 року.

Дзем'янович-Бонк також наголосила, що програма «Добрий старт» не повинна залежати від професійної активності батьків, адже її мета – підтримка освіти дітей.

Міністерка подала загалом 17 пунктів зауважень до проєкту, підкреслюючи ризик порушення конституційних прав, проблеми із дискримінацією та необхідність ширшого врахування потреб уразливих груп, зокрема українських дітей і їхніх опікунів.

05.09.2025

Наш вибір

<https://naszwybir.pl/veto-zvernennyya-ngo/>

Вето президента Польщі на спецзакон створює правовий хаос – польські організації звернулися із закликом до уряду і Президента

25 серпня 2025 року Президент Польщі наклав вето на закон від 5 серпня 2025 року про зміни до спеціального закону щодо допомоги громадянам України у зв'язку з війною. Наразі закон гарантує легальне перебування в Польщі для 992 487 осіб з відміткою «UKR» у реєстрі PESEL лише до 30 вересня 2025 року. У відповідь на це низка польських громадських організацій звернулася до уряду, парламенту та президента з відкритим листом.

У листі зазначається, що у разі, якщо закон не буде продовжено до 30 вересня, право на перебування українців перейде під інший правовий режим, що вимагатиме масового оформлення документів про тимчасовий захист. Це створить серйозні перешкоди у доступі до легальної роботи, ведення бізнесу, медичної допомоги та соціальних виплат.

У перші дні після вето до гарячої лінії та консультаційного пункту Фонду «Український дім» надійшли численні запитання щодо практичних наслідків рішення президента. Люди цікавилися легальністю перебування, статусом у реєстрі PESEL, оформленням електронних документів для біженців, а також доступом до соціальних і медичних послуг, зокрема для вразливих груп: людей з інвалідністю, літніх осіб, вагітних жінок та батьків маленьких дітей.

У зв'язку з цим організації звернулися до польської влади з двома ключовими проханнями:

До уряду, парламенту та президента

Організації просять «якнайшвидше вжити всіх заходів у межах їхніх повноважень, щоб до 30 вересня 2025 року положення спеціального закону для

українців були продовжені на період, визначений Виконавчим рішенням Ради (ЄС) 2025/1460 від 15 липня 2025 року щодо продовження тимчасового захисту, запровадженого Виконавчим рішенням (ЄС) 2022/382».

Організації висловлюють прохання, аби під час ухвалення конкретних рішень не забували про особливо вразливі групи, перелічені у статті 12 спеціального закону для українців (особи з інвалідністю, особи, яким виповнилося 60 років, вагітні жінки, батьки, які доглядають дітей до 12 місяців, а також особи, що самостійно виховують трьох і більше дітей на території Республіки Польща). «Ми також звертаємо особливу увагу на саму групу дітей як категорію особливо вразливу, яка потребує особливого захисту та гарантії належних їм прав», – читаємо у зверненні.

До міністерств, відповідальних за реалізацію закону

Організації закликають з проханням до Міністерства внутрішніх справ і адміністрації, Міністерства родини, праці і соціальної політики, Міністерства національної освіти і інших міністерств, відповідальних за реалізацію так званого українського спецзакону підготувати та опублікувати інформаційні повідомлення для тих, кого торкаються норми закону. Такі повідомлення мають чітко пояснювати всі потенційні наслідки непродовження строку дії положень закону та містити конкретні вказівки щодо кроків, які потрібно здійснити для збереження права на легальне перебування, доступу до ринку праці, можливості ведення власної справи та реалізації конституційного права на освіту в Польщі.

У листі зазначається, що теперішній інформаційний та правовий хаос негативно впливає на польських роботодавців, ринок послуг та українців, які працюють в державних установах. Крім того, він створює додаткове навантаження на органи, відповідальні за процедури легалізації та міжнародного захисту. Ситуація викликає значне занепокоєння як серед громадян України, так і серед поляків, що користуються їхньою працею.

«Відсутність швидких рішень може призвести до серйозних соціальних та економічних проблем, тому публікація чітких повідомлень є вкрай важливою. Ми переконані, що це допоможе зменшити паніку та захистити осіб, які перебувають на підставі українського спецзакону, від ухвалення рішень, які могли б погіршити й так складну ситуацію багатьох із них», – зазначено у листі.

Серед підписантів заяви: Fundacja Ukraiński Dom / Фонд «Український дім», Fundacja Migrant Info Point, Stowarzyszenie Interwencji Prawnej, Amnesty International Polska, Fundacja Save the Children Polska, Polska Akcja Humanitarna та понад 30 інших організацій.

07.09.2025

Наш вибір

<https://naszwybir.pl/sestra-hmelevska/>

Сестра Хмелевська стала на захист українських біженців: лист до уряду після президентського вето

Польська монахиня та громадська діячка Малгожата Хмелевська, відома багаторічною працею з людьми у кризових ситуаціях, звернулася до влади із закликом не залишати без підтримки найвразливіших українців. Вона запросила високопосадовців на особисту зустріч з українськими втікачами від війни, які мешкають у її притулку. На цей заклик відгукнувся спікер Сейму Шимон Головня.

26 серпня сестра Малгожата Хмелевська, яка є головою фонду Domy Wspólnoty Chleb Życia, написала відкритий лист до Кароля Навроцького, Марти Навроцької, спікера Сейму Шимона Головні й депутатів Сейму Польщі, у якому висловила занепокоєння рішенням Президента Польщі про накладення вето на закон від 5 серпня 2025 року про зміни до спеціального закону щодо допомоги громадянам України у зв'язку з війною.

У своєму листі сестра Хмелевська описує ситуацію українських біженців, які проживають у притулку Matki Bożej Ubogich у Зохчіні. Вона зазначає, що це люди, які не мають шансів на самостійне життя у Польщі й не мають куди повернутися. Ідеться про осіб з інвалідністю, самотніх матерів, людей на термінальних стадіях хвороби й людей похилого віку. Усього близько 50 мешканців. Кошт їхнього утримання покриває фонд Domy Wspólnoty Chleb Życia, на користь якої люди здійснюють добровільні пожертви. А єдина допомога, якою користуються мешканці притулку, є 800+ та безплатне користування медициною.

«Вето закону про допомогу жертвам війни в Україні позбавить сотні тисяч людей роботи – вони стануть нелегальними, адже блискавичне отримання права на проживання є ілюзією. Найслабших – тих, хто не може працювати, та дітей – це виштовхне на вулицю або змусить повернутися. Проблема в тому, що їм нікуди повертатися», – підкреслює сестра Хмелевська.

Наприкінці листа сестра Хмелевська звернулася до уряду з питанням, чи діти українських біженців зможуть і надалі ходити до школи, а літні та хворі – отримувати лікування. Вона також поставила риторичне запитання, чи, можливо, усіх слід відправити назад до Харкова, Сум чи Маріуполя. Крім того, сестра Хмелевська запросила особисто зустрітися з біженцями, які проживають у притулку й особисто сказати їм, що вони мають «повертатися до себе».

«Жодні політичні, економічні чи моральні аргументи не виправдовують того, що сталося. Гра на долях найслабших є ганьбою для моєї Батьківщини, так само як і сіяння ворожнечі – і це не має нічого спільного ані з

християнськими цінностями, ані зі звичайною людською солідарністю», – підсумовує сестра Хмелевська.

У відповідь на лист до притулку приїхав спікер Сейму Шимон Головня. Він поспілкувався з сестрою Хмелевською, яка звернула увагу на наслідки, які можуть виникнути через непродуктивність підтримки. «Наразі в центрі перебуває близько 50 підопічних, які втекли від війни; переважно це неповносправні або самотні матері з дітьми, часто тяжко хворими. Це люди, які не мають жодних шансів на самостійне життя – ні на ринку праці, ні в пошуку житла», – підкреслила Малгожата Хмелевська.

03.09.2025

Radio Prague International

<https://ukraina.radio.cz/uzhe-mensh-nizh-tyzhden-iz-ponedilka-pochynayetsya-reyestraciya-na-specdozvil-na-8861671>

Уже менш ніж тиждень. Із понеділка починається реєстрація на спецдозвіл на довгострокове перебування

Починаючи з 8 вересня, ті біженці з тимчасовим захистом, які навесні «виявили інтерес» до отримання нового дозволу, зможуть дізнатися, чи визнали їх відповідними умовам. Результати оцінки відповідності будуть опубліковані для кожного кандидата в особистому кабінеті на Інформаційному порталі для іноземців.

Якщо хоч якась із умов позначена червоним як не виконана, реєстрація неможлива. Якщо відповідність умові визначена як часткова, реєстрація буде дозволена, а підтвердження повної відповідності необхідно буде надати під час особистих відвідин відділення Міністерства внутрішніх справ.

Після реєстрації необхідно також забронювати дату відвідин відділення МВС. При цьому міністерство попереджає: змінити дату бронювання можна лише один раз, — тож воно рекомендує відразу обирати таку дату, в яку до відділення гарантовано зможуть з'явитися всі члени домогосподарства, що подаються на дозвіл разом, і при цьому матимуть усі необхідні документи — включно з тими, яких, можливо, не вистачало. Документи для отримання нового дозволу не мусять бути з завіреним перекладом чи з апостилом і при цьому не можуть бути заламіновані.

І, коли йдеться про цілу родину, чи, говорячи бюрократичною мовою, спільне домогосподарство, то реєстрацію і бронювання дати відвідин здійснює за всіх тільки один його член, так званий засновник спільного домогосподарства.

Реєстрація на отримання спеціального дозволу на довгострокове перебування триватиме з 8 вересня до 31 грудня 2025 року.

Під час перших відвідин відділення МВС відбудеться зняття біометричних даних. Відтак буде призначена дата другого візиту — вже для

отримання біометричної картки спеціального дозволу на довгострокове перебування. Цю дату призначає міністерство, її змінити неможливо.

Міністерство внутрішніх справ обіцяє, що ще до початку реєстрації, тобто до 8 вересня, оприлюднить відеоінструкцію, яка пояснить весь процес реєстрації і бронювання дати.

Детальнішу інформацію, включно з відеоінструкцією, буде оприлюднено найближчими днями на офіційному інформаційному порталі МВС для іноземців у розділі «Спеціальний дозвіл на довгострокове перебування», а також на сторінках Наші Українці у фейсбуці і телеграмі.

01.09.2025

24 канал

https://24tv.ua/zakordon24/bezrobitni-ukrayintsi-nimechchini-mozhut-vtratiti-viplati-shho_n2905241

Німеччина може повністю позбавити виплат українців: кому з біженців пережити

Безробітні українці, які проживають у Німеччині, можуть зіткнутися з повним припиненням виплати допомоги у 2026 році. Це станеться, якщо вони повторно відмовляться від пропозицій роботи.

Санкції для осіб, які не відвідують обов'язкові зустрічі в центрах зайнятості, зростуть з 10% до 30%. До чого готуватися безробітним українським біженцям, розповідає 24 Канал з посиланням на Bild.

Кого з українців Німеччина може позбавити виплат?

Міністерство праці Німеччини оголосило про замороження соціальних виплат на 2026 рік. Воно торкнеться приблизно 5,6 мільйона одержувачів, зокрема значну кількість українських мігрантів.

Які виплати можна отримати в Німеччині?

За даними міністерства, для самотньої людини стандартна виплата залишатиметься на рівні 563 євро на місяць. Для дітей передбачені диференційовані ставки, зокрема:

- 357 євро (17 234 гривень) для віку 0 – 6 років;
- 390 євро (18 827 гривень) – 7 – 14 років;
- 471 євро (22 737 гривень) – 15 – 18 років.

Водночас міністр праці Бербель Бас оголосив пропозицію щодо посилення санкцій проти осіб, які не співпрацюють з центрами зайнятості. Згідно з новими заходами, особам, які пропускають обов'язкові зустрічі, виплати можуть бути зменшені на 30%.

Крім того, ті, хто відмовляється від пропозицій роботи, можуть зіткнутися з повним призупиненням виплат.

«Ми пропонуємо людям більшу підтримку на шляху до роботи, але тим, хто не співпрацює, ми значно ускладнимо це», – заявила вона.

Це стосується українських безробітних, які отримують соціальну допомогу в Німеччині. Нове рішення набуде чинності після схвалення Кабінетом Міністрів 10 вересня. Примітно, що ця зміна не потребуватиме схвалення Бундестагу.

Слід додати, що коригування соціальних виплат відбувається на тлі зниження інфляції та перегляду стандартних ставок.

04.09.2025

24 канал

https://24tv.ua/zakordon24/polshha-rozpochala-masshtabni-deportatsiyi-inozemtsiv-shho-stalosya_n2907452

Польща масово депортує іноземців: українці теж у списку

Польща ініціювала депортацію тисяч іноземних громадян, серед яких значна кількість українців. З початку року з країни було примусово вислано понад 1 100 осіб.

При цьому країна депортує лише частину осіб, які зобов'язані покинути територію, оскільки наразі в реєстрі небажаних іноземців налічується 31 тисяча. Про це пише 24 Канал з посиланням на Rzeczpospolita.

Чому Польща депортує тисячі іноземців?

Міністерство внутрішніх справ і адміністрації Польщі оголосило, що з початку року з країни було примусово депортовано 1 100 іноземців. До цієї групи входять 15 громадян України, усі вони отримали заборону на повторний в'їзд на термін від 5 до 10 років.

«Дані про депортованих українців були внесені до списку небажаних осіб у Польщі, який веде керівник Управління у справах іноземців», – заявили у Міністерстві внутрішніх справ та адміністрації.

Дані, оприлюднені цим управлінням, свідчать про значне зростання кількості іноземців, віднесених до категорії небажаних у Польщі. Станом на кінець червня 2025 року кількість осіб у цьому списку подвоїлася порівняно з чотирма роками раніше, коли їх було 16 000, і майже стільки ж, скільки за весь 2024 рік.

У звіті підкреслюється, що до списку входять переважно громадяни України, Грузії, Сирії, Афганістану, Білорусі та Росії.

Зокрема, поточний розподіл осіб у списку "небажаних" виглядає так:

- 5 900 українців, з яких понад 4 200, або понад 70%, отримали остаточні вироки;
- 4 200 грузинів, з яких 1 600 були засуджені;
- 2 500 сирійців, з них 800 засуджено;
- 2 400 афганців, з яких 300 мають обвинувальні вироки;
- 2 200 білорусів, з яких 500 засуджено;
- 1 900 росіян, з яких 100 мають судимість.

06.09.2025

24 канал

https://24tv.ua/zakordon24/tomio-okamura-proponuye-pereglyanuti-dopomogu-shho-mozhe-zminitsya_n2909268

Лідер популістичної партії Чехії хоче змінити дозвіл на проживання українців: що він пропонує

У Чехії популісти пропонують переглянути дозвіл на проживання українців. Через них нібито з'явилися різні проблеми.

Про це пише 24 Канал з посиланням на IDNES. Таку скандальну заяву зробив лідер чеських популістів партії "Свобода та пряма демократія" Томіо Окамура.

Що пропонує Окамура?

Лідер популістів планує зі своєю партією ввійти в коаліцію. У такому випадку вони вимагатимуть від уряду переглянути дозвіл на проживання усіх українців у Чехії. Окамура каже, що громадяни України масово втікають від війни до Чехії, внаслідок чого стала гіршою ситуація з орендою житла та чергами в поліклініках.

«Це не про ненависть, але я чеський політик і я на боці чеських громадян», – заявив Томіо Окамура.

Відтак партія пропонуватиме надавати дозвіл на проживання лише тим українцями які працюють на роботах, що не цікаві чехам".

Лідер популістів також зазначив, що з державних будівель негайно знімуть українські прапори, якщо SPD братиме участі в роботі уряду. Зауважимо, що в Чехії партію Окамури підтримують 10-13% виборців.

Своєю чергою лідер популістської партії АНО Андрей Бабіш пообіцяв скасувати "снарядну ініціативу" щодо постачання Україні артилерійських снарядів. Ця партія нині очолює список можливих переможців.

05.09.2025

24 канал

https://24tv.ua/realestate24/pereselentsi-pochali-otrimuvati-sertifikati-zhitlo_n2907815

В Україні стартувала програма сертифікатів для ВПО: скільки сімей вже придбали квартири

В Україні стартувала програма виплати сертифікатів на придбання житла для внутрішньо переміщених осіб. У Міністерстві розвитку громад та територій повідомили, що вже отримали перші 4,3 мільярда гривень для її реалізації.

Деталі розповів віцепрем'єр-міністр з відновлення України, міністр розвитку громад і територій Олексій Кулеба, передає 24 Канал.

Скільки сімей вже купили будинки за цією програмою?

За словами Олексія Кулеби, за тиждень роботи програми 50 сімей уже скористалися сертифікатами та придбали нові домівки. Ще 2,5 тисячі родин подали заявки на бронювання коштів і найближчим часом також зможуть придбати житло.

За словами міністра, уряд перерозподілив на цю програму 15 мільярдів гривень, що дозволить допомогти з придбанням житла 10 тисячам сімей. Окрім того, у держбюджеті на 2025 рік закладено 4 мільярди гривень на компенсації за пошкоджене або знищене житло.

Кулеба також наголосив, що міністерство готує комплексну програму підтримки переселенців, яка охоплюватиме не лише житло, а й можливості:

- працевлаштування,
- навчання,
- доступ до медицини та соціальних послуг.

Окремим напрямом стане розвиток муніципального житла для ВПО за підтримки Європейського інвестиційного банку, який на першому етапі виділить 400 мільйонів євро.

Яка ситуація з ВПО в Україні?

За даними Міністерства соціальної політики, станом на грудень 2024 року в Україні налічувалося 4,6 мільйона внутрішніх переселенців, найбільше – у Донецькій та Харківській областях.

Опитування Міжнародної організації з міграції показало, що 60% переселенців витрачають понад половину доходу своєї сім'ї на оренду житла – у середньому близько 8 500 гривень разом із комунальними послугами.

Щоб частково розв'язати проблему, з 29 січня 2025 року в Україні запрацювала програма субсидій на оренду житла, яка не виключає інші види соціальної допомоги, включно із субсидіями на оплату комунальних послуг.

04.09.2025

Європейська правда

<https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/09/4/7219460/>

У Чехії різко зросла зайнятість серед жінок – імовірно, завдяки українкам

Різниця у зайнятості чоловіків та жінок у Чехії, за останніми даними, скоротилась до рекордного показника, що пов'язують зі зростанням кількості українських біженок.

Про це повідомляє "Європейська правда" з посиланням на Novinky.

За даними Чеського статистичного управління, станом на червень 2025 року зайнятість серед чоловіків у країні становила 80,2%, а серед жінок – 71,2%, або на дев'ять процентних пунктів менше.

Для порівняння, у липні 2023 року зайнятість серед жінок становила 68,2%, а серед чоловіків – 81,5%, тобто різниця складала понад 13 відсоткових пунктів.

"Ми бачимо речі, які історично ніколи не траплялися", – сказав Novinky директор департаменту статистики ринку праці та рівних можливостей Чеського статистичного управління Далібор Голи.

Опитані Novinky експерти сходяться на двох відповідях, що стоїть за новою тенденцією: за зростанням зайнятості жінок можуть стояти українські біженки та підтримка неповної зайнятості, якою частіше користуються жінки.

У червні 2025 року в Чехії було легально працевлаштовано майже 166 тисяч біженців, з них 101 тисяча жінок. За словами речника Міністерства праці Чехії Якуба Августа, "це найвище число з початку війни".

Голи сказав, що українські біженки "мають дуже високий рівень зайнятості, що сприяє зростанню зайнятості жінок".

Також експерти допускають, що на зайнятість жінок могло вплинути зростання вартості життя і скорочення робочих місць у промисловості (де традиційно працювали більше чоловіків) на противагу сектору послуг (де працює більше жінок).

05.09.2025

Європейська правда

<https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/09/5/7219508/>

Іспанські ЗМІ розповідають про системний чеченський рекет проти українських біженців

В іспанському місті Торрев'єха на узбережжі Коста-Бланки чеченські бандити з російськими паспортами вимагають гроші від українських підприємців і перевізників, погрожуючи їм убивством.

Про це пише El Mundo, передає "Європейська правда".

Як зазначається, перші випадки були зафіксовані ще в березні 2024 року.

Тоді троє озброєних чоловіків у супермаркеті українського торговця відкрито заявили, що він повинен платити "податок" за право працювати. Вони обіцяли "вбити його та зґвалтувати жінок його родини", використовуючи для залякування також WhatsApp і TikTok.

За даними місцевої поліції, бандити організовані за принципом чеченських "тейпів" (кланів) і діють за класичними схемами російського рекету 1990-х: від погроз власникам магазинів до вимагання грошей у перевізників за кожну поїздку до України (200 євро).

Жертви надали поліції відео та аудіодокази погроз. Іспанські правоохоронці підозрюють, що за злочинною групою стоїть ширша мережа, пов'язана з подібними випадками в Данії та інших країнах Європи.

Торрев'єха, відома як "Маленький Київ" через численну українську громаду, стала вразливою мішенню для мафіозних структур.

Українці підозрюють, що за нападом можуть стояти також російські конкуренти в бізнесі, які могли найняти бандитів.

Цивільна гвардія Іспанії веде розслідування у справі про вимагання та можливу діяльність організованої злочинності на узбережжі.

01.09.2025

РБК-Україна

<https://www.rbc.ua/rus/news/kievi-obmezhili-ruh-vantazhivok-k-perechekati-1756727709.html>

Де українцям найпростіше знайти роботу в Європі: умови в різних країнах

Українці, які виїхали до країн ЄС, мають спрощений доступ до ринку праці завдяки механізму тимчасового захисту. Це дозволяє працювати без стандартних дозволів, які потрібні іншим іноземцям. Водночас умови працевлаштування та підтримка від держави суттєво відрізняються залежно від країни.

Про це пише РБК-Україна із посиланням на Visit Ukraine.

Польща

Польща залишається однією з найзручніших країн для працевлаштування. Українці зі статусом тимчасового захисту (UKR) або іншими законними підставами перебування можуть працювати одразу після того, як роботодавець повідомить про це місцеве управління праці. З 2025 року вся процедура переходить у електронний формат, що ще більше спростить оформлення.

Німеччина

Тут українцям достатньо отримати статус тимчасового захисту. Відповідна відмітка у документі на проживання дозволяє працювати без додаткових дозволів. Це спростує вихід на ринок праці та дає змогу швидше інтегруватися.

Нідерланди

Українці з тимчасовим захистом мають право працювати без дозволу на роботу. Роботодавець лише повідомляє про найм працівника державне агентство UWV. Трудові права таких працівників повністю прирівнюються до громадян Нідерландів, зокрема щодо зарплати, відпусток та умов праці.

Франція

Статус тимчасового захисту відкриває доступ до роботи одразу після оформлення. Державна служба зайнятості France Travail надає консультації, допомагає з резюме та пошуком вакансій. Також організовуються безкоштовні курси французької мови для швидшої адаптації.

Норвегія

Хоча країна не є членом ЄС, вона також приєдналася до механізму тимчасового захисту. Після його отримання українці можуть працювати

легально, але розпочати пошук вакансій можливо лише після остаточного оформлення статусу. У Норвегії особливо затребувані робітничі професії. Водночас існує вимога - не менше 15 годин на тиждень потрібно приділяти роботі або професійному навчанню.

03.09.2025

Укрінформ

<https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/4032551-derzava-kompensuvati-pereselencam-vitrati-na-poslugi-oformlenna-za-programou-eosela.html>

Держава компенсуватиме переселенцям витрати на послуги оформлення за програмою «єОселя»

Окрім компенсації внутрішньо переміщеним особам 70% першого внеску за програмою «єОселя», держава також покриватиме витрати на послуги оформлення купівлі житла.

Про це в телеєфірі сказала народна депутатка, голова Комітету ВР з організації державної влади Олена Шуляк, передає Укрінформ.

«З 10 вересня ця програма почне діяти. Внутрішньо переміщеній особі, або особі, яка проживає на прифронтових територіях, держава буде компенсувати 70% першого внеску для купівлі житла по програмі "єОселя". І більше того, буде компенсувати перший рік платежів за відсотками, 70% держава також бере на себе зобов'язання компенсації. І буде компенсувати 40 тис. грн на нотаріальні послуги, на послуги оцінки, тобто на послуги оформлення, всі ті речі, які займають не тільки час, а й гроші», – сказала Шуляк.

Вона нагадала, що за цією програмою є обмеження на суму іпотеки – 2 млн грн. Як додала Шуляк, держава не обмежує можливість громадян купувати житло як на первинному, так і на вторинному ринку.

Також вона нагадала, що 27 серпня уряд ухвалив постанову, яка дозволяє внутрішньо переміщеним особам отримати житлові ваучери за житло, яке зруйноване або залишилося на ТОТ.

За словами народної депутатки, постанова почне діяти через два місяці після опублікування. Проте, як наголосила Шуляк, наразі документ не опублікований, а перебуває на погодженні у різних міністерств.

Шуляк звернула увагу, що в першу чергу житлові ваучери будуть отримувати учасники бойових дій і люди, які отримали інвалідність внаслідок війни.

«Житловий ваучер буде до 2 млн грн, і вже потім його можна буде використати для придбання будь-якої домівки, будь-якого житлового приміщення, незважаючи на населений пункт, чи це квартира, чи це там будиночок. Будемо сподіватись, що уряд найближчим часом постанову

опублікує і будемо чекати вже безпосередньо на такі нюанси, як програма буде працювати», – сказала Шуляк.

Водночас Шуляк наголосила, що стати учасниками програми «ЄВідновлення» можуть і громадяни України, які перебувають за кордоном у статусі біженців.

«Коли ми ухвалювали програму "ЄВідновлення", то лише фізичні особи, лише громадяни України, лише власники житла мають право на таку компенсацію. Якщо біженці за кордоном – власники цього житла, якщо вони – громадяни України, то, звичайно, вони мають (право – ред.). Інколи за кордоном вони знаходяться в статусі біженця, тому що в них немає тут житла, їм немає куди повернутися. Тому, якщо людина навіть знаходиться за кордоном, але в неї є всі документи, які підтверджують право власності, вона може стати учасником програми "ЄВідновлення". Буває таке, що в людини немає документів, тікали від війни, були бомбардування, документи згоріли в будинку. Безліч таких історій. Тому тут включається вже судова система, людина йде до суду і в порядку, який визначений законодавством, доводить те, що вона є власником. Вже є практика таких судових справ», – сказала Шуляк.

Вона зазначила, що алгоритм отримання компенсацій буде визначений після оприлюднення постанови Кабміну.

04.09.2025

РБК-Україна

<https://www.rbc.ua/rus/news/kredit-i-eoseleyu-zrosli-vtrichi-ale-vpo-nimi-1756989216.html>

Кредити за «Оселею зросли втричі, але ВПО ними майже не користуються. Як держава вирішує проблему

Участь держави в компенсації для переселенців фінансових зобов'язань за програмою «Оселя» здатна збільшити відсоток ВПО, які вирішуватимуть своє житлове питання за допомогою пільгової іпотеки. Проте наразі цей відсоток мізерний.

Про це пише РБК-Україна з посиланням на заяву голови Комітету ВР з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку і містобудування, очільницю партії "Слуга Народу" Олену Шуляк, під час телемарафону "Єдині новини".

З моменту запуску програми «Оселя» в 2022 році нею змогли скористатися не більше тисячі українських переселенців. Головна перешкода – несприятливі умови.

Нові умови «Оселя» для ВПО

За словами Олени Шуляк, з 10 вересня стартує важлива ініціатива, спрямована допомогти вирішити житлове питання для внутрішньо переміщених осіб.

Йдеться про державну компенсацію для них за програмою «Оселя». Зокрема, держава покриватиме для переселенців і жителів прифронтових територій 70% першого внеску на житло, компенсуватиме 70% відсотків за іпотекою в перший рік, а також відшкодуватиме до 40 тис. грн на нотаріальні та реєстраційні послуги.

"Маємо надію, що це збільшить відсоток ВПО, які в такий спосіб зможуть вирішити своє житлове питання на підконтрольній Україні території. Наразі він мізерний: з майже 20 тис. виданих кредитів за програмою «Оселя» лише 817 кредитів отримали ВПО. Тобто йдеться лише про 4% кредитів", - констатувала Олена Шуляк.

Як пояснила парламентарка, головна перешкода для того, щоб українські переселенці користувалися програмою, - невідомі умови участі в ній.

Так, стандартний перший внесок для «Оселі» становить не менше 20% від вартості житла. Однак восени 2024 року уряд знизив його до 10% для позичальників віком до 25 років включно.

Крім цього, як перший внесок громадянам дозволили використовувати житловий сертифікат «Відновлення». Не менш важливо й те, що ВПО дозволили купувати житло, збудоване до 10 років, замість трьох, як це було раніше.

"Це була одна з наших рекомендацій уряду, яку ми сформували за підсумками масштабних публічних консультацій, присвячених удосконаленню програми «Відновлення». Втім, можливості для переселенців купувати житло за програмою «Оселя» в будинках, введених в експлуатацію до 10 років, недостатньо. Для них слід зменшити розмір першого внеску - з 20% до щонайменше 15%. А кредитну ставку - з 7% до 3%", - зазначила Олена Шуляк.

Житлова реформа в Україні

Олена Шуляк повідомила, що за рік кількість виданих за програмою «Оселя» кредитів зросла майже втричі. Однак не тому, що українці стали більш платоспроможними, а тому, що можливості програми, яку запустили майже три роки тому, постійно розширюють.

"Проте цих змін недостатньо, щоб програма ефективно вирішувала житлове питання українців, які мають можливості його купувати", - вважає Шуляк.

Водночас нардепка переконана, що умови програми «Оселя» ставатимуть доступнішими, якщо державних іпотечних програм стане більше, оскільки нині вона одна.

Шуляк пояснила, що збільшення фінансово-кредитних механізмів, за допомогою яких українці зможуть купувати житло, передбачена в новому житловому законодавстві.

Його мета - запровадити низку механізмів, які допоможуть українцям, що потребують поліпшення своїх житлових умов, вирішити це питання.

"Перший крок уже зроблено - нещодавно парламент ухвалив у першому читанні законопроект №12377, що дає старт житловій реформі. Наше завдання - ефективно доопрацювати його до другого читання вже восени, з урахуванням усіх об'єктивних зауважень. Над цим уже працює робоча група", - резюмувала Олена Шуляк.

02.09.2025

Укрінформ

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4032037-ukrainska-delegacia-vidvidala-gromadi-v-odnomu-z-rajoniv-moldovi.html>

Українська делегація відвідала громади в одному з районів Молдови

Посол в Молдові Паун Роговей, народний депутат України Арсеній Пушкаренко та керівник Національного конгресу українців Молдови (НКУМ) Дмитро Лекарцев у День знань, 1 вересня, відвідали українські громади Ришканського району.

Як передає Укрінформ, про це у Фейсбучі повідомило посольство України у Молдові.

Делегація завітала до теоретичного українсько-румунського ліцею імені Костянтина Поповича у селі Ніхорень, де привітала учнів і вчителів з початком нового навчального року. Посол передав закладу українську літературу, подякував керівництву ліцею та громаді за підтримку навчання українською мовою й збереження культурних традицій.

У своєму виступі Паун Роговей наголосив, що українська мова та культура є основою ідентичності, а тому їхнє збереження – надзвичайно важливе. Він нагадав, що через російську агресію тисячі українських дітей вимушені навчатися онлайн або навіть в укриттях, а дехто з них трагічно загинув від обстрілів.

Посол висловив вдячність Молдові за створені умови для навчання українських дітей-біженців, що стало прикладом справжньої європейської підтримки.

Також делегація відвідала середню школу в селі Васіліуць, де викладають українську мову та літературу. Для поповнення бібліотеки закладу було передано художню літературу й дидактичні матеріали.

Окрема подяка висловлена Тернопільській обласній військовій адміністрації, зокрема заступнику голови Павлу Журбі, за зібрані та передані книги для української громади Молдови.

«Підтримка української освіти за кордоном – це внесок у майбутнє України та збереження нашої національної ідентичності», – наголосили в посольстві.

Регіональні

04.09.2025

Суспільне Вінниця

<https://suspilne.media/vinnytsia/1107156-socialne-zitlo-dla-vpo-14-rodin-pereselenciv-zaselilisa-u-novi-kvartiri-na-vinnicchini/>

Соціальне житло для ВПО: 14 родин переселенців заселилися у нові квартири на Вінниччині

На Вінниччині 14 родин внутрішньо переміщених осіб отримали соціальне житло. У Мізяківських Хуторах реконструювали багатоквартирний будинок за підтримки партнерів із Польщі та Німеччини. Новоселами стали ветерани та багатодітні родини.

Про це розповів голова Стрижавської громади Михайло Демченко.

Багатоквартирний будинок реконструювали з покинутої будівлі площею 780 м². Проєкт реалізували за підтримки польських і німецьких партнерів, а головним донором стала компанія Dom Development. Вартість робіт склала 31 млн грн.

"Ця будівля була зруйнована і непридатна для проживання. Територія була захаращена. У 22 році ми розпочали пошук донорів, щоб реалізувати проєкт на будівництво житла для ВПО", — сказав Демченко.

За словами Михайла Демченка, у будинку облаштовані всі необхідні комунікації: індивідуальне опалення, водопостачання, каналізація.

04.09.2025

Суспільне Донбас

<https://suspilne.media/donbas/1105312-vsi-cleni-komandi-dvici-vpo-ak-pracue-u-dnipri-gromadska-organizacia-aku-stvorili-pereselenci-z-lugansini/>

"Всі члени команди — двічі ВПО". Як працює у Дніпрі громадська організація, яку створили переселенці з Луганщини

Релокована з Луганщини громадська організація "ART OF AID" ("Мистецтво надання допомоги"), яка працює у Дніпрі, з 2022 року допомогла 20 тисяч людей. Заснували її переселенки, коли переїхали з Луганська до Станиці Луганської. З початком повномасштабного вторгнення вдруге довелося змінювати "прописку", проте працювати не припинили: наразі надають психологічну та юридичну підтримку ВПО, займаються і гуманітарною допомогою.

Громадську організацію "ART OF AID" заснували у 2018 році на Луганщині, розповідає заступниця голови Катерина Артьомова. У 2022 році релокувалися до Дніпра, у 2024 році відкрили Центр захисту, підтримки та адаптації ВПО. Облаштували його коштом Міжнародного комітету порятунку. Наразі проєкт працює за стипендійною програмою Vidnova Lab, проте постійного фінансування організація не має.

"Ми надаємо постійно юридичні консультації. Ми проводимо заходи згуртованості бенефіціарів, психосоціальні заходи", — розповідає заступниця голови ГО "ART OF AID" Катерина Артьомова.

"Ми працюємо за принципом "рівний — рівному". Тобто люди знають, що ми є частиною нашої цільової аудиторії. Всі члени нашої команди — 100% нашої команди — це ВПО вже два рази: у 2014 році, у 2022", — голова ГО "ART OF AID" Станіслава Артьомова.

За її словами, щомісяця центр відвідують понад 80 переселенців.

"Ми працюємо абсолютно без фінансування. Ми маємо лише на юридичні консультації в черзі понад 700 людей", — пояснює Станіслава Артьомова.

Проводять і інші заходи. Зокрема, переселенки з Луганщини, Донеччини та Дніпропетровщини опановують техніку — вибійка. Для цього використовують дерев'яні штампи, фарбу для тканин і торбинку, яку треба прикрасити.

"Ми проводимо творчі заходи, де ми відволікаємось від усіх стресових ситуацій нашого життя, з якими зараз ми стикаємось. Робимо такі гарні речі, які нас радують і нам приносять задоволення", — ділиться переселенка з Сіверськодонецька Ольга Серікова.

За словами голови організації, з 2022 року тільки юридичні консультації у їхніх фахівців отримали понад дві з половиною тисячі переселенців.

06.09.2025

Східний Варіант

<https://v-variant.com.ua/u-poltavi-vidznachili-piershu-richnitsiu-roboti-mistsievogho-tsientru-dlia-pieriesielientsiv-iamariupol/>

У Полтаві відзначили першу річницю роботи місцевого центру для переселенців "ЯМаріуполь"

27 серпня у Полтаві відзначили першу річницю роботи місцевого центру "ЯМаріуполь". Були майстер-класи для дорослих і дітей, вокальні виступи та зустрічі з партнерами — представниками Червоного Хреста, громадської організації "Право на захист", Полтавського обласного центру зайнятості та Бахмутського спортивного фахового коледжу імені С. Бубки.

Про це повідомили у "Вікні Відновлення".

Протягом року в полтавському центрі "ЯМаріуполь" підтримку отримали 537 маріупольців (286 родин), видали понад 2 100 гуманітарних наборів, провели майже 500 психологічних консультацій та надали 690 юридичних порад.

Адміністратор ЦНАП допоміг більш ніж у 540 адміністративних послугах. У межах проєкту "Ветеран" опрацювали понад 480 звернень від військових.

Особливу увагу приділяли дітям — для них організували "Академію майбутнього першокласника" та "Дитячий мінітабір".

Центр також проводив культурні заходи — ВПО відвідували театр, кіно, виставки, знайомилися з культурою Полтави.

Зазначається також, що наразі мережа "ЯМаріуполь" працює у 21 місті України.

06.09.2025

Східний Варіант

<https://v-variant.com.ua/article/kompiensatsiia-za-zhitlo-tot/>

Компенсація за житло для переселенців із ТОТ: коли запрацює рішення та як подати заяву?

Днями Міністерство розвитку громад та територій України анонсувало нову програму допомоги переселенцям із тимчасово окупованих територій (ТОТ). Вони зможуть отримати до 2 млн грн на придбання житла.

Східний Варіант разом зі старшим юристом благодійного фонду «Схід СОС» Ярославом Таранцем розповідає усе, що потрібно знати про програму станом на зараз.

Родина переселенців зможе отримати до 2 млн грн

Нещодавно Уряд ухвалив постанову, яка дозволить внутрішньо переміщеним особам (ВПО), які проживали на ТОТ, отримати фінансову допомогу на придбання оселі. Документ про розширення програми «Відновлення» розробило Міністерство розвитку громад та територій.

Родина зможе отримати до 2 млн грн, які можна витратити на купівлю квартири, будинку, інвестувати в будівництво житла, сплатити перший внесок або погасити платіж за іпотекою. Допомогу видаватимуть у вигляді житлових ваучерів — електронних документів, які зберігатимуть у Державному реєстрі пошкодженого та знищеного майна.

"Вже зараз маємо домовленості з міжнародними партнерами на 180 мільйонів доларів. Це перші 3700 родин, які отримають виплати", — повідомляв міністр розвитку громад та територій Олексій Кулеба.

На початку програмою зможуть скористатися тільки ті переселенці, які мають статус учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни.

Важливо, що програма запрацює через 2 місяці після того, як опублікують офіційну постанову. Поки що вона не опублікована. Після 2 місяців із дня публікації можна подати заявку на допомогу через застосунок Дія, а згодом — у ЦНАПах або в нотаріусів. Протягом 30 днів заяву розглянуть.

«Розгляд заяв здійснюватимуть комісії при органах місцевого самоврядування або військових адміністраціях. Програма може фінансуватися за кошти держбюджету, міжнародної допомоги, кредитів та грантів від партнерів, а також — можливих репарацій із РФ у майбутньому. Не зможуть

отримати допомогу ті, хто має інше житло на підконтрольній Україні території (крім тих, де ведуться бойові дії), або вже отримав грошову компенсацію чи житло від держави. Також не розглядатимуть заяви від осіб, які перебувають під санкціями або мають судимості», — повідомили в Мінрозвитку.

Поки що невідомо, коли програма дійсно запрацює

Така програма може стати першим реальним кроком держави у розв'язанні проблеми житла для переселенців із тимчасово окупованих територій, розповідає старший юрист «Схід СОС» Ярослав Таранець. Нагадаємо, що в Україні працює програма відшкодування за зруйноване та пошкоджене через російську агресію майно «ЄВідновлення». Однак вона працює лише для підконтрольних територій України й тільки там, де зможе безпечно працювати комісія з оцінки наслідків. Якщо в громаді вже йдуть важкі бої, або житло перебуває на ТОТ, то власники отримати відшкодування не зможуть.

«Житло — найгостріша проблема для переселенців. Вони вимушені орендувати житло, витратити кошти, звісно, що це навантаження на сімейний бюджет. Раніше люди, житло яких зареєстровано на тимчасово окупованих територіях України, не могли отримати компенсацію. Відтепер, коли запрацює програма, вони зможуть подати заяву. Поки що ми називаємо це першим кроком у запровадженні компенсацій за житло на ТОТ. Чому? Бо на сьогодні із тих заяв, які є на офіційних сайтах органів державної влади, ми бачимо, що скористатися програмою можуть обмежені категорії ВПО, зокрема учасники бойових дій та люди, які мають інвалідність внаслідок війни», — пояснює Ярослав Таранець.

Також нагадаємо, що у грудні 2024 року Верховна Рада підтримала закон про компенсації за пошкоджене та знищене майно. За ним усі українці, у кого через обстріли пошкоджено оселі, могли б отримати компенсації. Однак прийнятий закон уже 8 місяців перебуває на підписі в Президента України (хоча згідно із законодавством, він має підписати його протягом 15 днів після отримання, або повернути у Верховну Раду). Тому такий механізм досі не працює.

Так поки що невідомо, коли саме запрацює новооголошена програма від Мінрозвитку. Ярослав Таранець пояснює:

«Програма запрацює через 2 місяці після публікації постанови про неї. На зараз такої постанови немає. І коли її опублікують — поки що невідомо. Слід чекати».

Через відсутність постанови поки що невідомий точний механізм, як працюватиме програма, як вивчатимуть житло заявників на ТОТ, які документи потрібні для подання заяви. Східний Варіант слідкуватиме за розвитком подій та докладніше розгляне механізм подання заяви, коли опублікують постанову.

МІЖНАРОДНІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ НЕДЕРЖАВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

01.09.2025

Благодійний фонд «Схід SOS»

<https://east-sos.org/publications/pitchyng-idej-u-mezhah-proyektu-shkolu-vgoru-yak-bf-shid-sos-dopomagaye-zminyuvaty-zhyttya-gromad-u-pryfrontovyh-ta-prykordonnyh-regionah/>

Пітчінг ідей у межах проєкту «Школу-вгору»: як БФ «Схід SOS» допомагає змінювати життя громад у прифронтових та прикордонних регіонах

16 серпня 2025 року в Києві відбувся захід, на якому 10 шкільних команд із Чернігівщини, Дніпропетровщини, Херсонщини, Миколаївщини, а також зі школи, релокованої з Донеччини до Дніпра, презентували ідеї проєктів, спрямованих на вирішення актуальних проблем у прифронтових та прикордонних громадах та розвиток шкіл як локальних центрів активізму. Протягом кількох місяців, за менторської підтримки, працювали учасники та учасниці проєкту «Школу-вгору», який реалізує Благодійний фонд «Схід SOS».

«У травні ми обрали 10 команд із 120 охочих. Завдяки участі в буткемпі та менторській підтримці протягом серпня команди вдосконалили ідеї майбутніх проєктів та спробували свої сили в пітчінгу – одній із важливих складових у реалізації будь-якого проєкту», – поділилася менеджерка освітніх програм БФ «Схід SOS» Анна Кіор.

Визнані експерти й експертки, практики у сфері освіти, прав людини, розвитку громад та фінансів допомогли обрати найсильніші ідеї для втілення. За результатами пітчінгу журі визначило п'ять інноваційних проєктів, які вже цього навчального року отримають фінансову підтримку в розмірі 200 000 гривень для реалізації:

- Софіївський ліцей Софіївської сільської ради (Дніпропетровщина) – облаштування спортивного комплексу для дітей та молоді;
- НВК №1 Покровської міської ради Донецької області (релокований до Дніпра) – створення ресурсної кімнати для школярів-переселенців;
- Чернігівська спеціальна школа №1 Чернігівської міської ради – облаштування «Активного парку» для покращення комунікації дітей та молоді з порушеннями слуху та мовлення;
- ліцей «Дивосвіт» Жовтоводської міської ради (Дніпропетровщина) – створення ресурсної кімнати для дітей з особливими освітніми потребами;
- Новгород-Сіверський державний ліцей імені К. Д. Ушинського (Чернігівщина) – облаштування безпечного простору «Хаб Коло» для зустрічей, навчання та відпочинку школярів.

«Дослідження потреб громади й самі школярі показали – учням та вчителям необхідно бути почутими, зняти стрес, перестати боятися говорити про наболіле. Ми загорілися ідеєю створити багатофункціональний простір на базі актової зали школи – поділимо його на зони: із музичними інструментами, для хендмейду, спорту та релаксу. Тут ми можемо зібратися громадою, щоб і шкарпетки в'язати для військових, і сітки плести. Ми щасливі стати переможцями й раді отримати відгук від нашої громади, що батьки й різні майстри готові приходити і проводити для нас ці заходи», – поділилася вчителька ліцею «Дивосвіт» Жовтоводської міської ради Наталя Дробот.

Щоб учасники та учасниці проєкту й надалі могли працювати над розробкою проєктних заявок, іншим п'ятьом шкільним командам ми закупимо та передамо оргтехніку.

«Від 2016 року ми підтримуємо заклади освіти й розвиваємо програми для зміцнення громадянського суспільства та надолуження освітніх втрат. Презентації проєктів довели, що команди навчилися слухати громаду й діяти для неї. Коли діти і вчителі діють разом – це найкраща інвестиція в те, щоб громади завтра були сильнішими», – відзначила виконавча директорка БФ «Схід SOS» та членкиня журі пітчінгу Юлія Красільникова.

Вибрати найкращих допомогли також Лілія Гриневич (кандидатка педагогічних наук, проректорка Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, Міністерка освіти і науки України у 2016–2019 рр.), Юлія Самохвалова (членкиня правління та проєктна менеджерка Данського Гельсінського комітету з прав людини), Іветта Кузьміна (членкиня правління та координаторка фінансового відділу БФ «Схід SOS») та Томас Вертелецький (радник із моніторингу, оцінювання та розвитку громад).

Попереду новий етап – реалізація. Ми впевнені, що попри всі труднощі, ці проєкти принесуть багато тепла та користі громадам.

Навчання організовано Благодійним фондом «Схід SOS» у межах проєкту «Школу-вгору: зміцнення потенціалу прифронтових і переміщених шкіл в Україні» спільно з Данським Гельсінським комітетом за підтримки CISU.

02.09.2025

Благодійний фонд «Схід SOS»

<https://east-sos.org/publications/lypnevi-poyizdki-regionalnyh-komand-bf-shid-sos-dlya-pidtrymky-evakujuvanyh-u-pryhystkah/>

Липневі поїздки регіональних команд БФ «Схід SOS» для підтримки евакуйованих у прихистках

У липні 2025 року психосоціальні команди Благодійного фонду «Схід SOS» відвідали прихисток «Без меж» у селі Стецева (Івано-Франківщина), геріатричні заклади в селах Медвин (Київщина), Пробіжна та Колиндяни (Тернопільщина).

Заклади ми відремонтували та устаткували для прийому евакуйованих зі прифронту.

У прихистках живуть люди старшого віку та особи з інвалідністю, яких екіпажі фонду евакуювали з міст і сіл, зруйнованих і обстрілюваних рф.

Ми забезпечуємо повний цикл евакуації – від виїзду до розселення на постійне місце проживання. Команди підтримують зокрема й під час адаптації до нового життя.

У липні фахівчині провели понад 100 психосоціальних консультацій, 2 психорозвантажувальні заходи у форматі майстер-класів, а також івент для персоналу закладу.

«Наші фахівчині супроводжували підопічних у прихистку у селі Медвин на прогулянках, допомагали пересуватися сходами та просто були поруч – уважно слухали, говорили про пережите й тих, кого зараз бракує. Важливою частиною поїздки стала розмова з персоналом. Вони поділилися, що давно не мали змоги подбати про себе та дуже потребують підтримки», – зазначила регіональна менеджерка БФ «Схід SOS» у Черкасах Наталія Дребіт.

Команда фонду продовжує бути поруч з тими, хто цього потребує, надаючи підтримку, тепло й відчуття безпеки під час війни.

Виїзди реалізовано в межах проекту «Підтримка постраждалих унаслідок війни вразливих груп населення та жителів віддалених територій України» за фінансової підтримки Європейського Союзу.

03.09.2025

Благодійний фонд «Схід SOS»

<https://east-sos.org/publications/komanda-bf-shid-sos-zustrichaye-evakujuvanyh-iz-donechchyny-v-lozovij/>

Команда БФ «Схід SOS» зустрічає евакуйованих із Донеччини в Лозовій

Від 21 серпня 2025 року команда Благодійного фонду «Схід SOS» зустрічає евакуйованих із Донеччини на новому транзитному пункті в Лозовій на Харківщині.

Його відкрили, щоб розвантажити транзитний пункт у Павлограді на Дніпропетровщині, адже потреба в евакуації щодня зростає. Пункт може прийняти до 250 людей одночасно, а залишатися тут можна до 3 діб. Щодня сюди прибуває майже 100 врятованих жителів із Костянтинівки, Добропілля, Краматорська, Слов'янська, Дружківки та інших громад.

Тут люди отримують усе необхідне: гаряче харчування, засоби гігієни, медичну, грошову та соціальну допомогу. Рятувальники, поліцейські, волонтери та представники місцевої влади допомагають відновити сили перед подальшою дорогою в безпечні регіони. Поруч і команда БФ «Схід SOS», яка допомагає оговтатися після виїзду, оформити документи та відновити зв'язок із близькими.

Психологині фонду стабілізують емоційний стан. Юристи і юристки консультують із питань оформлення компенсації за пошкоджене та знищене житло, реєстрації права власності в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно і процедури оформлення спадщини. А також щодо відновлення документів та подачі заяв на виплати за програмою «Відновлення» через застосунок «Дія».

Однією з історій із транзитного пункту поділилася кейс-менеджерка БФ «Схід SOS» Анна Явтушенко:

«Пані Валентину з Костянтинівки евакуювали у халаті та капцях – її дім було повністю зруйновано. Жінка перебувала в сильному стресі, весь час повторювала, що йде додому, і відмовлялася слухати будь-кого».

Фахівчині вдалося встановити з нею контакт. Пані Валентина почала виконувати дихальні вправи – згодом стало легше. За кілька днів вона вирушила на розселення до Жовтих Вод Дніпропетровської області.

Кожен день у Лозовій – це нові зустрічі та болісні історії. Та головне – це шанс для людей зробити перший крок до безпеки.

Нагадаємо, нещодавно «Черга життя» зрушила: 149 евакуюваних із прифронту знайшли постійний прихисток у Київській області.

Психосоціальна підтримка надається у межах проєкту «Захист і необхідна психосоціальна підтримка постраждалих від війни жителів прифронту» за фінансової підтримки МЗС Німеччини.

Юридична допомога надається в межах проєкту «Комплексна гуманітарна допомога постраждалим від конфлікту українцям та громадянам третіх країн в Україні, Польщі, Румунії та Молдові» за підтримки Diakonie Katastrophenhilfe та фінансування Міністерства закордонних справ Німеччини.

04.09.2025

Благодійний фонд «Схід SOS»

<https://east-sos.org/publications/mobilni-brygady-psyhosocialnoyi-ta-yurydychnoyi-pidtrymky-bf-shid-sos-systemno-nadayut-poslugy-postrazhdalym-u-pryfrontovih-gromadah/>

Мобільні бригади психосоціальної та юридичної підтримки БФ «Схід SOS» системно надають послуги постраждалим у прифронтових громадах

Мобільні бригади виїжджають до прифронтових громад і транзитних пунктів, які приймають евакуюваних із Донеччини та Дніпропетровщини, також відвідують місця тимчасового поселення в Запорізькій, Харківській, Миколаївській, Херсонській та Дніпропетровській областях. Це місця, де важко отримати консультацію юриста, соціального працівника чи психолога, де люди часто страждають від обстрілів, де звичний ритм життя порушено – і його потрібно хоча б спробувати відновити.

У складі кожної бригади – юристка, психологиня та соціальна працівниця. Такий підхід дозволяє допомагати комплексно. Ми не просто консультуємо – ми супроводжуємо, захищаємо права й робимо ресурси доступними для тих, хто цього потребує:

- юристки допомагають із поданням повідомлення про пошкодження та руйнування майна, а також заяв на компенсації за програмою «ЄВідновлення», поданням заяв до Міжнародного реєстру збитків, відновленням документів, оформленням аліментів, супроводжують до остаточного вирішення запиту;
- психологині працюють із травмами втрати, війни, домашнього насильства, допомагають знаходити внутрішні опори й відновлювати відчуття контролю;
- соціальні працівниці допомагають отримати соціальні статуси, розповідають про актуальні програми державної та міжнародної допомоги, а також допомагають з оформленням банківського рахунку, пенсії, довідок ВПО, супроводжують до потрібних установ або організовують виїзд їхніх фахівців до громад.

«Мобільні бригади працюють із громадами комплексно. Ми поєднуємо психологічну, юридичну та соціальну підтримку, щоб людина могла отримати всі необхідні консультації в одному місці. Завдяки регулярним виїздам та професійності фахівчинь формується довіра і створюються умови для всебічного вирішення запитів», – зазначила менеджерка мобільних бригад Ірина Кратюк.

У липні-серпні 2025 року команди здійснили 117 виїздів у прифронтові громади та надали 1 585 індивідуальних консультацій.

Також у липні та серпні наші команди виїжджали на місця обстрілів у Харкові, Запоріжжі та Миколаєві. Там вони надавали першу психологічну допомогу, юридичні та соціальні консультації. Адже коли все навколо зруйновано, важливо, щоб хтось залишився стабільним і прийшов на допомогу першим.

02.09.2025

Благодійний фонд «Стабілізуєш Сунпорт Сервісез»

<https://sss-ua.org/news/u-lutsku-vpo-navchalysia-iak-rozpiznavaty-kiberbulinh-i-zakhyshchaty-dani-v-interneti/>

У Луцьку ВПО навчалися, як розпізнавати кібербулінг і захищати дані в інтернеті

Як розпізнати шахрайські схеми, убезпечити власні акаунти та не стати жертвою кібербулінгу — ці теми обговорювали внутрішньо переміщені особи під час тренінгу з цифрової безпеки у Луцьку.

Захід під назвою «Безпека в мережі: протидія кібербулінгу та захист в онлайні в умовах внутрішнього переміщення» провели для переселенців, які

мешкають у місці компактного поселення. Тренінг організували в межах програми «Єднання заради дії», що впроваджується міжнародною організацією IREX разом з українським благодійним фондом «Стабілізуєш Суппорт Сервісез» та за підтримки Державного департаменту США.

Проблема цифрової безпеки є актуальною для всіх, незалежно від віку чи соціального статусу. Водночас саме внутрішньо переміщені особи часто опиняються у зоні ризику. Шахраї розглядають їх як потенційних жертв, адже переселенці змушені шукати в інтернеті інформацію про допомогу, житло чи соціальні виплати, нерідко надаючи свої документи. Крім шахрайства, у соціальних мережах можна зустріти і випадки кібербулінгу щодо ВПО.

«Кібербулінг — це різновид цькування, коли для приниження чи шкоди людині використовують інтернет і мобільні технології. Це можуть бути чутки, образливі коментарі чи фото, поширення неправдивої інформації або виключення з онлайн-спільнот. На відміну від звичайного булінгу, кібербулінг посилюється анонімністю та тим, що він може переслідувати людину будь-де й будь-коли», — пояснила Ірина Пилипенко, регіональна координаторка програми «Єднання заради дії» у Волинській області, яка провела тренінг.

Участь у чотиригодинному заході взяли 15 людей різного віку — від молоді до старших людей 60–70 років. Учасники активно ставили запитання, ділилися власними історіями та вчилися на практичних прикладах.

«Такий тренінг допомагає внутрішньо переміщеним особам отримати знання про безпечну поведінку в інтернеті та захист особистих даних. Учасники дізналися, як розпізнавати та протидіяти кібербулінгу, що особливо важливо в умовах стресу та адаптації на новому місці», — додала Ірина Пилипенко.

Під час тренінгу йшлося про різновиди кібербулінгу, його ознаки та відмінність від звичайних жартів чи суперечок. Розбирали також адміністративну й кримінальну відповідальність за цькування в мережі.

Практична частина включала групові вправи: учасники створювали «10 правил онлайн-безпеки для ВПО» та працювали з реальними кейсами, де відпрацьовували алгоритми дій у випадках атак, наклепів чи крадіжки особистих даних.

Організатори підсумовують, що такі заходи не лише підвищують рівень цифрової грамотності людей, які вимушено залишили свої домівки, а й створюють простір довіри та взаємної підтримки. Адже знання про безпечну поведінку в мережі стають важливим інструментом адаптації, самозахисту та психологічної стійкості в умовах війни.

Ця публікація стала можливою в межах програми «Єднання заради дії», що впроваджується міжнародною організацією IREX разом з українським благодійним фондом «Стабілізуєш Суппорт Сервісез» та за підтримки Державного департаменту США.

04.09.2025

Благодійний фонд «Стабілізуєшес Суппорт Сервісез»

[https://sss-ua.org/news/v-ukraini-zapustily-informatsiynyy-portal-rad-vpo-z-interaktyvnoiu-kartoiou/](https://sss-ua.org/news/v-ukraini-zapustily-informatsiynyy-portal-rad-vpo-z-interaktyvnoiu-kartoio/)

В Україні запустили інформаційний портал Рад ВПО з інтерактивною картою

Продовжуючи підтримувати розвиток та посилення спроможностей Рад ВПО в Україні, УВКБ ООН та його партнерська неурядова організація, Благодійний фонд «Стабілізуєшес Суппорт Сервісез», запустили онлайн-ресурс із корисними матеріалами для Рад ВПО.

4 вересня – Агентство ООН у справах біженців (УВКБ ООН) разом із партнерською неурядовою організацією, Благодійним фондом «Стабілізуєшес Суппорт Сервісез», запустили нову онлайн-платформу для підтримки роботи Рад ВПО по всій Україні.

Портал Рад ВПО надає користувачам доступ до освітніх і методичних ресурсів, оновлень законодавства та тематичних новин, а також інтерактивної карти з ключовою інформацією про кожну раду. Платформа також дозволяє радам ділитися своїми новинами та подіями, зміцнюючи їхню видимість і вплив на місцевому рівні.

Розроблений у партнерстві з ГО «Конгрес рад ВПО», портал має на меті допомогти Радам ВПО виконувати їхню місію: представляти інтереси внутрішньо переміщених осіб, впливати на рішення, які їх стосуються, та виступати агентами змін у своїх громадах.

«Потреба в такому порталі обговорювалася на зустрічах з Радами ВПО протягом кількох років. Ми вдячні УВКБ ООН в Україні за підтримку у його створенні. Сподіваємося, що і члени та членкині Рад, і ті, хто з ними співпрацює, будуть із задоволенням користуватися цим порталом, знайдуть там і базу знань, і корисні контакти, з нетерпінням чекаємо на їхній зворотній зв'язок і активність», — зазначила Ольга Іванова, директорка проєктів розвитку та адвокації БФ «Стабілізуєшес Суппорт Сервісез».

«Ради ВПО – це важливий механізм, за допомогою якого внутрішньо переміщені особи просувають сталі рішення щодо переміщення. Для цієї роботи їм потрібні сучасні інструменти, такі як портал Рад ВПО. Цей портал полегшить їхню щоденну роботу, забезпечить видимість їхньої діяльності та дозволить обмінюватися знаннями, досвідом і кращими практиками. Це допоможе Радам ВПО й надалі ініціювати зміни, які покращують їхнє життя в нових громадах і в суспільстві загалом», – сказала Ніна Шрепфер, заступниця Представниці УВКБ ООН (з питань захисту) в Україні.

Ключові функції порталу включають інтерактивну карту Рад ВПО з окремими сторінками, що містять інформацію про їхнє створення, місце розташування, контакти, діяльність і новини. Він також пропонує бібліотеку корисних матеріалів, таких як посібники, навчальні відео та аналітичні звіти для підтримки рад у їхній щоденній роботі. Користувачі знайдуть оновлення законодавства та тематичні новини, що стосуються внутрішньо переміщених

осіб, оголошення про майбутні події на місцевому й національному рівнях, а також історії успіху та приклади того, як Ради ВПО вплинули на процеси ухвалення рішень у громадах.

Портал буде корисним не лише для членів рад ВПО, але й для органів місцевої влади, організацій громадянського суспільства та партнерів, які працюють над підтримкою і захистом прав внутрішньо переміщених осіб.

Ця ініціатива є частиною ширших зусиль УВКБ ООН щодо розбудови потенціалу Рад ВПО як платформ для адвокації та участі. Серед останніх ініціатив – освітній відеокурс «Ради ВПО: від адаптації до впливу», запущений спільно з ССС на платформі «Дія.Освіта», а також два всеукраїнські форуми Рад ВПО, проведені у 2023–2024 роках. Наступний форум запланований на листопад 2025 року.

05.09.2025

БО “Благодійний фонд “РОКАДА”

<https://rokada.org.ua/plan-dii-dlia-zhyteliv-sumskoi-oblasti-do-pid-chas-ta-pislia-evakuatsii-2/>

Евакуація із Сумщини: як захистити себе та де отримати допомогу

Евакуація — це не вибір, а необхідність. Для мешканців прикордонних громад Сумщини вона є шансом урятувати себе та життя своїх близьких від щоденної небезпеки.

Щоб цей процес був доступним і безпечним для всіх, Благодійний фонд «Рокада» надає допомогу у груповому транспортуванні до безпечних громад Сумської області, забезпечує спеціальний транспорт для людей на кріслах колісних, організовує доступ до соціальних послуг і надає соціально-психологічну підтримку постраждалому населенню.

Сумська обласна військова адміністрація повідомляє, що станом на липень 2025 року триває обов’язкова евакуація жителів прикордонних громад Сумщини. Мешканці мають можливість розміщення у місцях тимчасового проживання як в межах області, так і в інших регіонах України. Для тих, хто бажає виїхати далі, організовано спеціальні залізничні маршрути.

Евакуаційні маршрути

Для мешканців працюють залізничні рейси:

- Шостка – Конотоп – Київ
- Суми – Київ – Львів – Ужгород

«Ці маршрути створені для того, щоб мешканці мали гарантований і безпечний спосіб дістатися більш захищених регіонів. Важливо пам’ятати, що евакуаційний транспорт безкоштовний, а координатори допоможуть пройти всі етапи виїзду», – зазначають фахівці Сумського осередку благодійного фонду «Рокада».

01.09.2025

Донбас SOS

https://www.donbasssos.org/za_partami/

За партами чи онлайн: чи віддають переселенці школярів до місцевих навчальних закладів?

Новий навчальний рік знов ставить багато сімей переселенців перед вибором: відправляти дітей до місцевої школи чи продовжувати займатися у дистанційному форматі з вчителями та дитячим колективом закладу свого «старого» навчального закладу.

Щоб зрозуміти актуальні тенденції, ми подивилися на законодавчий аспект, який може впливати на рішення батьків, а ще попросили поділитися своїм досвідом та аргументами «за» чи «проти», кілька сімей, що виїхали з Донеччини.

Зміни в умовах дистанційного навчання тільки для дітей в окупації та за кордоном

Кількість дітей, що дистанційно продовжують навчання у школах населених пунктів, що окуповані чи зруйновані, може зменшитися. Але остаточного рішення щодо кількості вимушених об'єднань чи закриття навчальних закладів ще немає. На серпневій освітній конференції міністр освіти Оксен Лісовий на наше прохання прокоментувати, чи будуть виконаний план оптимізації саме таких закладів, запевнив, що все залежатиме від того, скільки дітей зареєструються для навчання у тому чи тому закладі. І остаточні цифри про мережу таких шкіл будуть відомі орієнтовно 15 вересня, коли школи нададуть інформацію щодо наповненості.

“Ніяких надзвичайних змін по організації процесу дистанційного навчання не відбувається, ми скасували Наказ, який вводив певні обмеження щодо кількості учнів в класі, де відбувається дистанційне навчання, — сказав пані міністр на цьому заході, — Громади самі будуть визначати цю кількість. Єдине, над чим ми зараз працюємо, це надання потрібної кількості цифрових інструментів для шкіл, які їх ще не отримали. Нас турбує якість дистанційного навчання, особливо у прифронтових регіонах.

Але об'єктивних причин багато: природний процес, коли діти, що звикли до вчителів та школи, закінчують навчання, а молодші класи у такий спосіб набираються вже не так активно. Поступово переходять на інші форми отримання української освіти ті, хто виїхав за кордон: одночасно навчатися повноцінно онлайн і наживо, ще й іншою мовою у країні, де вони живуть, доволі складно. Для них цьогоріч пропонується формат дистанційного вивчення українознавчого компонента, як додаткового навчання. Для цього вони зможуть обрати будь-який навчальний заклад на території України, і не факт, що це буде саме їхня “стара” школа.

Дуже ризикують залишатися українськими учнями ті, хто опинився в окупації – навчання таких дітей організовується з урахуванням цієї небезпеки, цьогоріч їм офіційно пропонують кілька варіантів отримання української

освіти дистанційно. Але бажаючих знаходитися постійно під таким психологічним тиском не так вже й багато. Та й реалії останнього часу такі, що на територіях, які люди змушені залишати через війну, вже майже нікого немає – міста та села просто знищені. Хоча саме для дітей, що вже кілька років змушені вчитися за російською програмою, рідна онлайн школа, навіть якщо це буде формат вчительського патронажа, часто стає єдиним зв'язком з Україною.

Ще однією причиною того, що впливає на процес закриття або об'єднання шкіл з територій, де йдуть бойові дії або відбулася окупація, це поступове переміщення дітей у реальні школи за місцем нового проживання. Хтось швидко, а хтось після довгих роздумів, наважуються відправити своїх школярів за парти, від яких вони майже повідвикали за час пандемії та великої війни.

До речі, Оксен Лісовий зазначив, що рішення щодо оптимізації закладів, виходячи з реальної ситуації наповненості шкіл, прийматимуть самі громади. Більшість вже сформувала мережу по областях, але найгірша ситуація у прифронтових громадах, де існує постійна динаміка переміщення: є громади, які зараз евакуюються. В середині вересня Міністерство обіцяє оприлюднити інформацію, скільки шкіл з прифронтових територій закрито, скільки виведено на простій, скільки педагогічних працівників залучено в цих закладах, яка кількість учнів, що під час евакуації заїхали у тій чи тій регіон.

Інколи від того, де навчається дитина, залежать виплати ВПО

Богдана Гончар, юристка «Донбас СОС»:

Виплати ВПО на другий шестимісячний період за п. 13/2 Порядку постанови 332 призначалися у тому числі тим сім'ям, де є непрацююча працездатна особа, яка виховує дитину до 18 років, але в громаді відсутні місця у школах/садках або навчання відбувається онлайн чи дистанційно (повністю або частково). Тобто, поки дитина вчиться онлайн у школі умовної Костянтинівки, сім'я підпадає під цей пункт.

Якщо дитина сяде за парту у школі в умовному Франківську, то умова про «дистанційне навчання» з п. 13-2 більше не діє. В такому випадку для продовження допомоги сім'я повинна підпадати під інші підстави, такі як (на вибір): мама зареєструється в ЦЗ як безробітна чи така, що шукає роботу, мама офіційно працевлаштується / зареєструє ФОП / отримає ваучер на навчання тощо. Якщо умови не виконати, виплата мамі припиниться після завершення чинного періоду допомоги.

Але це не впливатиме, якщо сім'я має інші підстави (дитина до 3 років, дитина з інвалідністю, мама 55+ тощо).

Дитина до 18 років у складі сім'ї завжди враховується як отримувач допомоги, але допомога призначається на всіх членів сім'ї разом, якщо виконується одна з підстав п. 13-2. Тобто, окремо лише на дитину виплата не збережеться»

Важливо: уповноважена особа (мама) зобов'язана протягом 14 календарних днів повідомити про зміну обставин (перехід дитини з

дистанційної форми до офлайн-навчання) через поштовий зв'язок або електронні засоби. Якщо обставини змінилися, то розмір/право на допомогу перераховується з наступного місяця після цих змін за заявою отримувача або за даними, отриманими від органів чи під час перевірки.

01.09.2025

Громадський простір

<https://www.prostir.ua/?news=pivnichna-pravozahysna-hrupa-oseredok-ekspertnoji-pidtrymky-vymushenyh-pereselentsiv-na-sumschyni>

Північна правозахисна група — осередок експертної підтримки вимушених переселенців на Сумщині

Понад десятиліття громадська організація «Північна правозахисна група», яка з 2017 року ввійшла до складу громадської спілки «Мережа правового розвитку», опікується захистом прав та всебічною підтримкою внутрішньо переміщених осіб у Сумській області. У роки повномасштабної війни організація розширила експертизу, ставши простором, що об'єднує партнерів — гравців громадського та благодійного середовища, представників органів влади та місцевого самоврядування — з вразливими категоріями громадян, які потребують особливої уваги з їхнього боку. Завдяки гнучкому фінансуванню від GlobalGiving ГО послідовно виконує свою місію попри безпекові та економічні виклики воєнного часу.

Офіс Північної правозахисної групи знаходиться у центрі міста Суми, що є синонімом епіцентру небезпеки. Декілька разів російські ракети атакували будівлю Сумської ОВА, яка розташована поряд. Тому організація веде особисті прийоми громадян лише за відсутності загрози обстрілів та виключно за попереднім записом, а також в офісах партнерів і дистанційно.

«Намагаємося адаптуватися до безпекових умов і ситуації, яка може змінюватися з кожним днем. Ми не виїжджали у 2022 році і не виїжджаємо зараз, більшість наших працівників тут. Намагаємося далі розвивати організацію і допомагати людям», — каже виконавча директорка ГО «Північна правозахисна група» Наталія Єсіна.

Окрім виконавчої директорки, у складі команди організації працюють троє юристів та двоє адвокатів, які консультують клієнтів із правових питань, а також експертка, яка проводить навчальні активності для цільових груп. Напрямок надання експертної підтримки — відносно новий напрям у діяльності Північної правозахисної групи.

«Останнім часом до мене та нашої колеги Марини Єжкун почали звертатися організації місцевого і національного рівня щодо проведення тренінгів на Сумщині. Ми проводимо багато тренінгів із гендерно-інклюзивного відновлення, медіації, фандрейзингу, відкриття власної справи, адвокації. Нещодавно провели навчання зі створення проєктної заявки: як

краще її написати, щоб отримати грантове фінансування на вирішення проблем у громаді», — розповідає Наталія Єсіна.

Отримання фінансування від GlobalGiving збіглося у час з отриманням низки запитів від спільнот переселенців на проведення інформаційно-просвітницьких заходів.

«Нас запрошували спільноти переселенців, які збираються на базі місцевої бібліотеки, соціального простору при комунальній установі “Берегиня” та при департаменті соціального захисту міської ради. Ми завжди з радістю відгукуємося на запрошення і ділимося з людьми корисною для них інформацією. Але завдяки підтримці GlobalGiving ми змогли краще зорганізуватися, вкласти у підготовку та заходи більше своїх професійних ресурсів і часу», — зазначає Наталія Єсіна.

В арсеналі тем, до яких у правопросвітницькій діяльності Північній правозахисній групі доводиться повертатися знову і знову, оскільки вони, на жаль, не втрачають актуальності у наш час:

- фіксація зруйнованого/пошкодженого майна;
- отримання компенсацій за зруйноване/пошкоджене майно;
- як оформити виїзд за кордон (що взяти з собою, як оформити виїзд, що у разі переїзду буде зі статусом ВПО, чи береться до уваги цей статус за кордоном, які є статуси за кордоном, чим відрізняється статус біженця від переселенця);
- важливість вчасної реєстрації актів цивільного стану (одруження, розлучення, народження дітей, смерть).

«На будь-якій зустрічі, яку ми проводимо, я частину часу відводжу темі реєстрації актів цивільного стану. І на кожній зустрічі обов’язково знайдеться одна-декілька людей, які починають кивати головою: так, приміром, 10 років уже не живу з чоловіком, але досі одружені, або оформили дітей на одного чоловіка, а потім почали жити з іншим. У результаті відбувається повна плутанина у статусах, батьківстві, а коли треба визначитися з виплатами, всі ці фактори впливають на поверхню і юристам доводиться приводити все до ладу», — пояснює Наталія Єсіна.

Підтримка вимушених переселенців

На Сумщині Північна правозахисна група була однією з перших громадських ініціатив, яка ще у 2015 році почала системно підтримувати вимушених переселенців. Нині цей вектор діяльності залишається ключовим.

«Коли ми починали у 2015 році і працювали з Пенсійним фондом, управлінням соціального захисту населення, то не завжди зустрічали бажання співпрацювати, стикалися зі стереотипами до переселенців. Тепер, коли в області налічується понад 100 000 внутрішньо переміщених осіб (за даними Сумської ОВА станом на 18 серпня 2025 року — 100 198 осіб — авт.), ми вже отримуємо підтримку від обласної влади, органів місцевого самоврядування і громад. Декілька разів отримувала відгуки: тепер я розумію, про що ти говорила нам тоді», — ділиться Наталія Єсіна.

Виконавча директорка ГО пояснює, що проблема внутрішнього переселення стала ближчою багатьом людям, зокрема у владі. По-перше, тому що на Сумщині не залишилося людей, яких би вона не торкнулася. Зважаючи на постійні обстріли та ситуацію на фронті, думка про можливість того, що завтра ти будеш змушений або змушена взяти валізу і поїхати з дому, є у всіх без винятку — від мешканців громади до представників влади. По-друге, більшість переселенців на Сумщині — це люди, які переїхали у межах області до більш безпечних населених пунктів. Тому з'явилося розуміння глибинних проблем, із якими зіштовхуються переселенці: нестійкого психологічного стану, відсутності будь-якого майна і можливості самостійно задовольняти свої базові потреби.

«Цьому не можна тішитися. Але добре, що нарешті це розуміння з'явилося», — акцентує Наталія Єсіна, яка знає про проблеми ВПО не з чуток — у 2014 році вона з сім'єю переїхала до Сум із окупованого міста Щастя на Луганщині. Певний час Наталія була радницею голови Сумської ОВА з питань внутрішньо переміщених осіб, а з 2023 року очолює Раду ВПО у Сумській громаді.

Сумське партнерство

З 2022 року ГО «Північна правозахисна група», бачачи масштаби допомоги, якої потребують люди, та кількість проактивних лідерів громадянського суспільства Сумщини, взялася за упорядкування процесів. Для того, щоб поєднати всіх надавачів послуг і сформувати у спільноті розуміння, хто чим займається, створили телеграм-чат «Сумське партнерство». Чат адмініструє Наталія Єсіна, а його учасники, яких нині налічується 159, мають зобов'язання коректно перенаправляти запити. Завдяки цьому вдається оперативно вирішувати нагальні потреби людей: гігієнічні засоби, продовольча допомога, вивезення людей із небезпечних територій, пошук житла тощо.

«У чаті присутні представники/ці різних організацій. Якщо з тих чи інших причин, вони не можуть задовольнити запит самотужки, то отримують підтримку або передають питання у роботу партнерам. Також ми обмінюємося думками і координуємо спільні дії. Наприклад, є проблема з прийняттям документів у певній установі. Домовляємося у чаті про збори на базі ЦНАПу чи Пенсійного фонду, збираємося і вирішуємо, як будемо діяти далі. Це набагато швидше та ефективніше, ніж вступати у прямий конфлікт, вирішувати питання у судовому порядку тощо», — пояснює Наталія Єсіна.

Зведення мостів порозуміння

Зараз до Наталії та колег звертаються представники органів влади як до експертів/ок із комунікації з переселенцями. Сформована за роки досвіду довіра до організації допомагає зводити мости порозуміння між владою та громадянами.

«Для прикладу, призначення виплат внутрішньо переміщених осіб передали від управлінь соціального захисту управлінням Пенсійного фонду України. У людей виникає багато запитань, що, як, чи потрібно оновлювати

документи. У відповідь на це ми створюємо ситуацію прямого контакту — спільний захід, на якому присутні працівники і Пенсійного фонду, і соціального захисту, які безпосередньо відповідають на запитання людей. Люди отримують вичерпну інформацію, а службовці бачать, які хвилювання мають люди, якими є настрої по той бік їхньої діяльності», — зазначає Наталія Єсіна.

На переконання виконавчої директорки Північної правозахисної групи, сьогодні владі і громадам потрібно швидше думати та допомагати ВПО адаптуватися до нового життя. Наразі переселенці ще намагаються навідуватися додому, садять городину, мають свійських тварин, що створює перешкоди під час евакуації. Але, враховуючи близьке розташування до кордону, інтенсивність бойових дій та засмічення територій боєприпасами, варто розуміти: людям доводиться виїжджати і вони навряд чи зможуть повернутися додому найближчим часом.

Менторство для ініціатив ВПО

Внутрішньо переміщені особи — не якісь особливі люди, у їхній спільності відображається такий самий зріз, як і загалом у суспільстві: є люди багатші і бідніші, освічені і без освіти, вмотивовані відкривати власну справу і ті, хто не мають відповідної мотивації. Для тих із них, хто готові закріплюватися і розвиватися у Сумській громаді, необхідне якісне навчання та менторська підтримка — постійно наголошує Наталія Єсіна. Декілька організацій у громаді вирішили займатися супроводом реалізації ініціатив внутрішньо переміщених осіб.

«Мені вдалося донести до переселенців і громадських активістів думку про необхідність менторської підтримки. Коли поряд із тобою буде людина — від початку написання заявки до першого звітування в податкову, — яка скаже: я з тобою, я знаю, що ти боїшся, я допоможу тобі зареєструватися як ФОП, вирішити питання у ЦНАПі, тоді й з'явиться внутрішній ресурс діяти. Цей ресурс — займатися бізнесом у нестабільному регіоні — має бути потужним. Не всі місцеві жителі на таке наважуються, а що вже казати про ВПО, які отримали травму переселення», — акцентує Наталія Єсіна.

Разом із тим, Наталія пригадує випадок, що свідчить про надивовижу сильну мотивацію до розвитку з боку, зокрема, жінок-переселенок. Напередодні тренінгу, який організовували спільно з Лігою сучасних жінок, ворог атакував житлові будинки неподалік від місця проведення заходу. Це була жахлива трагедія, під час якої постраждали і навіть загинули люди. Однак понад 30 жінок, які зареєструвалися на тренінг, вирішили не скасовувати подію і прийшли навчатися.

«Для мене це було незбагненно, що стільки жінок готові відкривати власну справу. Вони були зовсім різні: ріелторка, бухгалтерка, психологиня, письменниця, майстриня з виготовлення виробів із конопляного полотна. Ми розповіли, чому міжнародні партнери готові підтримувати їхні ініціативи і допомагати їм ставати самостійними, пояснили, як шукати грантові можливості, як правильно заповнювати заявки, як знайти свою ідеальну нішу.

Цей випадок дає надію на те, що місто Суми буде розвиватися», — зазначає Наталія Єсіна.

Північній правозахисній групі довіряють свої життєві, не тільки юридичні, проблеми сотні жителів Сумської громади, області, люди, які виїхали в інші області України та за кордон. У межах коаліції «1325. Жінки, мир, безпека» юристи організації працюють і як надавачі правових консультацій із питань домашнього насильства та сімейних проблем, і надають аналітичну підтримку. У колі експерток Наталія Єсіна аналізувала виконання у Сумській області національного плану дій на Стратегії України з питань гендерної рівності.

Хоча організація переїхала в новий офіс, він знаходиться поряд із попереднім. Його легко знайти клієнтам, які зверталися раніше. Причому трапляється так, що знову звертаються люди через багато років: були у вас п'ять років тому, допоможіть нам і цього разу. Так само незмінним є контактний номер телефону організації. Все це та позитивний досвід взаємодії клієнтів із членами команди організації, сформувало її репутацією на Сумщині. Надалі у планах ГО — продовжувати роботу для того, щоб полегшувати життя людей в умовах війни. А амбітна ціль Північної правозахисної групи — отримати підтримку з боку Сумської ОВА у формуванні команди передового місцевого бізнесу, який забезпечуватиме менторський супровід бізнес-ініціативам як від ВПО, так і від місцевих жителів.

Матеріал створила ГС «Мережа правового розвитку» за підтримки міжнародної благодійної платформи GlobalGiving.